

ZON

Ñeti garosikao

Zon ñeti epovoz ñeti kapot ev. Met Zon pop pi Iesuz mañairooh-abanari 12 porihanañ nap ok, povoz Iesunañ honeo haen tat sat em tooharah pim toohat eteoh, ma parun mañooh-poñ pi hateveteoh. Povoz homet añarab tin hodad tapanez hat menah.

Met Zoniz menah-ñeti epov rekö hamegin aban mod nap menah, pot heri ravat hez. Met Zon pimauz abatao bat hor batapan hat, Dei pim añairoohari, pot pi namen, oñ, Paru pim mañairoohari, pot Zon menovai sah.

Met Zon ñeti epov menah-porah añarab Iesuz toohat unun manovai sooh, povoz Zonihö Kristoz kapot, pi garos God pim Papapunañ hehaekanañ hamarah erat God popuz hezhezao ba ou batat añairah-ñeti poñ, met pi darim horivoz hañiv bat ñomah-ñeti pov, añarab rekö hat maot tin pimaz homehopanez hat pi ñeti epov menah.

Met Iesu hamar betet sahan krismasañ 58-iz zut bon tah-porah Zon abav ravapanez tat hehapuh tep epat menah.

Aban Zon Iesu ñetiv menahat ev

Ba ou batahapuz ñetiv

1 ¹Met batam abarar hamarar nonair nai map bon heharah Kristo pi Godiz gizasikanañ hahat ba ou batahap heh. Met pi Godinañ honeo hehapuh Godiz hezat zu taput pi heh. ²Met batamohanañ God nenap nakez, oñ orah rezah pinañ honeo parup hehaekanañ ³God piin mañahan piuhö abarar hamarar nonair nai map hezan eteameg-potü matut tah. Met nai naekanañ betez pimam ou narav, oñ pi nenapuhö mapotü matut tah. ⁴Met pi dari añarab pohao tin het hekaz kapotaz maup hez. Tat pi alizavoz kapotaz maup pi ravat hezan dari aliz povok tin ev hez. ⁵Met ham eparah kutur hori ahot hezaek aliz tin pov berevat ba al tezat hezan kutur hori potahö maot bavon batapanez pap tat hez.

⁶Met Godihö aban nap pim abatao Zoan popun mañahan het, ⁷pi añarabon as hahopanen emohopanen aliz tin povoz ñetiv bar mañohopanen hatevetet homeo badae batohopanez emah. ⁸Met Zoan pi aliz povoz maup bon, oñ aliz povoz maupuz ñeti nenañ añohopanez emah.

⁹Met Zoaniz aliz haoh-povoz kapotaz maup ham eparah ou ravat hehaekanañ tokat dari añarab maporiz ñaravatak emat sat em tohot pim aliz tin povok hekaz nonor añairah. ¹⁰Met Godihö mañahan hamarrah nonair nai hez-potü map matut hatah-pop erat heh, oñ ham añarab pimaz hodad narav het ¹¹pim zei kapotak emoohan Zuda pimauzarihö pimaz kaev ravat tin namet. ¹²Oñ dei tairari pimaz zait tat homeo badae batat hez-nen pori Godiz ñarohol ravat hekaz nonor ba ou batah. ¹³Met dari ham añarab nae nap bat ñarohol batamegivoz zut dei Godiz ñaro avatahari bon, oñ dei pimaz homet hez, nen poekaz God deim Papap pot ravat hez.

¹⁴Met Godiz gizasikanañ hahat ba ou batah-pop abanap ravat deinañ honeo het sat em tooh. Met pi Godiz ro nenap, povoz hehan pim loporih masakavor ñetī rotapuv map an pap manat hehavon dei etet pot haog, “Rotap Godihö epop darim ahop ba ou batahan hez.” ¹⁵Met Zoan pi aban tin tapupuz epat haoh, “Met pi nem tokat emat gogot tapanez añoh-okop batam ne ou narav hehö-porah pi am heh, povoz ne ritou netat nem ahop ravat hezap ok.” Pot Zoan Iesuz hah.

¹⁶Met pim masakao ahoam hezaekanañ dari añarab orah rezah anat eñizovai emamah. ¹⁷Met batam God Mosesin ñetī kateñir ah ñe nenañ mañahan heh-non pooroh añarab emooh, oñ petev Iesu Kristo erat masakavor rotap tin het hekazavoz non magei tinaorö añairah. ¹⁸Met darihanañ nap narah God darim Papapun eteh bon, oñ pim ro nenap pinañ honeo hez-pophö Godiz hodad tinao añairah.

Zoaniz gogovoz at mañah

Matiu 3:1-12; Mak 1:1-8; Ruka 3:1-18

¹⁹Met Zuda aban ahö Zerusalem zeitak heh-porihö aban anumaihol bareñ elat mañaroh-narir Livai aban nari meehan emat Zoanin epat mañah, “Met ni Godihö Kristo meeapanen erat eñizapanez au hahan hez-tapup ma patap?” ²⁰Pot at mañahan pi hañiv parun mañapanez kaev narav, oñ ourah pot mañah, “Met ne Kristo pop bon.” ²¹Pot mañahan paru maot piin at mañah, “Met povoz ni tairap? Ma ni Elaiza batam heñipu?” Pot at mañahan pi, “Evo, ne pop bon.” Pot hahan maot paru at mañah, “Povoz ni Godiz propet aban tokat ou ravapanez hahan hez-popu?” Pot at mañahan pi maot evo hah. ²²Met pi evo evo nen potam haohan paru maot piin epat at mañah, “Met dei Zerusalem zeitak hez-aban ahö porihö emeehan emegig, dei maot sakan paru at añapanen ñetī hañ tairao parun mañak? Povoz tairapuhö nañairahan ni emat gog okat tameñ? Nimauhö nim tameñ-kapot dein bar añeken hatevetet sat parun mañak.” ²³Pot at mañahan pi batam propet aban Aisaiaz hat menahan hez-epov parun mañah, “Met ne ev ham betezarah het añarabon epat ñeo ñarah mañamohop ev, ‘Darim Amip emapaneg, ari tin pimaz homet ñai

bizat pim emohopanezaek nonor tin ba oñ batohozei,' pot mañamohop ev.”

²⁴Pot parun mañahan paru Parisi abanarihanañ meehan emah-porihö ²⁵Zoanin epat mañah, “Met ni, Ne Kristo, ma Elaiza, ma propet abanap bon, pot hañ, povoz tairaz ni ev emat het añarab ivoh memeameñ?”

²⁶⁻²⁷Pot at mañahan Zoan epat mañah, “Met ne añarab ivoh memeamoh, oñ nem tokat emapanez añamoh-aban pop arinañ honeo ok pi hez, oñ ari pimaz tin hodad nat. Met pi aban abat ahovonañap ok, oñ ne aban goe abatao bon betezap ev, povoz pinañ deip toutat ñetiv hakaz ne rekot bon.”

²⁸Met Betani zeitak Zodan iveriz karomasitï Zoan het ivoh memehaek paru emat at ñe poñ piin mañooh.

Iesu pi Godiz sipsip ropuz ñetiv

²⁹Met pi pot mañahan paru sahan orat zeirevai Iesu Zoanihaz emapanez emoohan Zoan piin etet epat hah, “Met ari etei, dari añarab God darim horiv olapanez homet bol sipsipihol bareñ elamahavoz zut aban okop Godiz sipsip rop añaraboz horiv bavetepanezap ok meehan emamah. ³⁰Met ne tapü okopuz epat haañoohon ari hat haveteog, ‘Met aban nap nem tokat emapanez pop ne nanavat heh-porah pi am heh, povoz puihö ne ritou netat nem ahop ravat hez,’ pot arin haañooh. ³¹Met garos ne pimaz, Tair herip emapan, pot homet hehö, oñ ari Israel añarab, Pi totoi emapanez tah, pot hodad ravepekez hat ivoh emeevai emooh.” Pot Zoan Iesuz hah.

³²⁻³³Tat Zoan maot epat mañah, “Met ne Iesuz unun hehorah God añarab ivoh memeehomaz nañah-popuhö maot pot neen nañah, ‘Met ni etet heken nem Pul Tinap erat aban tairapuz gagaih hepenez popuz pot homekë, Met aban epopuhö Godiz Pul Tinap añarab manohopanezap ev.’ Pot God neen hanañahan hatevetet hehoek pim Pul Tinap abarahanañ id pururuapuz zut erat aban okopuz gagaih hehan ne eteohö. ³⁴Met nem etañinañ et hareohö, povoz arin epat añoman hatevetei. Rotap aban okop pi Godiz rop ok.” Zoan pot parun mañah.

Aban nari Iesunañ honeo ravah

³⁵Pot hahapuh orat zeirevai Zoan pim mañair aban nañarivinañ honeo añarab ivoh memeh-tapuek emat hehan, ³⁶Iesu parum nakoe honahan Zoan piin etet pot parupin mañah, “Arip etei, Godiz sipsip ro añoohop ok samah.” ³⁷Pot mañahan pim mañair aban poñariv hatevetet parup epat hah, “Deip pinañ am sopain.” Pot hat Zoan betet Iesuz tokat parup sah. ³⁸⁻³⁹Tahan Iesu borourat parupin etet epat mañah, “Eroñariv ae, arip tairaz zait tat emeg?” Pot at mañahan parup epat mañah, “Rabai, ni zeï tairamakeh orameñ?” Pot at mañahan pi epat parupin mañah,

“Emepeken darip sat nem oramoh-poekan añairom.” Met hapanezai 4 kirok toohan parupin pot mañat paru honeo pim orooh-zei pomaken sat mañairahan etet poek hehan zeit ravahan parup pi meñet parupimatak maot sah. Met parum ñevonañ Rabai abat mañah-povoz kapot ev, Añairameñip.

⁴⁰Met aban poñariv Zozaniz mañahat hatevetet Iesunañ honeo soohañariviz napuz abatao Anduru, pi Saimon Pitaz bosip, ⁴¹povoz pi zuam sat Saimonin epat mañah, “Met nem modapunañ deip Mesia, Godiz meeapanen erat eñizapanez au hahan heh-popun deip et hareg, povoz ni emeken deip sat piin nañairom.” Met Mesia abat pov Grik ñevonañ Kristo pot hameg. ⁴²Pot mañat nanep bavizat parup Iesuhaz sah. Tahan Iesu Saimonin etet epat mañah, “Met Saimon, ni Zoniz rop, met nim abat modao epat nañom, Sipas,” pot mañah. Met Ibru ñevonañ Sipas pot mañooh, ma Grik ñevonañ amun Pita pot mañooh, oñ abat povokaroz kapot, hel ahov.

Iesu Pilipir Nataniel bavizah

⁴³Met orat het zeirevai al tezahan Iesu Galili zeisik sapanez homehapuh Pilipin etet, “Ni emeken deinañ dari honeo sak,” pot mañah. ⁴⁴Met Pilip pop Andurur Pitaz ze kapot Betsaida poekanañ pi amun emahap. ⁴⁵Met Iesu Pilipin mañahan pi aban Natanieliz mel tovai sat bar batat epat mañah, “Met batam Moses ñetī kateñ menah-tep potak tokat nap ou ravapanez ñetiv menahan hezaek propet abanarihō ñetī tapuv amun menahan hez-pop emahan dei piin et hareg. Met pi pop Iesu, Zosepez rop, Nasaret zeitakanañap.” ⁴⁶Pot mañahan Nataniel epat hah, “Met Nasaret ze hañ-okat betezat okeg, aban tin pop poekanañ rekot naverevotū.” Pot mañahan Pilip epat mañah, “Erom, ni am emeken deip sat etepain.”

⁴⁷Pot mañat parup sahapuh pim nakoe honoohan Iesu Natanielin etet epat hah, “Israel aban tinap pim loporih horī nao bonop ok emamah.” ⁴⁸Pot hahan Nataniel hatevetet epat at mañah, “Met ni tairarah neen etet hodad hakeñiek okat hañ?” Pot mañahan Iesu epat mañah, “Met Pilip emat ni ba nanevizarah ni zi named pik hameg-pomedez irih kapotak toutat heñin ne niin eteohō.” ⁴⁹Pot Iesu mañahan Nataniel hañiv epat mañah, “Añairameñip ae, rotap ni Godiz rop, dei Israel añaraboz ahop, pot ne nimaz petev hodad ravoh.” ⁵⁰Pot mañahan Iesu hañiv epat mañah, “Met ni zi pik pomedez irih heñin ne niin eteohō, pot nañohovoz homet, Aban ou ravapanez hah-tapup ev, pot homet ni nemaz barotap bateñi? Met rotap petev niin etet nañoh-epov ritou tat gog ahō nañ tokat ou ravohapanen ni eteokē.” ⁵¹Pot Natanielin mañat mod heharin amun epat mañah, “Met rotapuam arin añoman hatevetei. Abar okat epat tat hepanen Añaraboz Nanepuz nakoe Godiz enzolihol hor hel tohapanen ari etehopek.” Pot Iesu parun mañah.

Kena zeitak topourahan tahat ev

2 ¹Met paru Galili zeisikaz nonoroh soohan aliz nasikaro bon tahan zeirevaizasik Kena zei potak sahan aban nap añap bapanez tahan parupimeri topourat gipiz nohot hehaek, Iesuz nonop honeo poek heh. ²Tahan Iesur pim mañairooh-abanariz amun as hahan poek sat heh. ³Tat modarinañ paru mapori gipiz nohot hehan bain ivov bon tahan Iesuz nonop sat piin epat mañah, “Nem rop ae, bain ivov bon tah.” ⁴Pot nonop mañahan Iesu pim nonopuz hah-povoz kapot hodad hatah, povoz pim nonopun ñeti hañiv epat mañah, “Eñarim ae, Godihö nem kapot ba ou batomaz nanañ hez-eparah nem tomaz navoz petev nihoam neen nañotun.” ⁵Pot mañahan nonop hatevetevai am gogot tooh-abanarin epat mañah, “Pihö petev arin añapanezat am tei,” pot mañah.

⁶Met Zudaholoz toohat parum marañir nonair naitü ivoh betehopanez hat hel iv ñerë tovë ahoñ 6 matut tat bareñahan rouvaehaek iv ñerë tovë poñik iv ñerë honevoz hapiñ 10 met iv ñerë modavoz hapiñ 10 potahar holat emat mañar meohan beo rezooh. ⁷Met iv ñerë poñ ivov bonoñ rouvaehan Iesu etet gog abanarin epat mañah, “Met ari iveñ holat emat mañar meepeken iv ñerë epeñik map beo rezap.” Pot mañahan paru pim mañahat tah. ⁸Tahan Iesu parun maot epat mañah, “Iv ñerë okoñikanañ iv nao maot baholat basat gipiz epataz koravop manei.” Pot mañahan paru hahat tat basat manah. ⁹Tahan aban pop et ivov bain ivov ravah-pov nagiz tat hatevetehan muzeo ahoam tahan paru taekanañ iv pov holat bat emat manah-povoz pi hodad nat, oñ paru ivov holat bat emat manah-pori hodad hatat heh. Tahan aban gipiz potaz korav ravat hehap iv pov nagiz tat aban añap bapanez tooh-pop topour povok bain ivov bat emah, povoz pimaz as hahan emah. ¹⁰Tahan piin epat mañah, “Met darim tamegit epat hez, Met aban nap bain iv muz tinao garos pimeri manamahan ahoam namahan met tokat bain iv aviam muz tamahao manamah, oñ dari ev het ahoam hainegiek ni petev gog abanarin mañeñin paru bain iv muz tinavohar bat emat nanahan nohon muz tah.” Pot pi aban añap bapanez toohapun mañah.

¹¹Met porah Galili zeisik Kena zei potak Iesu kapot tat gog pot tahan pim kez ahov ou ravahan pim mañairooh-abanari pim kez povon etet pimaz homeo badae batah.

¹²Met topourat tooh-pov bon tahan Iesur nonopur bosihol ma pim mañairooh-abanarinañ paru Kapaneam zeitak horat zei potak au aliz nañ aviam poek heh.

Iesu tup ahomakeh sat tah-ñetiv

Matiu 21:12-17; Mak 11:15-19; Ruka 19:45-48

¹³Tahan batam Zuda darimeri meñizahan tin hehavoz homet topourat anumair gipiz arö tooh-aliz pos totoi ravahan Iesu Zerusalem zeitak sah.

14 Tat Godiz tup ahomakez temeraz kohat pi lokat etehan aban nari bol kauholor sipsipiholor idehol bat em meñehan hehaek añarab Godiz homet bareñ elohopanez zum tooh. Met aban modari parum aruñik hehan añarab Romaholoz moniñ bat emat manooohan apok hañ tat Zudaholoz moniñ manoooh.^a 15 Met pot toohan Iesu lokat etet biñinañ pokurep urahan kez ravahan porepenañ kauholor sipsipihol map urat tup pomakez romevokanañ ruahan sahan moni parum apokañ tooh-poñ aruñik oraehaek baour betehan moni poñ hamarrah ñodat rap rezat sah. 16 Pot tahan sahan aban idehol zum tapanez bat emooharin epat mañah, “Arim idehol bat berevat sei. Met nem Papapuz tup ahö epamakeh ari tairaz maket tamegivoz zut ari nonair nai bizat zum tameg?” 17 Pot parum mañahan sah. Met Baiñetinavoz Tepatak batam ñetiv epat menahan hez, God, ne nim tupumakeh tin tohopanez homet zait ahov neeh hez. Met Iesu pori ruahan sahan pim mañairooh-abanari etet pot menahan hezavoz homeh.

18 Met Iesu pot tahan paru Zuda aban ahozi pot tahavon etet epat at mañah, “Ae, met tairapuhö niin nañahat emat ok teñ? Met nim emat teñ-okovoz kap magei nat añaireken dei etet pot hak, ‘Rotap Godihö nañahan okat teñ,’ pot niin nañak.” 19 Pot hahan Iesu ñeti hañiv parun epat mañah, “Ari Godiz tup ahö epamak edepeken aliz nasikaro nas ne maot demom.” 20 Pot mañahan paru epat hah, “Erom ae, met tup ahö epamak demooohan krismasañ 46 bon tahamak ev, oñ ni tair tat aliz nasikaro nas zuam maot demekë?” Pot paru piin mañah.

21 Oñ Iesuz tupumaketü zu tat hah-pov tokat pimauz herisik metapanezavoz homet parun mañah. 22 Met tokat pi ñomat oraehan aliz nasikaro bon tahan zeirevaizasik God maot baval hahan pim mañairooh-abanari piin etet pim batam tupumak edapanen maot demapanez parun mañahavoz homet barotap batah. Tat Baiñetinavoz Tepatak pimaz menahan hez-povoz homet amun barotap batah.

Iesu parum loporizaroh hehao hodad tah

23 Met batam Zuda darimeri meñizahan tin hehavoz homet anumair gipiz nohopanez hat Zerusalem zeitak emat heh-porah Iesu pim kez ahovonañ hori hehari batin batoohan añarab eteoh, povoz paru añarab ahovokaro pimaz, Rotap tamah, pot homeh. 24 Oñ pi añaraboz loporizaroh homet hehao map hodad hakeh, povoz parumaz, Rotap paru nemaz homeo badae batah, pot pi hom namee. 25 Met añarab maporiz

^a 2:14 Pavar 14 -Met Roma ñai abanari Israel ze posiz korav ravat hehaek orah rezah Romaholoz moniñ bat het tovai sooh, oñ Godiz tup ahomakeh bizapan hat emat apok hañ tat Israel pori parumauz moniñ manooohan batahoh poek bizoooh, oñ Romaholozañ poek naviz.

loporizaroh homeohavoz pi map hodad heh, met pi hodad poñiz teki toohan aban mod napuhö piin bar mañooh bon, oñ pi map hodad heh.

Iesu Nikodemasin mañah

3 ¹Met Zuda aban ahö napuz abatao Nikodemas pop, pi Parisi abanariz togutak het parum toohat tohot heh. ²Met popuhö kutur natak pi sat Iesun epat mañah, “Añairameñip ae, met God ninañ honeo nakezatin ni hori hehari batin batameñ-poñ rekot nat tooñ narab, oñ dei nim tameñ-poñin etet epat hodad raveg, God pimauz ñetiv dein añookez ninañ honeo hez.” ³Pot mañahan Iesu hañiv epat mañah, “Erom, rotap epat ne niin nañoman hatevet, met tairari maot magei ravapanez nen pori Godiz masakavoz roketak hepan.” ⁴Pot mañahan Nikodemas epat hah, “Met aban ahö haravat hepanezari tair tat parum nonoholoz ñekeñik lokapanen maot batapanen mageiri ravapanez hameñ? Evo, rekot bon.” ⁵⁻⁶Pot mañahan Iesu hañiv epat mañah, “Met arim nonohol ari avatamahan het heri nenañiz hodad nenavonañ tovai sameg, oñ tairari Godiz Pul Tinapuhö bamagei batapanez pori Godiz hodad nenavonañ tin het tovai sohopan. Povoz tairap nonopuhö batapanen betez hepanen Godiz Pul Tinapuhö maot bamageip navat hepanez pop, pi Godiz masakavoz roketak naketi. ⁷Povoz ari maot mageiri ravepek, pot nañamohovoz ni zageri tat agol atat neen eteotun. ⁸Met teptepiv uramahan ni hatevetet etameñ, oñ taekanañ berevat uramahapuh taek sat bon tamah, povoz kapot ni tin hodad nat, met povoz zut Godiz Pul Tinap hez, met piuhö aban nap maot bamageip batapanen pim tovai sohopenez kap potaz ni etet amun tin hodad natotü.”

⁹Pot mañahan Nikodemas epat hah, “Met tair tat aban nap mageip ravapanepuh hameñ-okat tapan?” ¹⁰Pot at mañahan Iesu epat hah, “Met ni Israel añarabon Godiz ñetiv mañameñ-aban ahop okeg, hamoh-epovoz ni tin hodad nata? ¹¹Met rotap epat nañom, Dei etet hodad haravat hezao ev ari añarabon añamegin ari hatevetet barotap navat am tameg. ¹²Met ev hamarrah añarab het tamegivoz ñetiv nañamohon ni, ‘Rotap ok hamah,’ pot nak, povoz petev abarah Godiz tamah-ñetiv niin nañoman barotap bateke? Evo, ni rekot barotap navatotü. ¹³Met aban mod nap abarah helat maot erah bon, oñ ne Añaraboz Nanep abarah het erat hez-nenap ev, povoz ne Godiz ñetiv hodad het nañamohop ev, oñ epov niin nañamohon ni hat navet tameñ. ¹⁴Met batam Moses ham betezarah Israel añarab pimerinañ het ain nas bat hamalepuz zut matut tahapuh zirah urat balei hat bareñahan añarab ñomapanez tooh-pori etet maot tin ravahavoz zut ne Añaraboz Nanep zirah nourat balei nakapan. ¹⁵Tapanen tairari ne pot netapanezavoz homet, Rotap darim horiv bat pi ak ñomah, pot homet nemaz homeo badae batat hepanez pori pohao tin het hepan.

¹⁶Met God ari hamarrah hezariz zakepiv ahoam tahapuh ne pim ro nenap nemeehan eroh. Met tairaiz nemeehan emoh hometunei, oñ añarab

tairari nemaz homeo badae batat hepanez pori tokat ñomat hori naravotü, oñ pohazao tinam het hepan, povoz homet nemeehan eroh. ¹⁷Met God ne pim rop ari añarab ñevok evizat hañiv etomaz nemeehan ev hamarrah naer, oñ ari maot pimeri ba avatomaz hat nemeehan eroh. ¹⁸Met tairap nemaz homeo badae batat hepanez popuz Godihö pot hakahan hez, ‘Tokat pi ñomat horivoz hañiv navotuzap ok,’ oñ tairap nemaz homeo badae navat hepanezapuz God pimaz pot hakahan hez, ‘Tokat horivoz hañiv pi bapanezap ok.’ ¹⁹Met horivoz hañiv bapanezavoz kapot ev, met ne aliz tin povoz kapotanañap ham añaraboz ñaravatak haerat hezan, paru neen et hanereet hodad haravat het hori nenaoh tohot nemaz zait nat, oñ am kuturutak hepanez zait tat hez, povoz parum pot tamahavoz hañiv tokat bapan. ²⁰Met hori tamah-pori aliz añoh-povoz kaev ravat hez, povoz ganö parum hori tamah-poñ ou ravapanen modari eteotun hezavoz aliz povok naem hez, ²¹oñ tin tamah-pori Godihö meñizamahan tin tamah-pov ou ravapanen modari etepanez homet aliz tin povok emat hez,” pot mañah.

Zoan Iesuz hahat ev

²²Pot mañat bon tahan Iesur pim mañairooh-abanari Zerusalem zeit betet Zudia zeisik mosik iv narí eroohaek sat hehan aliz houloñik añarab emoohan ivoh memeehot heh. ²³⁻²⁴Met pot tohot heharah Erod Zoan kakam zeimakeh namemeriz, povoz Zoan amun Inon zeisik Salim zeitaz totoi iv ahori eroohaek sat hehan orah rezah añarab pihaz soohan ivoh memeoh.

²⁵Tahan Zoaniz mañair abanari Zuda aban mod napunañ Zoanir Iesu añarab ivoh memeohavoz ñeti nao hahapuh nae nap ser haoh. ²⁶Tahapuh sat Zoanin epat mañah, “Añairameñip ae, dari Zodan iveriz okotiokat batam hegin aban nap emahan ni pimaz, ‘Kristo ok,’ pot añeñ-pop petev amun añarab ivoh memeamahan añarab maporizaro piitihar samah.” Pot piin mañat paru kaev ravah. ²⁷Met pot mañahan Zoan epat mañah, “Evo, met Godihö añarab nap nim nem gogov main main tookaz añamahat tameg. ²⁸Met ne nemaup, Ne Kristo bon, pot haañohon ari hat haveteg, oñ Godihö nañahan ne upai pim garosik nonor ba oñ batovai samohop ev. ²⁹Met aban nap pim añap bapanen añ pop aban modapunañ naketü, oñ pim abü bapanez nen popunañ parup hepan. Tapanen aban popuz kapotakap biñ ravat hepan. Met povoz zut añarab maporizaro nenañ naketü, oñ Iesutihar ravat samahan ne pim napap pim ñetiv hatevetet biñ ravamoh. ³⁰Met ne goep ev, pim garos tovai emamoh, povoz nem abatao er horohopan, oñ pi aban ahop, povoz pi tamah-okat tovai sohopenen pim abatao ahö ravovai sohopan.” Zoan pot parun Iesuz ñetiv mañah.

Abarahanañ erahapuz ñetiv

³¹Zoan pot mañat maot epat mañah, “Met ne ham abanap ev het ham añarab modari hodadevonañ het ñetiv hamahavoz zut nem hodadeo

hezan arin añamoh, oñ pi abarahanañ erah-pop dari maporizaro ritou etat ahop ravat hezap ok. ³²Met pim ñeti bat erah-pov añarabon mañamahan hatevetet barotap navat am hez, ³³oñ tairari hatevetet loporizaroh biamahapuh barotap batamah-nen pori epat homeamah, Godiz ñeti rotapuvohar hamahap ok, pot homeamah. ³⁴Met Godiz meehan erah-pop pimauhö maot Pul Tinap manamahan pim loporih an pap manat hezaek, pim ñetiv tinam añamahan dari hateveteameg. ³⁵Met Papap pim ro popuz zait tat pi nonair nai mapotuz korav ravat hepanez meñehan hez. ³⁶Povoz tairap ro popuz homeo badae batat hepanez pop pohao tin het hepan, oñ tairap pimaz kaev ravat kos rez manat hepanez pop God orah rezah pimaz loporí mid mid tat kaev ravat hepanen pi tin naketü.” Pot Zoan mañah.

Iesu Sameria añ napunañ ñetiv hah

4 ¹Met Zuda aban ahö Parisi mañoooh-pori Iesuz tooh-ñetiv epat hahan hateveteh, “Iesu añarab ahoam pim mañair añarab ravapanez hat emamahan ivoh memeamah, oñ Zoanihaz añarab aviam samahan ivoh memeamah.” Pot hahan Parisi abanari hateveteh. ²Met Iesu pimauhö ivoh namemee, oñ pim mañairooh-abanarihö ivoh memeehot heh. ³Toohan Parisi abanari Iesuz pot tooh-ñeti pov hatevetehavoz pi hodad hatahapuh Zudia zeis betet Galili zeisikaz maot sapanez sooh.

⁴Met non pim sooh-poorö Sameria zeisik soohaorö, ⁵⁻⁶povoz pi non poozoañ sohot Sameria zeisik zeí nataz abatao Saikar mañoooh-zei potaz totoi sat berevah. Met poek batam Zekop pim ham narah hamaur toveo kedet iv haveo manahan hehan ivov holooh-ham por pim rop Zosep manahan heh-porah Iesu sohot gitap revah haret gitauputak ravahan pi hotohanañ soohan pim eñañ hat hat tat kakam tah, povoz pi ivov holooh-hamaur povoz totoi toutat heh.

⁷⁻⁸Met pi poek toutat hehan pim mañairooh-abanari honeo soohaek pi betet parum gipiz napanez natü bapanez hat zeí potak hasah. Tahan Iesu poekam toutat hehan Sameria añ nap ivov holapanez emahan Iesu piin etet, “Eñarim ae, ivov holat naneken nom,” pot mañah. ⁹Met Zudahol paru Sameriaholonañ honeo toutat gipiz nain ma ñetiv nak hezavoz homet Sameria añ pop Iesun epat mañah, “Ni Zuda aban nap, met ne Sameria añap, oñ tairaz neohö ni ivov hol nanoman nekez hameñ?” ¹⁰Pot mañahan Iesu hañiv epat mañah, “Met ni Godihö nanapanez zait tat hez-povoz hodad nat, ma ne aban ivov hol naneken nomaz nañamoh-epopuz kapot ni amun hodad nat, oñ ni hodad nat pot nañoh-epovokaroz hodad teñivozatin neen nañeñin tin pohao het hekez iv tin pov ni nanoh nak.”

¹¹Pot hahan añ pop epat mañah, “Erom, hamauruvok iv haveo irih hotoh pataek hez, oñ ni ivov holekez iv ñereö bon, povoz iv nañameñ-

tin okov taekanañ holat nanekez nañameñ? ¹²Met Zekop darim iz mim ahop iv hamaur epov kedehapuh pimauro pim ñaroholor bol sipsipiholor kauhol novai emoochan petev dei mapori amun holat nameg. Povož ni rekot pi darim garos ou ravat hehap ritou metat het okat nañameñi? Evo, pot bon.” ¹³Pot mañahan Iesu hañiv epat mañah, “Met naneken nomaz nañoh-okov añarab holat namahapuh het maot ivovoz metamahan holat namah, ¹⁴oñ iv mod neohö nanomaz nañamoh-epov añarab napanepuh het maot tokat napanez nametotü, oñ orah rezah iv nen pov parum loporizaroh beo rezat het ozourohopenen bon natotü, oñ pohao tin het hepanezavoz ev nañamoh.” ¹⁵Pot mañahan añ pop pi Iesun epat mañah, “Erom, met iv neen nañameñ-okov ne naneken nomapuh ivovoz nanet hepanen ne maot ev emat ivov naholotü.”

¹⁶Pot mañahan Iesu piin epat mañah, “Met ni zeitak sat nim abup bavizekepuh maot arip ev emei.” ¹⁷Pot mañahan añ pop ñeti hañiv epat mañah, “Evo, ne abup bonop ev.” Pot hahan Iesu epat mañah, “Eñarim, rotap ni abup bonop ok hañ, ¹⁸oñ epat nañoman ni hatevet. Met batam ni abuhol bat betevai emooñin nim abuhol 5 ravah, oñ petev nim abü zeitak hezan emat moreg nañameñ-okop ni givogü ok bat hez, povoz nim abü rotap bonop ok.” ¹⁹Met pot mañahan añ pop ñeti hañiv epat mañah, “Petev nemaz ni okat nañeñin ne nimaz pot hodad ravoh, Ni Godiz propet aban nap. ²⁰Met batam Sameria deim izahol pot haoh, ‘Dañ nen okovokam topourat Godiz abatao bat hel batat mañ mañook.’ Pot hahan hezat tovai emoohaek petev dei am tameg, oñ ari Zudahol pot hameg, ‘Evo, dari maporizaro Zerusalem zei nen epatakam topourat Godin mañ mañook.’ Dari pot main main hameg-povoz tair homeameñ?”

²¹Pot hahan Iesu epat mañah, “Eñarim nañoman tinam ni hatevet, Met dañ okovok ma Zerusalem zei potak darim Papapuz abatao bat hel batat mañ mañameg-pov zuam bon tapanezao ok. ²²⁻²⁴Povož ari hon naek het mañ namañotü, oñ arim loporizarotihanañ tinam piin mañ mañohopekezao petev ou haravat hez. Met God pi ham añaraboz hezat ourah hez bon, oñ pi izek hez, povoz piin tin mañ mañohopanez pori giz nenañinañ namañotü, oñ pim Pul Tinap emat parum loporizaroh het paru meñizohopenen homeo badae batat pim ñeti rotapuvovz homevai mañ mañovai sohopen. Met pot mañ mañovai sohopenez porizahar God zaitiv ahö tat hez. Met ari Sameria añarab Godin mañ mañameg-popuz tin hodad nat, oñ God añarab maot pimeri bavatapanez hahan hez-pov dei Zudaholohanañ ou ravapanez hahan hezan dei mañ mañameg-popuz tin hodad het mañ mañameg.” ²⁵Pot mañahan añ pop epat mañah, “Met Mesia, pim abat modao Kristo hamahap, emapanez porah ñeti mapoñ bar añapan, pot hamahavoz ne hodad.” ²⁶Pot hahan Iesu epat mañah, “Met ne tapupunañ deip ev ñeti hameg.”

²⁷Met pi pot mañovai pim mañairooh-abanari soohaekanañ maot emahapuh etehan pi añ popunañ parup ñetiv hahot hehan paru etet

home midin tah, oñ napuhö epat piin at namañ, “Erom, ni tairaiz añ okopunañ arip ñeti hameg?” Ma, “Ni nai bonon añ okopuhö nanapanez mañameñi?” pot at namañ, oñ am heh. ²⁸Tahan añ pop pim iv ñereo betet maot boreurat zeitak sat pimerin ñetiv epat mañah, ²⁹“Met Kristo Godihö eñizapanez au hahan hezap, ma tairapuhö nem batam toohoñiz map bar nañah? Povozi ari emepeken dari sat aban popun añairom.”

³⁰Pot mañahan parum zeit betet map emat Iesun etepanez hat emoooh.

³¹Met añ pop zeitak pot mañovai soohan Iesuz mañairooh-abanari piin epat mañah, “Añairameñip ae, ni gipiz bat na.” ³²Pot hahan pi parun epat mañah, “Nem gipiz namoh-potuz ari hodad nat.” ³³Pot hahan paru epat nae nap mañah, “Kar, dari soogin napuhö pi gipiz bat emat hamanahan nah batah.” ³⁴Pot hahan Iesu parun epat mañah, “Nem gipiz namoh-pot añoh-potuz kapot epat hez, Nem Pap ne nemeehan erohopuz tovai sohomaz nañah-gog nen potahar ne am tovai sohot bavon batomaz potü nem gipiz ok. ³⁵Met ari epat hameg, ‘Gipiz utap tapanen belakaz ñonihol 4 hez,’ pot hameg. Oñ epat añom, Petev avasik gipiz tinam utap hatat hezag, etei. ³⁶Met avasik bitü ñedeamahari, ma gipiz belat batogü manamahariz zut ari hez. Met paru bitü ñedeamah añoh-pori garos añarabon nem ñetiv mañamahan hatevetet hez, oñ gipiz belat batogü manamah, pot añoh-pori maot tokat mañamahan añarab pori nem ñetiv tin hatevetet nemaz homeo badae batat hezan gipiz belat batogü manamahavoz zut pori batogü manapanen pohazao tin het hepan. Met nem ñetiv ñedeamahavoz zut mañamah-pori, met gipiz belat batogü manamahavoz zut nem añarab batogü manamah-pori honeo hañ tinao bat biñ ravat hepan. ³⁷Met batam hahan hezan darim hameg-ñeti epov rotap, Aban nari emat avasik gipiz bitü ñedeamah, met utap tamahan aban modari gipiz potü belat batogü manamah. ³⁸Met ari batam aban modari av hamoh-epesik bitü ñedeahan hezaek ari gogot nat hegiek, petev gogot tat belat batogü manamahavoz zut tohopekez ev añamoh.” Pot Iesu parun mañah.

³⁹Met pot mañohot heh-porah Sameria añ pop pimerin ñetiv sat mañahan hatevetet paru Iesuz epat homeh, Rotap pi Kristo emapanez hahan hehap ok. ⁴⁰Pot homet paru emat Iesun etet pot mañah, “Met ni deinañ honeo aliz nañ ev hekez dei zait teg.” Pot mañahan Iesu aliz nasikaro zei potak heh. ⁴¹Met poek het ñetiv haohan añarab modarizaro hatevetet pimaz homeo badae batah. ⁴²Tahapuh paru añ popun epat mañah, “Met garos ni dein ñeti nenaö emat añeñin hatevetet aban okopuz, Kristoz peti ok hamah, pot homeg, oñ petev deimauhö pim gizaroponañ ñetiv hahat hatevetet pot hodad raveg, Rotap aban akap dari añarab hori tamegiek maot pimeri ba avatapan hat erat hezap ak, pot homet hez.” Pot paru añ popun mañah.

Iesu ro nap batin batah

⁴³Met aliz posikaro bon tahan Iesu zei pot betet Galili zeisik sah.

⁴⁴Met batam Iesu pimauz homet ñetiv pot hahan heh, “Propet aban nap

pim abatao pimauz zeï kapotakarín mañamahan paru pori pim abatao bat hel batamah bon.”⁴⁵ Pot batam hahan heh, oñ Galili pim zeisik sahpurah añarab piin etet biñ ravah. Met piin etet biñ ravahavoz kapot pot hez, Pi garos Zerusalem zeitak darimeri meñizahan tin hehavoz homet topourooh-aliz posik^b poek sat hehapuh lamari batin batahan paru amun poek sat et hareh, povoz Galili zeisik maot emahan piin etet paru pimaz biñ ravah.

⁴⁶Met Galili zeisizañ sohot Kena zeï potak garos pi et ivov bain ivov bavatah-poek sah. Tahan gavman aban ahö napuz rop Kapaneam zeï potak lam ahov tat heh. ⁴⁷Tahan aban ahö pop Kena zeï potak emat hehaek Iesu Zudia zeis betet Galili zeisik emah-ñetiv hatevetehapuh sat iñ heris bavizat zakepivonañ Iesun epat mañah, “Erom ae, nem rop lamao tahapuh ñomapanez tat oraez, povoz ni deip Kapaneam zeï potak sopainepuh nem rop batin batekez ne zait toh.” ⁴⁸Pot mañahan Iesu epat mañah, “Met arihanañ nap nemaz tin homeo badae batat hez bon, oñ nemaüz kez ahovonañ tohoman ari etet nemaz homeo badae batepek.” ⁴⁹Pot hahan aban ahö pop epat mañah, “Nem ahop, ganö nem rop ñomapan hezag, ni zuam emeken deip sopain.” ⁵⁰Pot mañahan Iesu epat mañah, “Erom, nim rop birirí haravapanezap okeg, ni am sa.” Pot mañahan aban pop Iesuz mañahat barotap batat sah.

⁵¹Met pi nonorozañ sohot zeï natak orat zeit al teeahan maot sohan pim gog abanari emat pi bavizat epat mañah, “Erom, nim rop tin haravat hez.” ⁵²Pot mañahan pi parun at mañah, “Met tairarah pi tin ravah?” Pot hahan paru epat hah, “Haopat 1 kirok gitap tok ravoooh-porah pim lam ahov tat hehan señ-okov zuam bon hatah.” ⁵³Met Iesu 1 kirok gitap tok ravoooh-tapurah papapun, “Nim rop birirí haravapanezap okeg, ni am sa,” pot mañahavoz pi homet pimaz homeo badae batahan pimeri amun taput tah.

⁵⁴Met Iesu Zudia zeis betet Galili zeï posik sat pim kezavonañ gog nao^c mamog tah. Met tokat rop batin batah-mod epov tahan houlovokaro ravah.

Iesu aban lam nap batin batah

5 ¹Pot tat bon tahan tokat Zudahol Godiz homet biñ ravat gipiz tinat bareñat nooh-aliz nas totoi ravahan Iesu Zerusalem zeitak sah. ²Met Zerusalem zeï potak hel temer demahan hehaek haitok naorö reehan heh-pooroz abatao Bol Sipsipiholoz haitokor pot mañoog. Met haitok pooroz totoi iv havé nao heh, met iv havé povoz abatao Ibru ñe povonañ Betesda mañoog. Met iv havé povoz okat epat

^b 4:45 Pavar 45 -Met topourooh-povoz abatao Pasova mañooh. ^c 4:54 Pavar 54 -Met iv ñereñik ivov holat mañarahan bain ivov bavatah.

zeiñ 5 tepelavoñ bonoñ, oñ zeï kar nenañ demahan hehan heh. ³Tahan zeï poñik aban lamarir, etañ kut tat heharir, eñañ hori ravat hehari, ma eñar mar ñomat hehari ahovokaro paru orat heh. [Met iv havë pov rev revimar el meehopanen kohat havevok sat tin ravohopanez het etehot heh. ⁴Met parum pot toohavoz kapot epat hez, met porah karah Amipuz enzolip kohat iv havë povok soohan iv haveo rev revimar el meohan aban tairap garos ravat kohat havevok lokat sooh-pop tin ravoooh.]

⁵Met poek aban heh-ñap pi lam horiv pohazao tat hehan krismasañ 38 bon tah. ⁶Pop poek hehan Iesu emat piin etet lam pov aban pop batam patarahanañ tat hehao hodad hatahapuh piin epat at mañah, “Met nim heris tin ravekez zait teñi?” ⁷Pot mañahan aban lam hori pov tat heh-pop epat hah, “Erom, iv haveo rev revimar el meamaharah aban ne navat kohat havevok neñepanezap bon, povoz nemauhö baram samohon aban tin herir ne ritou netat garos ravat samahapuh iv havevok lokat tin ravamah.” ⁸Pot hahan Iesu epat mañah, “Met ni bal hat nim holorumet bat sa.” ⁹Pot mañahan zuam aban popuz heris tin ravahan bal hat pim holorumet bat sah.

Met Iesu pot tah-aliz pos parum gogot nat heh-aliz nas, ¹⁰povoz aban pop pim holorumet basahan Zuda aban ahori piin etet epat mañah, “Ae, met dari gogot nat-alizañik okat tak hezavoz ah ñeo hahan hez-alizas evog, ni tairaiz okat teñ?” ¹¹Pot aban mod porihö mañahan aban tin ravah-popuhö parun epat mañah, “Met aban ne batin navatah-popuhö nem holorumet bat somaz nañahanahoh ne ev bat somaz tamoh.” ¹²Pot hahan paru piin at mañah, “Met aban tairapuhö nim holorumet bat sekez nañah?” ¹³Pot at mañahan aban pop epat mañah, “Met ne pim abatao unun.” Met poek añarab ahoam heh, povoz pi et narë toohan Iesu hasah.

¹⁴Met aliz tapusik Godiz tup ahomakeh Iesu sat aban batin batah-popun etet epat mañah, “Erom ae, hatevet, Petev ni tin haraveñ, povoz tokat niñ honoñai ahö mod nao ou ravapanen map hori ravekë hezag, tovai ni horiv maot totun.” ¹⁵Pot mañah-poekahoh hodad tat aban pop sat Zuda aban ahorin epat mañah, “Met aban ne batin navatah-popuz abatao Iesu ok,” pot mañah.

¹⁶Met paru Zuda aban ahö pori parum gogot nat-aliz posik pi pot tah, povoz paru kaev ravat piin epat mañah, “Met ni darim gogot nat-aliz epesik hori tat gogov teñip ok.” ¹⁷Pot mañahan Iesu parun epat mañah, “Met nem Papap orah rezah gogot tovai emohot petev am tamah, met ne amun orah rezah taput tat gogot tamoh.” Pot Iesu parun mañah. ¹⁸Met piuhö garos aban lamao tat heh-pop parum gogot nat-aliz posik parum ah ñeo elat batin batah, met maot tapurah God pim Papap, pot hahan paru hateveteh, povoz paru epat hah, “Ae, met pi ham aban darihanañap, oñ pi pimauz, Ne Godiz hezat zu taput hez, pot homet okat hahan dari hatevetegin pim horiv ahö ravah.” Pot hat paru kaev ravat Iesu ur ñomapanez homet heh-pov parum loporizaroh ahö ravah.

Godiz rop abat ahovonañap hez

¹⁹Met, Pi hori tah, pot homet paru hehan pi parun epat mañah, “Rotapuam ne arin epat añoman hatevetei. Ne pim ropuhö nem hodadevonañ gog nat rekot natotü, oñ nem Papapuz nañairamahan eteamohotam ne ev tamoh. ²⁰Met nem Papap ne pim rop lopori nanat zait tat het pim nonair nai tamah-mapotü neohö tohomaz nañairamah. Oñ gog ahö tairañ petev tamoh-epañ ritou metat hepanez poñ amun nañairapanen tohoman ari agol atat etet hepek. ²¹Met hamoh-epovoz kap nat pot hez. Met nem Papap añarab ñomat hezari maot baviriri batamah-povoz zut ne pim rop amun nem zaitivok añarab maot baviriri batamoh. ²²Met nem Papapuhö añarab ñevok bizat tinarir horiri an natotü, oñ ñevok bizat an tapanez hahan hez-pov ne pim ropuhö korav hemapuh pov tomaz neen au hanañahan hez. ²³Met tairaiz neen pot nañahan hez hometunei, oñ nem Pap ne nemeehapuz abatao bat hel batat biñ hamegivoz zut ne pim ropuz abatao amun bat hel batat biñ nañohopekez hahan hez. Oñ rotap tairari nem abatao bat hel navatotuz pori nem Pap ne nemeehan eroh-popuz abatao bat hel batohot biñ mañohopanez pov betezao ravohopan.

²⁴Met rotap epat arin añoman hatevetei, met tairari nem ñeti añovai emamohovon tin hatevetet ne nemeehan emoh-popuz homeo badae batohopanez pori, añarab tokat ñevok biit horivoz hañiv bapanez hahan hez-non poorö betet pohao tin het hepanez non tin poorozahar petev ev hamarrah hez-eparah het homevai sohopan. ²⁵Met rotap Godiz homeo badae navat het parum hodadeo ñomamahariz zut hezarin ne Godiz ropuz ñetiv hahoman hatevetehopanez pov haravat hez. Met añarab tairari tin hatevetehopanez pori non horiorö betet pohao tin het hepanez non tin poorohahar sohopan. ²⁶Met hamoh-epovoz kapot epat hez. God nem Papap pi ari añarab pohazao hepekez hezhez tin povoz kapot hez, povoz ne pim rop amun het ari añarab ñomamahariz zut hezari pohao tin hepekezavoz kapot ravat hemaz ne ba hanavatah. ²⁷Met ne tokat añarab mapori ñevok bizat tinarir horiri an tomaz au nañahan hez. Met tairaiz pot au nañahan hez hometunei, oñ ne Añaraboz Nanep ev, povoz pot au hanañahan hez. ²⁸Met nem hamoh-epovoz homet ari tovai agol atat neen et nereehotunei. Met rotap añarab ñomapanen baveirapanen hamauruñik hepanez-mapori tokat nem ñevon hatevetepanepuh ²⁹parum hamauruñ betet bal hat iñidoh emapan. Met pot tapanezarah añarab tin tohopanezari pohao tin het hepan, met añarab hori tovai sohopanez pori ñevok bizomapuh honoñavov kakamavonañ pohao het am hepanez au mañom,” pot mañah.

Iesu pim kapot bar hah

³⁰Met Iesu pot mañat maot epat mañah, “Met ne nem zaitivok nai main rekot natotü, oñ nem Pap ne nemeehan eroh-popuhö pim nañamah-

ñetiv hatevetet pim gizarop baval hat tovai samoh, povoz ne tinam an tat hetahoh añarab tinari ma horiri ev pot tin hodad tamoh.

³¹Met ne epopuhö taekanañ emoh-kap pot añoman ari ñetì pov hatevetet rekot barotap navat hepek. ³²Oñ nem kapot ba ou batamah-mod popuhö moreg nak, oñ pi rotap hamahap ok. ³³Met batam nem modap Zoan amun ev het nem kapotaz añarabon bar mañoohan arim as abanari meegin sahan nemaz ñetì rotapuv mañoohan paru ñetì povon hatevetet emat arin añoh. ³⁴Met ham añarab nemaz hahopanez ne zait tat hez bon, oñ ari hori tovai emamegiek maot Godizari ravepekez homet Zoan ham aban nemaz haoh-popuz ev arin añamoh. ³⁵Met ramuñad rañizamahan rai rai hahot tin hezan añarab alizavok nonoron tin etet samahavoz zut Zoan hehapuh ñetiv añoohan ari hatevetet zait tat pim alizavok aviam heg.

³⁶Met rotap Zoan pi nem kapotaz hahan aviam ou ravah, oñ nem Papapuz neen nañahan eroh-gog mapoñ tovai samohon nem kapot map ou ravamahek ari etet, 'Rotap pim Papapuhö meehan erahap ev,' pot nemaz hagin tin ravah narab, oñ ari pot nak. ³⁷Met nem Pap ne nemeehan eroh-popuhö amun nem kapot ba ou batahan hez, oñ ari piin et narè, ma pim hezhezao tair hez-pot hodad nat. ³⁸Met ari pot tamegiek pim ñetiv arim loporizaroh nakez, povoz ne nemeehan eroh-epopuz ari, 'Evo, God pinañ nakez,' pot nemaz hameg. ³⁹Met nem kap potaz ñetì modao ev, Ari Godinañ pohao het hepekez zait tat het orah rezah pim Baiñetinavoz Tepatak menahan hezatam rekö hameg, oñ ñetì tapuñik neohö ari eñizomaz ourah menahan hez-pov ari rekö hamegiek tin hodad tegitin nem kapotaz hodad raveg nak, ⁴⁰oñ neohö ari eñizoman pohazao tin het hepekez kaev ravat nehaz naem tameg.

⁴¹⁻⁴²Met ne arim loporizaron eteamohon ari Godiz zait tat tin hom namee hez, povoz ari añarab modari arin etet zait tat biñar sos añohopanez nen povoz homeameg, oñ ne pot homet nakez, ma ari neen biñ nañohopekez homet nakez, oñ nem Papap nemaz biñ ravohopanez nen povozahar ne homeamoh. ⁴³Met ne nem Papapuz kezavonañ emohon ari nemaz zait tat tin netepekezao bon, oñ aban betez nap pim zaitivokam emat, 'Ne Kristo ev emoh,' pot hamahan ari pimaz zait tat tin metameg. ⁴⁴Met ari añarab modari arimaz zait tat arim abatañ bat hel batohopanez homet tameg, oñ God ahö nenap arimaz zait tapanez non pooroz ari tin hodad nat. Povoz tair tat arihö nemaz 'Rotap pi tapupuhö ok hamah,' pot hapek? Evo, rekot arihö pot nakaotü. ⁴⁵Met tokat ari nem Papapuz nakoe emepeken neohö arim tameg-poñ bar mañom bon, oñ Mosesiz ñetì katè menahan hez-poñihö ari eñizapanez homeameg, povoz Moses pimauhö ari nemaz barotap navat tameg-poñ Papapun bar mañapanezap ok. ⁴⁶Met ari Mosesiz ñetì menahan hez-poñiz tin hodad tegitin pi ne arerè epopuz ourah menahan hezaekaz homet nem añamoh-

epovoz hodad tat barotap bateg narab. ⁴⁷Oñ pi nemaz menahan hez-pov ari hodad hatat barotap navat hezaek, tair tat nem añamoh-epov barotap batepek? Evo, rekot bon.” Iesu pot parun mañah.

Añarab ahovokaro gipiz manah

Matiu 14:13-21; Mak 6:30-44; Ruka 9:10-17

6 ¹⁻⁴Met tokat Zuda añarab pori darimeri meñizahan tin hehavož homet topourooh-aliz pos^d maot totoi ravahan Iesu boutitak helat Galili iv havè ahö povoz abat modao Taiberias mañameg-povoz karomasiti sah. Tahan añarab lam povor kao tat hehari piuhö gogot tat batin batoohavon et hareoh, povoz poek pi sahan añarab ahovokaro etet pim tokat sah. Tahan Iesu pim mañairooh-abanarinañ honeo sahapuh dañ natak toutat heh.

⁵Met dañ potak toutat het etehan añarab maporizaro paruhaz emahan Iesu Pilipin epat at mañah, “Met añarab ahoam emah, povoz dari taekanañ gipiz zum tat manakan okori napan?” ⁶Met pimau tapanezat hodad hakeh, oñ Pilip tair hapan homet pot mañah. ⁷Tahan Pilip piin mañah, “Met paru añarab ahog, bereñ bapezat goe goe tat manakan avi aviam napanezat zum takaz moni ahos 200 kina betekag, taekanañ moni pos dei bat zum tak?”

⁸Pot hahan pim mañairooh-aban modap Anduru Saimon Pitaz bosipuhö epat Iesun mañah, ⁹“Met ro nap pim bereñ bali uloñik matut tahan hezañ 5, met pis nañariv amun bat emat hez, oñ añarab ahovokaro eveg, tair tak?” Pot mañah. ¹⁰Met poek sisiñiv tin berevat heh, povoz Iesu parun epat mañah, “Añarab okorin mañepeken sisiñ okovok toutap.” Pot mañahan añarab poek heharin toutapanez mañahan sisiñ povok toutah. ¹¹Tahan Iesu bereñ bat biñ hahapuh gamö rezat añarab pori manah, ma pisiñariv amun taput tat manahan parum zaitivok bat noohapuh ñekeñ hatah. ¹²Tahan Iesu pim mañairooh-abanarin epat mañah, “Paru nohot kaev ravahat ganö betezam oraet hori ravapan hezag, nat kaev ravah-teritü map bei.” ¹³Pot mañahan bereñ 5 poñ añarab pori nohot kaev ravahan oraehaek paru map batopourat hov kitü 12 potuk bavelahan beo rezah. Met aban toutat het nah-poriz rekö hahan 5 tausen ravah, oñ añaholor ñaroholoz rekö nak.

¹⁴Met gog pov tahan añarab pori etet epat hah, “Ae, rotap Godiz propet aban tokat hamarrah ou ravapanez haohan hateveteogip ev.” ¹⁵Paru pot haohan Iesu pot homeh, Met paru okat hahot ne parum ahop ba navatat neñepanen hem hez. Pot homet pim main ravat sat dañeñik zeit bonoek heh.

Iesu havevoz revah mezovai emah

Matiu 14:22-23; Mak 6:45-52

¹⁶Met hapanezai zeit ararao ravovai soohan Iesuz mañairooh-abanari iv havè ahovoz totoi sahapuh ¹⁷boutitak helat etet hehan Iesu parum

^d 6:1-4 Pavar 1-4 -Met topour povoz abatao Pasova mañooh.

nakoe naem toohan kutur ravahan paru Kapaneam zeitak sapanez iv havevozañ sooh. ¹⁸Tahan had ahov kez urahan iv haveo ñai mol mol haohan ¹⁹paru boutitak het zi koleñinañ kez tat hol betevai hotoh 6 kilomitzaz zut soohapuh etehan Iesu iv havevoz revah mezovai parum nakoe emapanez emooohan paru etet ahoam ñaihet tat dei dei tahan, ²⁰Iesu parun epat mañah, “Evo, ne tapup ev emamohog, ari tovai nemaz ñaihet totunei.” ²¹Pot mañahan paru biñ ravat zuam Iesu bat kohat boutitak meñevai tapurah iv havevoz lopotak hehaekanañ parum sapanez hat sooh-zei potaz totoi gaorevok zuam sa berevah.

Añarab Iesuz mel tah-ñetiv

²²Tat orahapuh zeirevai aliz modasik añarab iv havë ahovoz karom garos gipiz manooh-pori am het paru pot nae nap mañooh, “Met haopat pir pim mañairooh-abanari bout honetak emat hehapuh Iesu bout potak pim aban porinañ paru honeo helat nas, oñ parum main sahan eteg, povoz pi ev naek ok sat hezaek maot ev emapan batah,” pot hah. ²³Tahan Taiberias ze potakanañ añarab mod nari bout nañik helat Amip mañeo hat bereñ manahan añarab ahovokaro nah-poek totoi berevat emah. ²⁴Tahan añarab poek hehari etet hehan Iesur pim mañairooh-abanari maot naem tah, povoz paru bout nañik helat Kapaneam zeitak sat Iesuz mel tapanez hat sah.

Iesu tin hekaz gipiz ravat hez

²⁵Tat paru Iesu iv havë ahö povoz okotiokatasis sat hehaek bar batat bavizahapuh piin epot mañah, “Añairameñip ae, met ni tair tat ev haemat heñin dei nimaz melahar emoog?” ²⁶Pot at mañahan Iesu hañiv epat mañah, “Rotap ari gipiz hainegin arim ñekeñ hatah, povoz maot ari nemaz mel tovai ok emeg, oñ ari nem gog kez toh-povon etet kapotaz tin homet naem. ²⁷Met gipiz zañ tapanez potü ahoam bat nohopekez ahö gogot tovai homevai sohotunei, oñ ari gipiz zañ nat pohao tin het hepekez potuz rez kek tat tovai sohozei. Met gipiz potü God nem Papap au nañat nemeehan ne Añaraboz Nanë epop anohoman nohot pohao tin het hepek.” ²⁸Pot hahan paruhoen piin epat at mañah, “Met povoz dei tair takan God dein etet deim tovai sookazavoz zait tapan?” ²⁹Pot at hahan Iesu parun epat mañah, “Met ne aban Godihö nemeehan erohopuzahar homeo badae batat, ‘Rotap pi meehan erahap ev,’ pot nemaz haovai sohopekezavoz pi arimaz biñ ravohopan.”

³⁰⁻³¹Pot mañahan paru epat hah, “Met darim iz mimihol ham betezarah sat heh-porah Moses pei mana haoh-poñ manoohan noohavoz Baiñetinavoz Tepatak epat menahan hez, Pi abarahanañ ñodah-gipiz poñ bat manoohan paru nooh. Met gipiz poñ manoohan noohavoz zut ni amun red tin tairao añaireken dei nim tekezavon etet pot hak, ‘Rotap

pi abarahanañ meehan erahap ev,' pot nimaz haok." ³² Met pot hahan Iesu parun epat mañah, "Rotap ne arin epat añom, Met batam Moses piuhö hameg-gipiz poñ paru naman, oñ nem Papapuhö manoohan nooh, met petev arim gipiz nohot tin hepekez pot haanahan hez. ³³ Met ne abarahanañ erat ari ham añarab tin hepekez Godiz gipiz anah-pot haravat hez." ³⁴ Pot hahan paru biñ ravat piin epat mañah, "Erom, ni gipiz anooken nookaz anameñ-okat orah rezah dei anooken nohok."

³⁵ Pot mañahan Iesu parun epat mañah, "Met añarab hamarrah gipiz namahapuh ham heris tin hezavoz zut ne nemau tin het hepekez gipiz tin pos ev. Met tairap nemaz homeo badae batat neeti ravapanez pop maot gipizor iv hamoh-povoz gin nañomotü. ³⁶ Oñ ari neen et hanereegipuh nemaz barotap navat, pot garos bar haañovai emoh. ³⁷⁻³⁸ Met ne abarahanañ nemauz zaitivok tohomaz ev naer, oñ ne nemeehan erohopuz hahat baval hat tovai sohomaz eroh, povoz añarab nemeri ravapanez nem Papapuhö au hahan hez-pori map paru neetihar emohopan. Tapanen paruhanañ nap ne bavetet kos rez manat, 'Berevat sa,' pot namañotü. ³⁹⁻⁴⁰ Met nem Papapuz zaitiv pot hez. Añarab pori ne pim ropun etet nemaz homeo badae batapanen paru poriz ne tin korav ravat heman paruhanañ nap hori naravotü, oñ pohao tin het hepanez nonoroh sohopenen tokat aliz metesik ne pori baval haoman pohao tin het hepan."

⁴¹ Pot Iesu hat bon tahan añarab, "Ne abarahanañ erat Godiz gipiz anah-pot ravat hezap ev," pot hahavoz pimaz kaev ravat ñeti horiv epat haoh, ⁴² "Met aban epop pi Zosepez rop, met pim nonopur papapuz dari hodadeg, tairaiz pi, 'Ne abarahanañ erohop ev,' pot hamah?" ⁴³ Pot parumam kil nae nap mañoohan Iesu zuam hodad tat parun hañ epov mañah, "Ae, ari nemaz ñeti hori hameg-okov tovai maot haotunei. ⁴⁴ Met nap pimauhoam nao tat neeti naravotü, oñ nem Pap ne nemeehan eroh-popuhö añarab tairari nehaz emohopanez pori hodad tinao manohopenen neetihar emohopan. Tohopenen tokat aliz metë posik neohö paru baval haoman pohao tin het hepan. ⁴⁵ Met Godiz propet abanari epat menahan hez, God añarab mapori hodadeo manohopan. Pot menahan hez, povoz añarab tairari nem Papapuz ñetivon hatevetet hodadeo bohopenez pori nemeri ravohopan.

⁴⁶ Met aban napuhö nem Pap añamoh-popun eteh bon, oñ ne aban pinañ honeo het eroh-nen epopuhoam nem Pap popun eteohö. ⁴⁷ Met ari tinam hatevetei, rotap ari tairairi nemaz homeo badae batohopekezari pohao tin het hepekez non pooroh petev sohopek. ⁴⁸ Met ne arim gipiz novai tin het emohopekezat ev. ⁴⁹ Met batam arim iz mimihol ham betezarah het pei nañiz abatao mana haoh-poñ nohot het paru tokat ñomah, ⁵⁰ oñ nap abarahanañ gipiz hamoh-pot novai sohopen, povoz pi ñomat hori naravotü. ⁵¹ Met ne abarahanañ eroh-epopuz aboi arim gipiz ok. Met ari ham añarab tin hepekez nem abö epei anomaz ev toh, povoz gipiz pos bat nohopekez pori pohao tin het hepek."

⁵²Met pi pot hahan paru Zuda añarab pori parum loporizaroh mid mid tat epat nae nap mañah, “Ae, met tair tat aban okop pimauz aboi dari elat anapanen nakaz hamah?” ⁵³Pot paru hahan Iesu parun epat mañah, “Rotapuum arin epat añoman hatevetei. Met ari tairari ne Añaraboz Nanepuz aboir uveo nainotuzari arih pohao tin het hepekezao bonoam hepek. ⁵⁴Oñ ari tairari nem aboir uveo nohopekez pori pohao tin het hepekezao bat hepeken tokat aliz metesik ne ari baval akaoman pohao tin het hepek. ⁵⁵Met nem aboi, ari eñizohopanez gipiz tinat, ma nem uveo arim horiv olohopenen tin hepekez iv tinao ok. ⁵⁶Met tairap nemaz homet napanez pop pi nenañ honeo hepanen ne pinañ honeo deip hek. ⁵⁷Met nem Pap pohao het hezapuhö ne nemeehan eroh, povoz ne amun pohao het hemazaek ari tairari ne neinohopekezari amun pohao het tin hepek. ⁵⁸Met gipiz abarahanañ eroh añamoh-pot batam darim iz mimiholoz nohot het ñomah-potuz zut ne bon, oñ nap gipiz hamoh-epat napanepuh pohao tin het hepan.” ⁵⁹Met Iesu Kapaneam zei potak topour zeimakeh lokat ñeti pov mañohot heh.

Mañairooh-nari Iesu betet sah

⁶⁰Pot mañat gaa tahan pim mañairat ñetiv mañooh-añarab ahovokaro hatevetet kilam pot nae nap mañooh, “Met pim aboi dari nakaz hah-pov ñeti honoñai kezao okeg, tair tat dari hodad takaz okat hah, oñ rekot bon.” ⁶¹Pot pim mañahavoz pim mañairooh-añarab pori kaev ravat kilam haohan Iesu zuam hodad tat parun epat mañah, “Met añoh-epovoz arim loporizaroh kaev ravat hori homet okat hamegi? ⁶²Povoz ne Añaraboz Nanep batam hehoekaz maot heloman ari etepekezaek tair homepeke? ⁶³Met ari añarab arim ham heri nenañinañ tovai sohopek, povoz tin naravotü, oñ Godiz Pul Tinapuhö meñizohopenen hodad tinavonañ tovai sohopenez pori pohao tin het hepan. Met ñeti añamoh-epeñ ari hatevetet hodad ravepekepuh tin pohao biriri het hepekez nonoroh sohopek. ⁶⁴Oñ ari nari añamoh-epovoz hatevetet barotap navat hez.” Met Iesu pot mañahavoz kapot pot hez. Met mamog gogot kapot tahaekanañ paru tairari pimaz barotap navatotuzariz pi hodad hakeh, ma aban tairap aban ñairin mañairapanen pi bapanez popuz amun hodad hakeh, povoz pot mañah. ⁶⁵Tat pi maot parun epat mañah, “Met ari nari nemaz tin homeo badae navat hez-pov ne hodad, met povoz homet pot añoh, nem Papapuhö hodadeo manohopanez nen porihar nemeri ravohopan.”

⁶⁶Pot hahan pim mañairat ñetiv mañooh-añarab narizaro kaev ravat pi betet sah. ⁶⁷Tahan Iesu pim mañairooh-aban l2 porin epat at mañah, “Met ari amun ne nevetet sepeke?” ⁶⁸Pot mañovaiam Saimon Pita epat hah, “Deim Amip, ni nenap pohao tin het hekaz ñetivohar añameñip okeg, mod tairapuhaz dei sakaz okat añameñ?” ⁶⁹Met ni Godihö nemeehan emeñ-tinap pot dei nimaz tin homet barotap batat hez.” ⁷⁰Pot mañahan

Iesu epat mañah, “Met ari abanari 12 neohö ba ou avatohon hez, met arihanañ nap pi Seteniz kapotakap ok hez.” ⁷¹Met pot mañah-pop pi Zudas, Saimon Iskeriotiz ropuhö metapanezavoz homet mañah. Met Zudas pop pim mañairooh-aban modari 11 porinañ karar heh, oñ pi popuhö aban ñairin mañairapanen Iesu bapanezap ok, povoz Iesu pimaz pot hah.

Iesuhö bosiholon mañahat ev

7 ¹Pot mañahapuh Iesu Galili zeï posik am hehapuh Zuda aban ahoari pi Zudia zeisik sapanen bat urapanez haohavoz pot homeh, Ne Galili zeï epes betet Zudia zeisik petev maot nasotü, oñ eveam hem. Pot homet Iesu am Galili zeisik het sa em tohot añarab batin batohot heh.

²Pot tohot hehan tokat paru Zudahol Zerusalem zeitak togü manat zeï nañ demat poñik het gipiz bareñohopanez^e aliz poñ totoi ravah.

³Tahan pim bosiholohö pim pot tohot hehavoz homet emat epat mañah, “Erom, met tairaz ni ev añarab aviam hezaek het okat tameñ? Oñ ni zeï epes beteken dari sat Zudia zeisik Zerusalem zeitak añarab ahovokaro topouramah-poek añarab lamarir parum heriñik hori povor kao hezari ev batin batameñ-poñ maot sat ahoam poekahon tooken paru etehopan.

⁴Met aban abatavonañ ravapanezap kilam iz ravat het gogot natohotü, oñ añarab ahoam hepanez poekahoh sat ourah tohopan. Povoz ni gog ahö okoñ ev het tameñip sat ourah tooken añarab mapori niin etet nimaz barotap batohopan.” ⁵Met paru pim bosihol, oñ paru amun pimaz homeo badae navat heh, povoz pot mañah. ⁶⁻⁸Tahan Iesu hañiv parun epat mañah, “Kar, tin ok hag, oñ ne poek sat hameg-okoñ tohoman etehopanez pov totoi naravag, petev topour povok ne nasotü. Oñ añarab modari arimaz kaev narav, povoz arim zaitivok Zudia zeisik ma taekaz rekot am sepek, oñ ne añaraboz horiv ba ou batamohovoz paru nemaz kaev ravat hez, povoz arimam okoek sat gipiz nohozei.” ⁹Pot mañahan sahan pi Galili zeisik am heh.

Iesu tokat sat tah-ñetiv

¹⁰Met pim bosihol paru topour povok hasahan pi Galili zeisik am het aliz patasik zeï pos betet kilam iz ravat parum tokat sooh. ¹¹Tahan añarab Zerusalem zeï ahö potak map topourat hehan Zuda aban ahoari pimaz mel tovai sa em toohan bon tahan paru pot haoh, “Pi taek hez batah?” pot hat am mel tooh.

¹²Met añarab poek topourat heh-nari Iesuz giz ñun ñun nae nari epat mañooh, “Pi aban tinap.” Pot haohan met mod narihö, “Evo, pi dari

^e **7:2** Pavar 2 -Met paru Israel añarab ham betez nonair nai bon heharah krismasañ 40 sat em tohavoz orah rezah krismas mapoñik maot homet zeit betet iñidoh zeï zi marañinañ demahan heh-poñik alizañ 8 sat heh.

moreg etamahap ok,” pot haoh. ¹³Met paru ourah hahopanen aban ahori hatevetet ñai hapan hezavoz ñaihet tat hamarrah kilam giz ñun ñun nae nap mañoooh.

¹⁴Toohan añaraboz topour povoz aliz nañ bon tahan Iesu zei potak sa berevah. Tat Godiz tup ahomakez temeraz kohat lokat añarab poek heharin ñetiv mañoooh. ¹⁵Tahan Zuda abanari hatevetet agol atat nae nari epat mañoooh, “Ae ari hatevetei, Aban akap darim hodadevoz zeimakeh nalokap akeg, taekanañ pi Godiz hodad ahö tin akao bat emat akat darin añamahan dari hateveteameg?” ¹⁶Pot haohan pi epat mañah, “Petev añamoh-epov nem homevokam ne ev nak, oñ God ne nemeehapuhö nañamahat ev arin añamoh. ¹⁷Met aban Godiz ñeo baval hat pim zaitivok hahopanezat tovai sohopanez pori nem kapotaz tin hodad tat pot homehopan, Rotap pim homevokam nakap ak, oñ Godiz mañamahat hamahan dari hateveteameg. ¹⁸Met nap pimauz homevokam hahopanez pop pim abatao ahö ravat hepanez zait tat ok hahopan, oñ nap meehan emahapuz abatao ahö ravohopanez zait tat hahopanez pop pot hapan, ‘Pi nemeehan erohopuz abatao ahö ravohopanez ne tin tovai sohom.’ Pot hat tin rotapuharam tovai sohopan. ¹⁹Met rotap God Mosesin ñeti kateñ mañahan arim iz mimihol haovai emooh, oñ ari poñiz nañ elameg. Povoz tairaiz ari ne ur noñomepekez hameg?”

²⁰Iesu pot hahan añarab poek hehari ñeti hañiv epat mañah, “Tairapuhö ni nourapanez hahan hameñ? Ma pitup nemenahan rumurat het okat hameñi?” ²¹Pot mañahan Iesu parun maot epat mañah, “Met darim gogot nat hez-aliz poñiz nasik aban nap batin batohovoz ari etet kaev ravat am homehot hez, ²²⁻²³oñ ari amun gogot nat-aliz nañik taput gogov tamegin ne eteamohot ev. Met batam Moses añahol rohol batohopanen biz kosiñ elohopanez mañahat ari tovai emameg. Met pi garos pot tohopanez hahap bon, oñ pim izaholohö garos hat elovai emoohan pi tokat amun taput tohopanez mañoooh. Povoz Praide aliz poñiz nasikam añ nap pim rop batapanen tair tepek? Met ganö ari ñeti katè hah-pov elepek hezavoz homet alizañ 7 bon tapanen zeirevai, ‘Darim gogot natotuz alizas ev,’ pot nakaotü, oñ aliz tapusikam gogot tat ro popuz biz kosis elepek. Met ari pot tamegiri, ne aliz pot tamegiñiz nasik aban hori heh-nap batin batohon tairaiz, Ne hori toh, pot homet nemaz ari mogao tat hez? ²⁴Met ari nem gog tamoh-navon etet zuam pot hameg, ‘Hori nao pi ok tah.’ Pot hamegiek hori ravamah, povoz garos nem kapotaz tinam hometahoh hazei,” pot mañah.

Añarab Kristoz basat em tah-ñetiv

²⁵Pot haohan Zerusalem añarab nari emat hatevetet pot nae nari mañah, “Ae, aban akap urapanez hahap akeg, etei, ²⁶pi dari añaraboz ñaravatak rouvat het añamahaek paru emat, ‘Evo, okat haotun,’ pot

paru piin namañ tamahag, peti pi Kristo eñizapanez au hahan hezap ak, pot paru aban korav ahoi kilam homeamah, ma tair?” ²⁷Pot hahapuh parumam maot epat nae nap mañah, “Evo, met Kristo emapanen añarab pimaz epat hapan, ‘Pi taekanañ emah?’ pot hat pim ze kapotaz hodad natotü, oñ aban akapuz ze kapotaz dari hodad, povoz pi Kristo bonop ak, oñ aban patap.”

²⁸Pot Godiz tup ahomakeh topourat het haohan Iesu hatevetet epat ñeo ñarah hah, “Rotap nem ze kapotaz ari hodad hez, pot hamegi? Evo, met nemaup zaitivok ne naem, oñ tin rotapuharam hezapuhö ne nemeehan ero-popuz ari tin hodad nat. ²⁹Oñ ne pinañ honeo hehoekanañ nemeehan ero, povoz ne pimaz hodad hez.”

³⁰Pot hahan pim ñomapanezao totoi naravaekam bat memorizapanez rekot bon, povoz aban pori pi bapanez bapap tat gaa tah. ³¹Met añarab pim toohavon etet heh-nari pimaz barotap batat kilam pot haoh, “Met Kristo eñizapanez au hahan hez-tapup ev emat gog ahö akañ tamahan dari eteamag, met mod napuhö emat ritou metat pim tamah-akañit zut gog mod ahö akat nañ tapane? Evo, rekot natotü, povoz pi tapup ak.” Pot paru haoh.

Aban ñairi Iesu bapanez sah

³²Pot kilam nae nari mañoohan Zuda aban ahö Parisi mañooh-pori hatevetet sat aban anumaihol bareñ elat mañarohariz ahorinañ ñetiv hahapuh paru tup ahomakez pei du nari Iesu bat emapanepuh memorizapanez meehan sah. ³³Tahan Iesu paru maporin epat mañah, “Evo, ne ev arinañ aviam hem. Tat ne nemeehan erohopuz nakoe maot som. ³⁴Met poek soman ari nemaz mel tovai emat ne bar nanavatotü, ma sat hemazaek ari rekot naemotü.” ³⁵Pot mañahan Zuda aban ahö nari hatevetet parumam nae nap epat mañooh, “Met pi taek sapanen dari pimaz mel tovai sat bar navatotuz akat hamah? Ma Zuda nari hotoh Grik añarab hezaek sat pohao hez-poek sat Godiz ñetiv mañoohopane? Ma taek sat hepanez hah? ³⁶Met pi epat hahan dari hateveteg, ‘Ari nemaz mel tovai emat ne bar nanavatotü. Ma nem sat hemazaek ari rekot naemotü.’ Pot hahavoz kapot tair tat dari hodad ravak batah?” Pot paru haoh.

Loporizarotihanañ iv tinari berevohopan

³⁷Met topour povoz aliz metes ravahan Iesu bal hat ñeo ñarah epat hah, “Ae ari ivovoz gin ñomat hezari, neeti emat nemaup ivov nohozei. ³⁸Met batam Baiñetinavoz Tepatak nemaz epat menahan hez, Tairap nemaz homeo badae batat hepanez popuz loporihanañ iv tin poh het hepanezari berevohopan.” ³⁹Met Iesu pot hahavoz kapot ev, pi tokat Godiz Pul Tinap meepanen paru tairari pimaz homeo badae batat hepanezariz loporizaroh het meñizohopanez homet pot haoh. Met pi

pot haoh-porah abarah aliz ahovonañ hepanez pi poek nahel, povoz Pul Tinap namee, oñ tokat pi ñomat revah helat meepanen paru pimaz homet hepanezariti emat hepanez homet iveriti zu tat mañah.

Añarab main main ravahat ev

⁴⁰Met añarab ahoam hehaek pot hahan hateveteh-narihö epat hah, “Rotap aban akap Godiz propet aban tokat ou ravapanez au hahan hez-tapup ak.” ⁴¹Pot hahan mod narihö epat haoh, “Evo, pi Kristo meepanen emat eñizapanez au hahan hezap ak,” pot hah. Tahan met mod narihö kut tat epat hah, “Evo, Kristo pop Galili zeisikanañ naemotü, ⁴²oñ pi Betelem zeitak Devid pim iz mimip heh-poek pim nonopuhö batapan. Pot Baiñetinavoz Tepatak menahan hezaek rekö hameg. Oñ Iesu akap Betelem zeitak navat, oñ pi Galili zei pat posik batahap ak, povoz pi Kristo bon, oñ patap ak.” ⁴³Pot paru pimaz hat berat toguñ main main ravat het haoh. ⁴⁴Tahan narihö pi bat memerizapanez zait tah, oñ paru pi bapanez bapap tat heh.

Aban ahori Iesuz barotap navat heh

⁴⁵Pot toohan pei duhol pi bat memerizapanez meehan sah-pori maot Parisi abanarir aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahori haz pi bat naem, oñ upai emahan parun etet at mañah, “Ae, met ari pi bat ev emepekez hat emeegin segig, tairaiz maot ari upaiam emeg?” ⁴⁶Pot mañahan paru epat hah, “Met batam aban tin okopuz añamahavoz zut nao aban mod napuhö hahan dei hat navet, povoz pi nav, am hehan emeg.” ⁴⁷Pot hahan Parisi aban pori epat mañah, “Ae, met ari pi moreg etamahavoz amun barotap bategi? ⁴⁸Met arim aban ahö tairap pim ñetiv barotap batat hezan ari hateveteg? Ma dei Parisi aban eperihanañ tairap barotap bategi? Evo, deihanañ nap pim ñetiv hatevetet barotap navat. ⁴⁹Oñ añarab topourat hez-okori Mosesiz ñeti kateñiz tin hodad nataek Iesuz ñetivon hatevetet barotap batamah, oñ pot paru tamahaek Godihö bahori batapan.”

⁵⁰Pot hahan Nikodemas pi batam kutur natak kilam emat Iesunañ parup ñetiv haoh-pop paru Parisi pim modarinañ honeo hehaek pi Iesu bat memerizapanez hah-povoz homet epat hah, ⁵¹“Met darim ñeti katë nao pot hahan hez, ‘Aban nap zuam bat namemerizotü, oñ pim tah-ñetiv hapanen tinam hatevetekan horiv ou ravapan, povozahoh rekot pop bat memerizak.’ Pot hakahan hez, povoz dari aban akap bat pi memerizakaz ñetiv zuam nakaotü.” ⁵²Pot hahan paru modari kaev ravat epat mañah, “Met ni Galili zeisikanañ aban okopuz zait tat okat hameñi? Met Baiñetinavoz Tepatak Godiz ñetivok propet aban nap Galili zei posik batapanen poekanañ emapanez ñetiv namen, povoz ni tep pot bekepuh menahan hezat tin rekö hat hodad rav.” ⁵³Pot hahapuh paru berevat rap reet nap nim zeñik sah.

8 ¹Met parum zeĩnik map rapat sahan Iesu Oliv dañevok sat orah.

Modapuz abup bahapuz ñetiv

²Met zeirevai al teevai pi maot Godiz tup ahomakez temeraz kohat emat hehan añarab map pihaz emahan pi toutat parun ñetiv mañooh.

³Met poek ñetiv mañoohot hehan paru aban ñeti kateñiz mañairaholor Parisi abanari, añ nap añ modapuz abup bahan mod napuhö etet hahan, añ pop paru bat emat parum ñaravatak meñehan rouvat heh. ⁴Tahan paru Iesun epat at mañah, “Añairameñip ae, añ epop pi modapuz abup bahap ev. ⁵Met Mosesiz ñeti kateñik epat menahan hez, Met añ tairap modapuz abup bapanez pop heleñ bat ur ñomei. Pot menahan hez, povoz ni dein tair añekë?” ⁶Met paru pi zu metapanen ñeti hañ tairao hapanen bapanepuh pi ñevok bizapan hat pot mañooh. Tahan Iesu hañiv parun namañ, oñ am tok rizat pim marapunañ hamarrah redeo menohot heh.

⁷Met pot tohot hehan paru piuhö hañiv mañapan hat houloam at mañoohan pi mazgo tok rizat hehaekanañ bal haz oñ ravat epat mañah, “Met arim ñaravatakanañ aban tairap horiv nat hez-popuhö garos heleo bat añ okopuhaz urap.” ⁸Pot parun mañat pi maot tok rizat hamarrah redeo am menohot heh. ⁹Tahan paruh amun horiv heh-povoz hatevetet pi betet aban añavairi garos sahan met aban modari tokat honep honep pi betet sohot map bon tah. Tahan añ ur ñomapanez hat bat emah-nen pop Iesuz nakoe am rouvat heh. ¹⁰Tahan Iesu maot bal haz oñ ravat añ popun epat mañah, “Eñarim ae, aban nap ni nourapanez tamaha? Ma paru taek sah?” ¹¹Pot at mañahan añ pop epat mañah, “Evo, ne nourapanez aban nap bon.” Pot hahan Iesu epat mañah, “Met neohö ni amun nanourotug, ni am sekepuh tokat maot tovai hori modao totun.” Pot piin mañat meehan sah.

Iesu aliz tinavoz kapot hez

¹²Met Iesu Godiz tup ahomakez romevoz kohat añarab am heharin maot epat mañah, “Met ne ari ham eparah añarab tin hepekez it aliz tinavonañap ev. Povoz arihanañ tairari nemaz homevai emohopekez pori kuturutak het ñodovai emoogit maot nañodotü, oñ nem alizavok tin etet emohopek.” ¹³Pot mañahan Parisi abanari hañiv epat mañah, “Met ni nenapuhö nimaüz okat hameñin dei hateveteamegin moregao ravamah.” ¹⁴Pot hahan Iesu parun maot hañiv epat mañah, “Met nem erohovoz kapotaz nemauhö hodad hez, ma somazaekaz ne amun hodad hez, povoz ne nimaüz ñetiv arin añamohoeke rotap ravamah, oñ ari nem erohoeke ma maot somazaekaz kapotaz hodad nat hez, povoz nem ñetivon hateveteamegin moregao ravamah. ¹⁵Povoz homet epat añom, Ari arimaüz ham heriñiz hodad nenavonañ nem añamohovoz an tat okat hameg, oñ petev neohö ari añaraboz tameg-pov an nat hez.

¹⁶Met nem main emat nakez, oñ nem Papap nenañ honeo hez, povoz petev arim tamegivoz homet ne an tohovozañ pi nenañ honeo hezaek tinam an etooh narab, oñ petev ne ari añaraboz tameg-poñ an etomazat narav hez. ¹⁷Met arim ñeti kateñiz tepatak epat menahan hez, Met aban nañarivihö aban nap hori nao tapanen etet hapan, povoz ari hatevetet barotap batepek. ¹⁸Povoz zut ne nem kapotaz añamoh, met nem Pap ne nemeehan erohop amun nem kapot ba ou batat arin añairamah. Met deip houloñarivihö arin añamegiek rotap ravamah, oñ ari barotap navat.”

¹⁹Pot hahan paru piin at mañah, “Met nim Pap hameñ-pop taek hez?” Pot mañahan pi epat mañah, “Met ari dei Papapuz ok hodad nat, povoz nem hamohovon hateveteamegin rotap narav. Oñ ari nem kapotaz tin hodad tegitin nem Papapuz taputam hodad teg narab.” ²⁰Met Iesu Godiz tup ahomakeh monis bizooh-poek het parun pot mañah. Oñ pim ñomapanezao totoi narav, povoz paru pim pot hahavoz bat namemeriz.

Iesuz sapanezaek paru nasotü

²¹Met tapurah aviam het Iesu parun maot epat mañah, “Met ne soman ari nemaz mel tepekepuh arim horiñ pohao navetetü, oñ am tovai emohot ñomepekezarah nem sat hemazaek ari rekot naemotü.” ²²Pot mañahan Zuda aban ahö pori parumam nae nap epat mañah, “ ‘Met ne sat hemazaek ari rekot naemotü,’ pi pot hahan dari hateveteg-akao pi tair heri tapanez homet akat hah? Ma pi pimauhoam sat nao tat ñomapanez homet akat hah, ma tair?” ²³Pot parumam nae nap mañoohan Iesu maot parun epat mañah, “Erohol ae, ari ev ham eparahazatuz hodad nenavonañ het tamegiri ok, oñ ne revah abarahanañ erat hez-epop ham eparahatuz hodadevonañ natap ev. ²⁴Povoz ne arin epat haañoh, ‘Arim horiñ navetetü, oñ am tovai emohot ñomepek.’ Met orah rezah nem kapotaz arin añamoh, oñ ari, ‘Rotap pi tapupuhö ak hamah,’ pot ari nemaz hat barotap navat hepek, povoz ari ñomepeken arim horiñ am ariti hepan.” ²⁵Pot hahan paru kut tat Iesun maot at mañah, “Met ni tairap? Nim kapot dein bar añeken dei hatevetek.”

Pot mañahan Iesu epat mañah, “Met batam nem kapotaz tair arin añovai emoh-tapup ne ev. ²⁶Met arim horiñ tamegiñiz homet rekot ne ari an etat ñeti horiñ añovai emooh nak, oñ ne nemeehan erohopuz nañahan hez-nen pot ari ham añarabon añamoh. Met pi añamoh-pop tin rotapuharam hezap.” ²⁷Pot hahan paru epat nak, Rotap God darim Papapuz pi hamah. Pot paru homet hodad narav, oñ am kut tat heh. ²⁸Povoz Iesu parun maot epat mañah, “Met ari ne Añaraboz Nanep zirah nourat balei nakapekez porahahoh nem kapotaz hodad ravat epat hapek, ‘Rotap pi tapup ev, met pimauz zaitivok haoh bon, oñ pim Papapuz mañooh-nenat dein añovai emoohap ev.’ Pot hat nem kapotaz hodad tepek. ²⁹Met rotap ne nemeehan eroh-popuz zaitivok tovai samoh, povoz

pi ne nanevet, oñ orah rezah nenañ het neñizamah.”³⁰ Pot hahan añarab hatevetet hehaekanañ narizaro pim hahavoz homet pimaz homeo badae batah.

Tin hepanež mañahan kaev ravah

³¹Tahan Iesu paru Zuda pimaz barotap batat hah-porin epat mañah, “Met nem ñetiv añamohot ari hatevetet baval hahopek, povoz ari nem añarab ravat het nem tokat tin tovai emohopek. ³²Met ari nem ñetī rotap añamoh-epov hatevetet hodad ravat barotap bathopeken ari horipuz irih het horī nenañ tovai emamegiek nem ñetī tin epovohō arim hezhez tinao ba ou batat tinaek eñepanen tin hepek.” ³³Pot hahan paru hañiv epat mañah, “Evo, dei mod napuz irih het pim zaitivok añamahat tovai sameg bon, oñ Abraam batam tin hehapuz iz mimihol dei ev tin hakezag, erom, tair tat ñetī okovohō bat tinaek eñepanen hekaz okat añameñ?” ³⁴Pot mañahan Iesu parun epat mañah, “Rotapum rotap ne arin epat añoman hatevetet hodad ravei, met tairari horiv tovai samah-pori parum horī tamah-poñihō birepez zut demat hezan paru baviat tin tovai sohopenez pap tat hez. ³⁵Met horī poñihō demahan hez-pori paru Godinañ honeo naketū, oñ ne pim ro nenap pinañ honeo pohao hezap ev, ³⁶povoz met arim horiñihō bitomez zut edemahan hezaek ne añamoh-tapū epopuhō ba evilat tinaek eñeman tinaharam hepekez ev añamoh. ³⁷Met ne hodad, ari Abraamiz iz mimihol ok, oñ pim tin tovai emoohat ari nat, povoz nem ñetī tin añamoh-epov barotap navat het ne ur noñomepekez homet hameg. ³⁸Met neohō nem Papapuz hanañoohat arin añamoh, oñ arihō arim pap modapuz añamahat tovai sameg.”

³⁹Pot hahan Zuda aban ahoari hatevetet paru piin epat mañah, “Met Abraam nenap deimop okeg, mod tairapuz hameñ?” Pot hahan pi parun epat mañah, “Met ari Abraamiz iz mim tinaritin pim tin tovai emoohavoz zut ari toog narab, oñ ari pot nat. ⁴⁰Met ne Godihō ñetī rotapuv nañoohan añovai emamoh-epopuz ari kaev ravat nourepekez hameg, oñ Abraam am hehavozatin neen etet zait tat arim hameg-okat nak tah narab. Oñ ari pim iz mim tin bonori, ⁴¹povoz arim pap hamoh-popuz tamah-taput tameg.” Pot mañahan paru maot epat hah, “Evo, met God deim Pap nenap hezan dei pim ñaro tinari eveg, mod tairap deim papapuz añameñ?”

⁴²Pot mañahan Iesu epat mañah, “Tin ok hag, oñ ne Godinañ honeo hehoekanañ erat petev ev hez, met nem homevokam eroh bon, oñ piuhō nemeehan ne erohop ev. Povoz God arim papaputin nemaz ari zait teg narab. ⁴³Oñ nem añamoh-epovoz tairaiz ari hodad nat hez? Met ari nem ñetivon hatevetet zait nat, povoz ok hodad narav. ⁴⁴Met rotap arim papap pi Seten, pot ok arin añamoh. Met pim hezhezao pot hez, pi orah rezah añarab men ñomovai emamah, ma pim loporih moreg nenañ an pap

manat hez, povoz pi ñeti rotapuv hapanez kaev ravat bapap tat hez. Met pi ñeti moreg mapoñiz papap, pot ravat hez, povoz pi ñeti moreg nenañ hamahap ok. Met ari pim rohol ravat het pim hamahat tovai sameg, ⁴⁵povoz ne ñeti rotapuv arin añamohon ari hatevetet barotap navat hez. ⁴⁶Met ne hori tairao tohon ari okorihanañ ni tairap neen eteñ? Povoz petev rekot ba ou batat bar nañei. Evo, neeti hori nao bon. Povoz ne ñeti rotapuvohar añamohon ari tairaz barotap navat tameg? ⁴⁷Met Godiz ñarohol pim mañamahat hateveteamah, oñ pim ñetiv arin añamohon ari hatevetet baval nak tameg, povoz ari pim ñaro bon, pot ne arin eteamoh,” pot mañah.

Iesur Abraamiz kapot ev

⁴⁸Pot mañahan Zuda pori hatevetet kaev ravat Iesun ñai mañat epat mañah, “Ni Sameria aban horip ok, rotap pitü nap ni nemenat hezan rumurat het okat añañeñ.” ⁴⁹Pot mañahan Iesu epat hah, “Evo, ne pitup nanemenap ev, oñ nem Pap nenapuz abatao ahö ravapanez homet ne gogot tamoh, oñ pim ñetiv arin añamohon ari hatevetet kaev ravamegiek nem abatao ahö ravapan hezavoz bat hor batameg. ⁵⁰Met ne nemauhö nem abatao ahö ravapanez homet nak, oñ nem Pap dari an etamah-pop nem abatao ahö ravapanez piuhö homeamah. ⁵¹Met ñeti rotapuv ev arin añomaz toh. Tairari nem ñetiv hatevet baval hahopanez pori paru nañomotü.” ⁵²Pot mañahan Zuda aban tapurihō piin maot epat mañah, “Met ni okat hañin petev dei hatevetet nimaz hodad raveg, ni pitup nemenahan rumurat hezap ok. Met batam Abraam hañomah, ma propet aban pori amun hañomah, oñ ni epat hañ, ‘Tairari nem ñetiv hatevetet baval hahopanez pori nañomotü,’ pot hañin dei hateveteg. ⁵³Met darim iz mim hag-pori het hañomah. Oñ nim kapot tair hezan ni petev ou ravat paru pori ritou metat ahop ravat het nañomotuz ñeti akao dein añañeñ? Evo, nim hameñ-okov dei hatevetegin tin narav.”

⁵⁴Pot mañahan Iesu hañiv epat hah, “Met ne nemauhö nem abatao bat hel batohom, povoz betezao ravohopan, oñ nem Papapuhö nem abatao bat hel batamah. Met pi popuz ari pot hameg, ‘Rotap God darim ahop ak hez,’ ⁵⁵oñ ari pim hezhezavoz tin hodad nat hez. Met, ‘Ne amun Godiz hezhezavoz hodad nat,’ pot añohotin arim moreg hamegivoz zut ne moreg hamohop pot ravoh narab, oñ ne pimaz tin hodad hakez, povoz pim ñeo baval hamoh. ⁵⁶Met batam Abraam arim iz mimip ne ham eparah eromaz ñetiv hatevetet biñ ravat hehaek petev ne ev haerohon pi etet mapoam biñ ravat hez.” ⁵⁷Met Iesu pot hahan paru Zuda ahori piin epat mañah, “Evo, met ni abav naravap eveg, tair tat Abraam batam heh-popun ni eteñ?” ⁵⁸Pot mañahan Iesu epat hah, “Met rotap ne epat añoman hatevetei. Met ne hakehonahoh Abraam tokat batahan het tovai emoohapuz ok hameg.” ⁵⁹Met pi pot hahan paru hatevetehapuh helen

bat pi ur ñomapanez tah. Tahan Iesu añarab ahoam Godiz tup ahomakez totoi hehaek parum ñaravatakanañ iz ravat berevat sah.

Etañ kutap batin batah-ñetiv

9 ¹Met Iesu sohot etehan aban nap pim nonopuz zatakanañ etañ kutap batahan het ahö ravat hehap heh. ²Tahan pim mañairooh-abanari aban popun etet etañ kut tat hehavoze Iesun epat at mañah, “Añairameñip ae, aban epop pimauhö hori nao tahapuh pim etañ okat kut tat hez, ma pim nonopur papapuhö hori nao tahan okat tat hez?” ³Pot hahan Iesu ñeti hañiv epat mañah, “Met aban okop pi hori nao tat okat tat nakez, ma pim nonopur papap hori nao tahavoz pi okat tat nakez, oñ piih pei okov berevahavoz kapot epat hez, Met neohö Godiz kezao aban okopuz herisik ba ou batoman ou ravapanen añarab etepanez hat pi okat ok tat hez. ⁴Met ne nemeehan erohopuz gogot tovai sookazarah eveg, am tovai sohok, oñ tokat gogot natotuzarah ravapanen dari rekot gogot natotü. ⁵Met ne nemaui it aliz tinavonañap ev, povoz ne ham eparah ev hezan nem alizao añaraboti samahaek tin ravamah.”

⁶Pot Iesu hat hamarah gim lolov ñizat ba mol mol tat ham mol pov bat aban etañ kut tat hehapuz etañik mevizah. ⁷Tat pi aban popun epat mañah, “Ni sat iv havë Siloam mañameg-povok nim etañik ivoh bet.” Met Iesu piin pot mañahan sat pim etañik ivoh betehapuh etañ tin etevai maot pimatakaz sah. Met Siloam abat povoz kapot darim ñevonañ pot hameg, Iv meehan sahao.

⁸Met pim zeitak sahan pi garos nonoroh toutat hehapuh pim monis manapanez hat añarabon mañ mañoohan eteoh-pori epat hah, “Met aban okop orah rezah nonoroh toutat het añarabohö monis manapanez haoh-tapup ma patap ok?” ⁹Pot hahan narihö epat hah, “Ae, aban tapup ok.” Met mod narihö epat amun hah, “Evo, pi aban pat hameg-popuz zutap ok.” Pot haohan aban pop pimauhö hatevetet parun epat mañah, “Ae, ne aban tapup eveg, ari mod tairap hat hameg?” pot mañah. ¹⁰Tahan paru piin at mañah, “Erom ae, met ni batam etañ kut tat heñipug, tair tat nim etañ maot tin eteameñ?” ¹¹Pot mañahan pi ñeti hañiv parun epat mañah, “Met aban parum Iesu hamahapuhö gim lolovonañ ham nar ba mol mol tat nem etañik nevizat pi neen pot nañah, ‘Ni Siloam iv havevok sat ivoh bet.’ Pot nañahan pim hahat sat tohon nem etañ tin ravahan ne ev etevai emamoh.” ¹²Pot hahan paru maot at mañah, “Met aban hameñ-pop taek hez?” Pot hahan pi epat mañah, “Evo, met ne pim sat hezaekaz unun.” Pot pi parun mañah.

Etañ tin ravahapun at mañah

¹³⁻¹⁴Met Iesuz hamar ba mol mol tat aban popuz etañik bizahan tin ravah-aliz pos parum gogot nat-aliz poñiz nasik pot tahan paru haoh-

porihö aban pop bat Parisi abanarihaz hat basah. ¹⁵Tahan paru Parisi abanari piin epat at mañah, “Nim etañ tair teñin tin ravah?” Pot hahan pi parun epat mañah, “Aban napuhö hamar ba mol mol tat nem etañik nevizat, ‘Ni sat ivoh bet,’ pot hahan ne sat ivoh betehon tin ravahan etevai ev emamoh.” ¹⁶Pot hahan paru Parisi aban narihö epat hah, “Aban pop darim aliz tairañik gogot natotuz ahao hahan hez-pov baval nakap okeg, peti pi Godihö meehan naemap ok.” Pot hahan mod narihö epat hah, “Met tair tat aban horiv hepanezapuhö gog tin navor nao pim tamah-okon tohohan?” Met paru nari pat nari pat ravat het pot nae nap mañooh. ¹⁷Met paru pot nae nap mañoohot aban popun maot epat mañah, “Met aban nim etañ batin navatah-popuz, Pi tairap, pot ni homeameñ?” Pot at mañahan pihoen epat mañah, “Met aban hameg-okop propet aban Godihö mañamahan hatevetet hamahap ok,” pot mañah.

¹⁸Met aban etañ kut tat hehap tin ravat maot eteh-povoz paru Zuda aban ahö pori barotap navat het epat hah, “Rotap pi etañ kut tat hehap ev, ma moreg pat napuhö ev emat hamah?” Pot hahot hehapuh pim nonopur papap emat pim tah-ñetiv hapanen hatevetepanez as hahan emahan parupin at mañah, ¹⁹⁻²⁰“Met aban epop aripim rop nim ñekevokanañ pi etañ kutap bateñin hehap eve?” Pot at mañahan pim nonopur papap ñeti hañiv parun epat mañah, “Met deipim rop ev pi etañ kut tat hehao deip hodad.” Pot mañahan maot at mañah, “Met pi tair tat petev etañ tin eteamah?” Pot at mañahan parupihoen epat mañah, ²¹“Met petev pim etañ tair tat eteh, ma tairapuhö pim et okon batin batah-pov deip unun, povoz pi ahö haravahap okeg, pimaun at mañepeken pim tah-ñetiv arin bar añap.” ²²Met parup pot parun mañahavoz kapot ev, met garos paru Zuda aban ahoi ñetiv epat hakahan heh, “Aban napuhö, ‘Iesu pi Kristo, eñizapanez au hahan hezap,’ pot hapanez pop darim topour zeñikanañ ba iñidoh batakan hepan.” Pot haohavoz homet nonopur papap aban ahö poriz ñaihet tah, ²³povoz parup epat hah, “Pi ahö haravahap okeg, pimaun at mañat etei,” pot mañah.

²⁴Met pot hahan aban etañ kut tat heh-popuz maot as hahan emahan paru piin epat mañah, “Met dei hodad, nim etañ batin navatahan hameñ-aban okop horivonañap ok, povoz pim abatao ni bat hel batotun, on tin raveñivoz homet Godiz abatao bat hel bat.” ²⁵Pot mañahan pi ñeti hañiv parun epat mañah, “Met pi aban horivonañap ma tinap, povoz ne pimaz hodad nat, on batam nem etañ kut tat hehoek petev piuhö batin navatahan tin eteamoh-povozahar ne hodad.” ²⁶Pot mañahan paru piin maot epat mañah, “Kar, met tin ok hañ, on pi tair tat nim etañ batin navatahan hameñ-pov maot bar añeken hatevetek.” ²⁷Pot hahan pi epat hah, “Met ne arin haañohog, maot mod tairao añomaz hameg? Arim hat koveñ unun manat heza? Ma ari pim añairohopenez abanari ravat pinañ honeo

sohopekez homet peti neen houloam ok at nañameg.”²⁸ Pot mañahan paru ahoam kaev ravat piin ñe kezao epat mañah, “Met ni aban hori okopunañ honeo sameñip ok, oñ dei Moses darim iz mimipuz ñetiñ baval haovai samegiri ev.”²⁹ Met rotap batam God Mosesin ñetiñ mañahat haovai sameg, oñ aban okop taekanañ hodad okov bat emat tamah-pov dei unun.”

³⁰⁻³³ Pot paruhö mañahan aban pop ñeti hañiv epat mañah, “Auma, met batamohanañ nem tat hehovo zut aban nap pim nonopuhö batahan etañ kut tat hehan aban mod pim zut napuhö emat batin batah-ñeti pot nao dari hat navet. Met dari hodad, God aban horiv tamah-napuhö ñeti nao mañapanezavoz hat navetetü, oñ aban tairap Godiz ñeo baval hahopanez popuz ñeti mañapanez povonahar pi hatevetepan. Oñ aban popuhö nem etañ batin navatahan maot ne eteamoh-nen povozahar ne hodad hez, met God pinañ nakezatin gog neeh netah-pov peti rekot pi ne nanet tah narab. Oñ ari pimaz pot hameg, ‘Taekanañ pi hodad okov bat tamah-pov dei unun,’ pot ari nañegin ne hatevetehon ari aban kut ununuriz zut hameg.”³⁴ Pot hahan paru epat mañah, “Met nim nonop horipuhö ni kutap navatahan horivonañ hezapuhö tair tat dei aban ahö perihö hodadeo bakaz okat añañ?” Pot paru hat pi ruahan sah.

Homeo badae navatari kutari ok

³⁵ Met paru aban pop ruahan sah-ñeti pov añarab haovai sahan Iesu hatevetehapuh aban popuz mel tovai sohot bar batat at mañah, “Met ni Añaraboz Nanepuz homeo badae batat barotap havatat heza?”³⁶ Pot at mañahan pi epat hah, “Erom, met Añaraboz Nanë hameñ-okop pi tairapuz hameñ? Ni neen bar nañeken ne pimaz barotap batom.”³⁷ Pot hahan Iesu epat mañah, “Ni neen et hareet hodad haraveñ-tapupuhö ev nañamoh.”³⁸ Pot mañahan aban pop pim abatao bat hel batat epat mañah, “Nem Amip, petev ne nimaz homeo badae batoh.”

³⁹ Met pot mañahan Iesuhoen epat mañah, “Met ne ari añarab an etom hat hamarrah ev eroh, povoz paru tairari, ‘Dei tin hodad narav,’ pot nañapanez-pori meñizoman maot tin hodad ravapan, oñ paru tairari, ‘Dei hodadevonañ hezari ev,’ pot hapanez-pori etañ kut tat hezariz zut am hepan.”⁴⁰ Pot haohan Parisi aban pim totoi heh-nari hatevetet piin epat at mañah, “Met etañ kut tat hezariz zut dei hez, pot deimaz hameñi?”⁴¹ Pot at mañahan Iesu parun epat mañah, “Met ari aban etañ kut tat het nonoron et narë hezaritin ariti horiv bon heh narab, oñ ari, ‘Dei tin etet samegiri ev,’ pot hameg, povoz God arim horiñ ba naol, oñ am ok arinañ hez,” pot mañah.

Iesu sipsipiholoz mau tinap ok

10 ¹ Met Iesu pot mañat maot epat mañah, “Ñeti rotapuv ev arin añaomaz toh. Met bol sipsipiholoz temer demahan hezaek aban tairap haitokoroti lokapanez kaev ravat patati rao rao helat meñet kohat

sapanez pop pi givogip ok, ² oñ bol sipsipiholoz maup pim bol poriz korav ravat bat sohopanez haitokoroh lokapanez hat ourah emapanen ³ haitokoroh korav hepenez popuhö etet tezapanen kohat lokapan. Tapanepuh pi boloholoz abatañ hapanen paru pim ñevon hodad hakez, povoz hatevetet zuam emapanen paru iñidoh gipiz nohopanezaekaz baeñat sapan. ⁴ Met pi parum garosik sohopanez paru bol pori pim ñevon hatevetevai eñatak sohopan. ⁵ Oñ mod pat napuhö parum abatañ hapan, povoz paru pim ñevon hatevetet pinañ nasotü, oñ paru barezat pataek sapan.” ⁶ Pot Iesu bol sipsipiholotï bavatat ñetiv parun mañahan paru ñetivoz kapotaz tin hodad narav, oñ am heh.

Iesu pi korav tinap

⁷ Tahan Iesu maot parun epat mañah, “Met rotap bol sipsipiholoz temer demat haitokor rezahan hez añoh-okooroz zut ne ev hez. ⁸ Met garos paru honep honep emat, ‘Ne Godihö nemeehan emohop ev,’ pot haoh-pori moreg haohari ok, oñ añarab nem bol sipsipiholoz zut hehari ñeti parum haohavon hat navet. ⁹ Ma bol sipsipiholoz haitok zisiz zut ne hez, povoz añarab tairari neetihar emapanen haitokor meteeman lokapanez pori ne paru Godizari bavatat meñeman nem roketak tinam sat em tohohan. ¹⁰ Met garos emat moreg haoh-pori paru añarab moreg metat menat bahorï batohopanez hat emat añoohari ok, oñ ne ari añarab pohao tinaharam hepekez hat erohop ev.

¹¹⁻¹³ Met monis bapanez homet tairap bol sipsipiholoz korav ravat hepenez pop pi parumaz zakep natotü, oñ zum nena bapanez hat korav ravat hepan. Tapanen korav pop had ñai nap bol sipsipihol menovai emapanen pi barezat sapanen bol pori had ñaipuz hat ñaihet tat rapat mainor pain ravat barezat sapan. Oñ ne bol sipsipiholoz korav tinap barezat nasotü, oñ nem bol pori tin hepenez homet am korav tin heman men noñomapan. ¹⁴⁻¹⁵ Met rotap ne bol sipsipiholoz korav tinap ev. Met ne nem Papapuz hodad hezan pi nemaz hodad hezavoz zut ne nem bol sipsipiholoz hodad hezan paru nemaz amun hodad ravat hez, povoz ne parumaz zakep tat heman ur noñomapanez hapanen ne kaev naravotü. ¹⁶ Met nem bol sipsip mod nari amun pataek hepenez porin as haoman nem ñevon hatevetet emapan. Tapanen nem bol modarinañ bahoneo batoman paru togü honet ravat hepanen ne parumaz korav nenap ravat hem. ¹⁷ Met ne, Paru rekot ur noñomapan, pot homeamohovoz nem Papap nemaz zait tat lopori ahoam nanat hez. Met ne pot ur noñomapanen maot biriri ravom. ¹⁸ Met ur noñomapanez pov parum homevokam natotü, oñ nemaühö gu haomanahoh rekot paru ne ur noñomapan. Pot tomazao nem Papap neen hanañahan ne hodad hakez.”

¹⁹ Pot hahan Zuda aban ahö hatevetet heh-pori nari main nari main ravat het homeohapuh ²⁰ ahovokarohö pot hah, “Met pi pitup menat

hezan rumurat het akat hamahag, dari ev hekan pi ñeti mod akat nao hapanen hatevetek hezag, sak.” ²¹Pot hahan mod narihö epat hah, “Evo, pitup menat hez-napuhö akapuz hamah-akavoz zut nao nakaotü, ma aban etañ kut tat hez-nariz etañ amun batin navatotü, povoz pi pitup menat hez-bonop ak.” Pot paru main main ravat haoh.

Iesuz hahavoz kaev ravah

²²Met tokat zei posik tamar ahov tooh-porah Zudaholoz toohat Godiz tup ahomak batam bahorï batahan maot batin batat haitokor tezah-povoz homet biñ ravat gipiz bareñooh-aliz pos totoi ravah. ²³Tahan Iesu tup pomakez romevok zei kar demahan heh-nasiz abatao Solomon mañooh-poek het sat em toohan ²⁴Zuda aban ahori emat pim okat epat rouvat epat piin at mañah, “Met nim kapot ba iz batat hameñiek, tairarah ba ou batat dein añekë? Met ni Kristo, God eñizekez au nañahan heñip, ma patap? Ni dein bar añeken hatevetek.”

²⁵Pot mañahan Iesu ñeti hañiv parun epat mañah, “Met ne arin haañohon hat havetet barotap navat. Met nem Papapuz kezavonañ tamoh-gog map poñin ari haeteamegin nem kapot tin ou haravamah, ²⁶oñ ari nem bol sipsipiholoz zut bon, povoz gog tamoh-poñin etet, ‘Rotap pi Godihö darimaz hat meehan erahap ak,’ pot nemaz nak. ²⁷Met nem bol sipsip poriz ne hodad hakez, met paru amun nemaz hodad hakezaek, ne parumaz as hamohon nem ñevon hatevetet zuam nenañ honeo emamah. ²⁸Tamahan paru pohao tin het hepanez nem marasik bat meñeamohoek paru ñomat horï naravotü, ma rekot mod napuhö nehanañ beri haz navotü. ²⁹Met nem Pap bol sipsip poriz au nañah-pop pi mapori ritou metat ahop ravat hez, povoz paru pim marasik havat hezaek mod pat napuhö rekot paru beri haz navotü. ³⁰Met ner nem Papap deip hodad honevonañ hez.”

³¹Pot Iesu hahan Zuda pori maot heleñ bat pi ur ñomapanez tahan, ³²Iesu parun epat mañah, “Met ne arim ñaravatak tohomaz nem Papapuhö nañah-tin poñ mapoam hatoh, oñ horï tairao ne tohon ari homegin horï ravahan hel okoñ bat ne nourepekez tameg?” ³³Pot hahan paru aban pori epat hah, “Evo, nim gog tooñ-poñiz homet hel epeñ dei bat nourakaz ev teg bon, oñ ni aban betezapuhöam, ‘Godinañ deip hodad honevonañ hez,’ pot ni hat Godiz abatao batiu tiu bateñ, povoz dei hel epeñ bat ni ur noñomakaz ev tameg.”

³⁴Pot paru hahan Iesu maot epat mañah, “Met batam arim ñeti kateñ menahan hez-tep potak ñeti nao epat menahan hez, Met God Zuda ahorin pot mañah, ‘Ari nem zutari hez.’ ³⁵Met pi pot mañah-pori mamog pim ñetiv hatevetet modarin mañovai emohopanez mañah, povoz ‘Nem zutari ari hez,’ pot mañah. Met dari hodad, Godiz ñeti menahan hez-pov moregao bon, oñ rotap ok menahan hez. ³⁶Met batam pot menahan

hezavoz homet epat bar añoman ari hatevetei, met nem Pap tapupuhö ne ba ou navatat nemeehan ham eparah erohop eveg, tairaiz ne Godiz rop pot añamohok ari, ‘Ni Godiz abatao batiu tiu batameñ,’ pot neen nañameg? ³⁷Evo, met ne nem Papapuz kezavonañ gog tamoh-poñ natatin ari nem añamoh-poñiz hatevetet barotap navat tegin tin ravah nak. ³⁸Oñ rotap nem Papapuz kezavonañ gog poñir kañ tamohok ari rekot etet nem ev erohovoz kapotaz tin hodad ravat nemaz epat hag narab, ‘Rotap pim Papap pinañ honeo hez, povoz kez okoñ tamah.’ Pot hagitin tin ravah narab. Oñ ari nem gog tamoh-poñin etet nem kapotaz tin hodad narav het nem añamohovoz kaev ravat kos rez nanat hez.” ³⁹Pot mañahan paru maot Iesu bat memorizapan hat tahan pi paru betet kilam iz ravat sah.

⁴⁰Met pi zei pot betet sohot maot Zodan iveri ñarat Zoan garos het añarab ivoh memehaek sat heh. ⁴¹Met poek sat hehan añarab ahovokaro emat Iesun etehapuh paru pot hah, “Met Zoan ev heharah gog pim tamah-akañiz zut nao nat, oñ pi aban akapuz tohopanezavoz hat ñeti rotapuv darin bar añoohan hateveteog,” pot hah. ⁴²Met paru añarab poek het pot haoh-porizaro pimaz homeo badae batah.

Lasarus ñomah-ñetiv

11 ¹Met Betani zeitak aban nap heh, pim abatao Lasarus, met pim teteñariv Mariar Mata poñarivinañ paru honeo zei potak hehapuh narah aban pop lamao tat oraeh. ²Met Lasarus popuz tetep Maria pop pi narah uer ulagi tinavonañao darim Amipuz eñañik baourahapuh pim gag tae tovetanañ maot baolahap ok. ³Met poek paru hehapuh Lasarus lamao tat oraehan teteñarivihö Iesu bavizapanez nap asiv meehan sat piin epat mañah, “Erom ae, nim aban zait tat hez-pop lam ahov tat hez.” ⁴Pot mañahan Iesu hatevetet epat mañah, “Met rekot lam okovohö pi ba nañomotü, oñ pim lam tat hezavoz kapot ev añomaz toh. God nem Papapur ne pim rop deipim kezao piih ou ravapanen añarab etepanez hat pi lam okov tat ok hez.”

⁵Met Iesu Matar saupur bosipuz zait tat heh, ⁶oñ Lasarus lamao tat heh-ñetiv emat hahan pi hatevetet zuam zei potakaz nas, oñ am aliz houlosikaro pi poekam heh. ⁷Tat pim mañairooh-abanarin epat mañah, “Dari petev maot Zudia zeisik sak.” ⁸Pot Iesuhö parun mañahan hatevetet piin epat mañah, “Añairameñip ae, garos dari tapuek hegin Zuda aban ahoi heleñinañ ni ur noñomapanez toohan emegiek ogek, tairaiz ni maot dari poek sakaz hameñ?” ⁹Pot mañahan pim tovai sohot tokat tapanezavoz homet pi ñeti epov parun mañah, “Met petev gitap mañamahaek aban tairap alizavok tin etet sohopenez pop pi nañodotü, ¹⁰oñ gitap bañodapanen tairap kuturutak sohopenez pop pi rekot et narë tapanepuh ñodat hori ravapan. Povoz petev gitap mañat hez-eparah nem gogot am tohomaz zait toh.”

¹¹Pot parun mañat maot epat mañah, “Met darim modap Lasarus pop au unun orat hezaek petev dari sat ne pi bazageri metom.”
¹²⁻¹³Pot mañahan paru, Pi rotap orat hezavoz ev añah, pot homet piin epat mañah, “Deim Amip ae, met pi tin au unun ok orat hezag, tin ravapanezap ok.” Pot mañah, oñ Iesu Lasarus hañomah, pot homet parun mañah, ¹⁴povoz paruhö pin, “Lasarus tin ravapan,” pot mañahavoz homet Iesu ba ou batat parun ourah epat mañah, “Met Lasarus hañomahapuz ne ev arin añamoh. ¹⁵Povoz met dari sat nem gogot toman ari etet nemaz map homeo badae batat hepekez homet ne hotoh ev hezan tin tat pi ok ñomah, pot homeamoh. Povoz pi ñomat oraezaekaz petev dari sak.” ¹⁶Pot mañahan paru sohot parum aban mod nap Tomas pim abat modao Didimas mañooh-popuhö pim aban modarin epat mañah, “Met dari petev pinañ honeo sookan darim añairamahap ur ñomapan, povoz dari amun honeo ur oñomapan.” Pot pi hah.

Dari maot bal hat biriri hekaz kapot

¹⁷Pot mañahan paru soohapuh Iesu Betani zeitaz totoi honoohan napuhö epat mañah, “Met pi hañomahan hel belavok bizegin oraezan alizañ 4 bon hatah.” ¹⁸Met Betani zei pot Zerusalem zeitaz totoi 3 kilomitzut zut heh, ¹⁹povoz Zuda añarab parum kapotakari Lasarus ñomah-ñetiv hatevetet poekanañ Betani zeitak Matar Maria parupim bosipuz zakep tat hehaek paru mod pori emat utuv meñizat toutat heh. ²⁰Tahan Iesu emat zei potaz totoi hareohan Mata Iesu emooh-ñetiv hatevetehapuh Maria modarinañ zeimakeh hehan pi berevat sat nonoroh Iesu emoohaek bavizah. ²¹Tat epat Iesun mañah, “Nem Amip ae, met pi lamao tat oraeharah ni zuam ev emeñitin pi nañom tah narab, ²²oñ ne nimaz hodad, petev God ni neñizapanez mañekë, povoz pi am rekot ni neñizapan.” ²³Pot mañahan Iesu ñeti hañiv piin epat mañah, “Eñarim, nim bosip maot bal hapan.” ²⁴Pot mañahan Mata epat hah, “Ne hodad, tokat aliz metesik dari añarab mapori maot bal hakaz hahan hez-porah pi bal hapanez ok hameñ.” ²⁵Pot hahan Iesu maot mod epov mañah, “Met ari añarab ñomat maot bal hat biriri poh hepekez kapot nemauti hez. Povoz tairap ev hamarrah het nemaz homeo badae batat hepenez pop pi ñomapanepuh hori naravotü, ²⁶oñ pop am pohao tin het hepan. Met nem nañamoh-epovoz ni barotap batat heza? Ma unun hez?” ²⁷Pot at mañahan Mata epat hah, “Nem Amip, ni Godiz rop, ni Kristo dei eñizekez au hahan heñip ok, pot ne nimaz homet barotap batat hez,” pot mañah.

Iesu Lasarusiz iñ hah-ñetiv

²⁸Pot Iesun mañat Mata maot zeimakeh sat lokahapuh pim saupun hat kapotak kilam epat mañah, “Eñarim ae, darim añairamahap haemat kotiev het ni sekez hahan ne ev emoh.” ²⁹⁻³⁰Pot sat saupun mañah-porah

Iesu zeitaz bin binivok Mata emat pi bavizah-poekam hehan Maria berevat zuam pi bavizapanez hat sah. ³¹Tahan Zuda mod paru pinañ honeo meñizat ab utuv toutat heh-pori epat hah, “Kar, peti pi bosip basat bizegin hezaek sat iñ hapanez ok sah batah.” Pot hat paru berevat pim tokat sah.

³²Tahan Maria Iesu hehaek sat piin etet pim irih rariñ rez bareñat epat mañah, “Nem Amip, met pi lamao tat oraeharah ni zuam ev emeñitin pi nañom tah narab.” ³³Pot pi iñ haovai mañah, met pinañ honeo emah-pori amun iñ haohan Iesu etet pim loporih honoñai tat et havè havè tahapuh ³⁴parun epat at mañah, “Ari taekev pi basat bizeg?” Pot mañahan paru epat mañah, “Deim ahop, emeken dari sat niin nañairak.” ³⁵Pot mañat paru soohapuh Iesu amun iñ haovai sooh. ³⁶Tahan Zuda paru honeo sohot iñ haovai sooh-pori piin etet epat hah, “Ae ari etei, rotap pi ñomah-popuz zait tat heh, povoz homet ok iñ haovai samah.” ³⁷Pot hahan narihö epat hah, “Met aban etañ kut tat heh-nap batin batahap akeg, pi emat aban okop lamao tat heharah amun baviriri batah narab, oñ bonaiz pi am hehan ñomahanahoh emat iñ haovai samah?” Pot paru hah.

Lasarus maot baval hah

³⁸Met paru sohot Lasarus kohat hel belavok bizat hel modao torop metahan hehaek sa berevahapuh Iesu maot loporih ahoam honoñai tah. ³⁹Tahapuh pi parun epat mañah, “Hel ahö epov bavetei.” Pot mañahan Mata aban ñomah-popuz tetep piin epat mañah, “Nem ahop tin hañ, oñ pi bizegin hehan alizañ 4 bon tahan pi ulagi horiv hatah, povoz peti dari bavetet et narezotü.” ⁴⁰Pot hahan Iesu epat hah, “Rotap ni nemaz homeo badae batekepuh Godiz kezavon etekë, pot niin gitahar hanañohog, maot unun maneñi? Tat okat hañ.” ⁴¹⁻⁴²Pot mañovai paru heleo bavetehan Iesu revah abaran etet het epat hah, “Apai, ne niin nañamohon hateveteameñ-pov ne hodad, povoz nimaz ne biñ ravamoh, oñ paru añarab ev hez-eperiz homet nimauhö ne nemeëñin ev er horoh-pov paru barotap batapanez hat ev ourah niin nañoh.” ⁴³Pot hahapuh Lasarusin maot ñeo ñarah epat mañah, “Lasarus ae, ni bal hat berevat ev em.” ⁴⁴Pot hahan aban pop pim herisik dim giv toveñinañ bapoti urat demahapuh pim gagavok giv mainoranañ el hatahan hehatam hehan bal hat berevat emahan Iesu parun epat mañah, “Pi tin sapanez pim giv okoñ maot bavilei.” Pot mañahan paru bavilah.

Iesu ur ñomapanez aban ahoi hah

Matiu 26:1-5; Mak 14:1-2; Ruka 22:1-2

⁴⁵Met pot tahan paru Zuda añarab Lasarusiz tetep Marianañ honeo emooah-ahö povokaro Iesu aban pop baval hahan etet pimaz homeo badae batah, ⁴⁶oñ paru mod nari maot borourat Zerusalem zeitak sat Parisi

abanarin Iesuz tah-ñeti pov bar mañahan ⁴⁷paru Parisi aban porir aban anumaihol bareñ elat mañarohariz ahorihö Zuda kaunsor aban ahori em topourapanez as hahan emat topourahan epat mañah, “Met aban akap gog kezañ tamahag, dari tair tat pi bagaa batakan gog pim tamah-akañ maot natotü, oñ am betet hepan? ⁴⁸Met pim gog kez akañ am tovai sohopan, povoz añarab mapori pimaz homeo badae batat pi parum aban amï ahop bavatat meñepanen hepan. Tapanen Roma ñai aban darimaz ahö ravat hez-pori epat hapan, ‘Met aban ahö akapunañ Zuda añarab maot ritou etat dari oruapanez akat tamah.’ Pot hat paru porihö kaev ravat Godiz tup ahö epamak ur edat dari Zuda mapori bahori avatapan hez.”

⁴⁹Met krismas pot haoh-povok aban anumaihol bareñ elat mañaroh-poriz ahö ravat heh-popuz abatao Kaiapas popuhö pim modarin epat mañah, “Met ari aban hodadeo bonori. ⁵⁰Met ganö Roma ñai abanari dari Zuda mapori bahori avatapan hezag, aban hameg-hon okop ur ñomapan, povozahoh pi añarabohö parum ahop bavatapanez hameg-okov ou naravotü, oñ bon tapan.” ⁵¹⁻⁵²Met Kaiapas pop porah pi aban anumaihol bareñ elat mañarohariz ahop ravat heh, povoz Godiz Pul Tinapuhö pi hodad pov manahan Iesu ur ñomapanen Zuda añarab meñizapanen tin ravapanez homet pot hah. Met Zuda añarab nenari bon, oñ Godiz ñarohol mainor pain ravat hehaek Iesu ur ñomapanen maot bal hat pi paru meñizapanen togü honet ravat tin hepanez Kaiapas pot hah. Met Kaiapas pim pot hahavoz kap potaz pi hodad nat, oñ Pul Tinapuhö hodadeo manahatam am hah.

⁵³Met pot paru topourat hahaekanañ Iesu bat urapanez nonoroz mel tovai sooh. ⁵⁴Povoz Iesu ourah Zuda zeï posik sat em nat, oñ ham betez nonair nai bon naraz totoi zeï nataz abatao Iprem mañooh-potak pim mañairooh-abanarinañ paru honeo sat heh.

⁵⁵Tat poek hehan Zuda darimeri meñizahan tin hehavoz homet topouroog-pov^f totoi ravahan añarab mapori parum toohat nap nim zeï goeñ betet Zerusalem zeï ahotak sat garos gog nao tohopenen parum hori tooh-poñ bon tapanenahoh tin ravat topourooh-povoz homet gipiz nohopanez hat emat gog pot tooh. ⁵⁶Pot toohapuh Iesuz mel tovai sooh. Tat paru Godiz tup ahomakez temeraz kohat topourat epat nae nap mañah, “Met dari petev darimeri meñizahan tin hehavoz homet anumair gipiz nookaz ev topouramegiek pi emapane? Ma ari tair homeameg?” Pot parumam nae nap mañooh. ⁵⁷Oñ aban anumaihol bareñ elat mañarohariz ahorir Parisi abanari epat parun garos hamañahan heh, “Met ni nap Iesu naek hepanen etekë, povoz zuam emat dein bar añeken bat memerizak.”

^f 11:55 Pavar 55 -Met pot toohavoz abatao Pasova mañooh.

Uer tinao pim eñañik baouzourah

Matiu 26:6-13; Mak 14:3-9

12 ¹Met alizañ 6 bon tapanen zeirevaizasik Zuda darimeri meñizahan tin behavoz homet anumair gipiz arö tat nakaz hahan heh-aliz psik^s Iesu maot Betani zeitak Lasarus hañomahan pimauhö baval hah-potak sah. ²Tahan pinañ honeo paru gipiz napanez bareñahek paru mod narinañ toutat hehan Matar añ modari gipiz pot tezoo. ³Tahan Maria moni ahosinañ uer ulagi tin nao pim abatao nad hameg-pov zum tat bizahan oraehaek bat Iesuz eñañik ba ozourat pim gag tae tovetanañ olooh. Pot toohan uer povoz ulagi tinao zeï pomakeh map an pap manah. ⁴Tahan mañairooh-aban nap Zudas Iskeriot piuhö Iesu ñai abanarin mañairahan bah-popuhö epat hah, ⁵“Met pi uer okov bonaiz aban mod ahos 300 kina bat hepanez nap manapanen moni pos pi manapanen bat añarab nonair nai bonori manapan, oñ pi upaiam okat tat ba ozourat ur memelah.” ⁶Met Zudas pim pot hahavoz kapot epat hez, met pi nonair nai bonoriz zakep tat rotap manapanez hah bon, oñ pi parum monis bavelooh-kizov poñiz korav ravat het basat em tohot pi givogï moni nañ bovai sooh, povoz pi homet pot hah. ⁷⁻⁸Tahan Iesuhö epat mañah, “Erom, pi tu ravapan hezag, ni tovai okat haotun. Met orah rezah ari añarab nonair nai bonori meñizohopekezao arinañ hepan, oñ ne pohao heman tin netohopekez bonop ev. Met ne ñomoman ba nevizapanez garos nem herisik ueriv ur neelapanezavoz zut añ epop ev netah,” pot mañah.

Lasarus amun ur ñomapanez hah

⁹Met, “Iesu Betani zeitak hez,” pot hahan paru Zuda añarab ahovokaro hatevethapuh poekaz hat emah. Met paru Iesu nenapun etepanez homet emah bon, oñ Lasarus ñomahaekanañ Iesuhö maot baval hah-popun amun paru etepanez hat emah. ¹⁰⁻¹¹Met paru Zuda narizaro Lasarus baval hahavoz homet aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahori betet Iesuzahar homeo badae batah, povoz aban ahö pori Lasarus amun honeo ur ñomapanez ñetiv hah.

Iesu Zerusalem zeitak sah

Matiu 21:1-11; Mak 11:1-11; Ruka 19:28-40

¹²Pot hahan met zeirevai darimeri meñizahan tin behavoz homet topourapanez^h emah-pori Iesu Zerusalem zeitak emapanez nonoroh emooh-ñetiv hahan hatevetet bavizapanez hat, ¹³elü marañ bareehapuh bat sat het pi emoohan epat haoh,

^s **12:1** Pavar 1 -Met pot toohavoz abatao Pasova mañoo. ^h **12:12** Pavar 12 -Met pot toohavoz abatao Pasova mañoo.

“Epopuz homet biñ haovai sohok.

Met pi Godiz abat ahovonañ emamahaek tin metohopan. Met pi dari Israel añaraboz ahop ravat hez-epop Godihö tin metohopan.”

Buk Song 118:25-26

¹⁴Pot Iesuz biñ ravat haohan Iesu donki ro napuz revah toutat batam Baiñetinavoz Tepatak epat menahan hezat pi tovai emoooh,

¹⁵Met Saionⁱ zeitakari ari ñaihet totunei. Met arim ahop pi donki ropuz revah toutat arihaz ok emamahag, etei. *Sekaraia 9:9*

¹⁶Met batam menahan hez-pot Iesu tahan pim mañairooh-abanari pim tah-povoz kapotaz hodad narav, oñ am unun heh. Met tokat Iesu ñomahaekanañ maot baval hahan birirī ravat abat ahovonañ ravah-porahahoh paru epat homeh, Rotap Baiñetinavoz Tepatak darim ahopuz tapanez menahan hezat Iesu tahan eteg.

¹⁷⁻¹⁸Met Lasarus ñomahan bavizahan hehaek Iesu baval hahan eteh-añarab pori ñeti pov haovai soohan añarab ahovokaro hateveteh, povozahoh paru, “Iesu nonoroh emamah,” pot hahan hatevetet sat Iesu emoohaek bavizah. ¹⁹Met pi nonoroh emoohaek añarab ahovokaro sat bavizat emooohan Parisi abanari etet parumam nae nap epat mañah, “Met dari pi bagaa navat hezan pi ritou etamahap ak emamahahan añarab maporizaro pimaz zait tat pinañ honeo paru emamahag, etei.” Pot aban ahö pori hah.

Grik nari Iesun etepanez hah

²⁰Met Zerusalem ze potak Zuda darimeri meñizahavoz homet topourat^j Godin biñ mañohopanez hat mapori emooohan Grik añarab pat nari paru honeo emah. ²¹Met emohot paru Iesuz mañairooh-aban nap pim abatao Pilip popun etet ñetiv mañapanez hat pim totoi sah. Met Pilip pop pi Galili zeisik Betsaida ze potakanañap. Met Grik pori Pilip hehaek sat epat mañah, “Erom ae, met ni Iesu hezaekan añaireken dei piin etekaz hat emeg.”

²²Pot mañahan Pilip hatevetet sat Andurun mañat parup honeo sat Iesun mañah. ²³Tahan Iesu parupin hañiv epat mañah, “Met Añaraboz Nanepuz abat ahö ravapanezao totoi haravah. ²⁴Met rotap añoman ari hatevetei, Met bul bi hon nas upai oraepanepuh pimauhoam berevat uloñ navadotü, oñ aban nap bi ul pos bat hamarrah ñedepanen pohao zañ tat bon natotü, oñ ñeker berevat ahö ravat uloñ ahoam badapan. ²⁵Met aban tairap ham eparah tovai pim heri nenas tin hepenez homet naketuz pop pohao tin het hepan, oñ aban nap pim heri nenas tin hepenez homet tovai sohopanez pop pi tin naketü, oñ hori ravapan. ²⁶Met tairap nem

ⁱ 12:15 Pavar 15 -Met Saion abat pov Zerusalem ze potak abat modao ok.

^j 12:20 Pavar 20 -Met parum pot toohavoz abatao Pasova mañoooh.

gogot tovai emohopanez pop pi nem ñeo baval hat nem gog nenaou tovai emohopan. Met pot tovai emohopanezap nem hemazaek nenañ honeo deip hekan nem Papapuhö pimaz biñ ravapanepuh tinaekaz piin au mañapan,” pot mañah.

Iesu pim ñomapanezao mañah

²⁷Pot Iesu parun mañat pim ñomapanezao totoi ravah-povoz homet maot añarab pinañ honeo heh-porin epat mañah, “Met petev nem lopori ahoam honoman tat hez, povoz neohö nem Papapun tair mañom? ‘Apai, petev neeh netapanez tamah-epov niuhö bazei manekez zait toh,’ pot piin mañoma? Evo, taput neeh netapanen kakamao hatevetemaz piuhö hat hanemeehan ne ev haeroh, povoz parum neeh netapanez tamah-pov pi bazei manapanez ne namañotü.” ²⁸Parun pot mañat maot pim Papapun epat mañah, “Apai, paru hori epov ne netapanen nim kez tinou ou ravapanen añarab etet nim abatao bat hel batapanez zait toh.” Pot hahan abarahanañ ñe nao epat hah, “Met ni gogot tovai emooñin nem kezao ba ou havatoh, met ne maot tokat nem kezao ba ou batoman paru añarab etet nem abatao bat hel batapan.” ²⁹Pot hahan añarab ahovokaro rouvat heh-pori ñe povon hatevetet narihö epat hah, “Guiras riri hah batah.” Pot hahan met mod narihö epat hah, “Evo, enzol nap piin ñeti nao ok mañah.” ³⁰Pot hahan Iesu parun maot epat mañah, “Met ne hatevetemaz ñe akao hah bon, oñ ari tapü eperi hatevetepekezao ak hah. ³¹Met God ari ham añaraboz tamegiñin etet an etapanezao totoi ravah, ma petev Seten ham eparah arimaz ahop ravat hez-pop neohö mez hori batomazao amun totoi haravah. ³²Met ne hamarahanañ balei nakat ba navareñapanez porahanañ as hahoman añarab mapori nehaz emohopan.” ³³Met pi pot hah-porah paru pim metat zirah ur ñomapanezao ba ou batapan hat pi pot mañah.

³⁴Met Iesu pim ñomapanez pov ourah hahan añarab heh-pori hatevetet piin epat mañah, “Met darim ñeti kateñ menahan hez-tep potak, Kristo emat eñizapanez au hahan hez-pop pohao het nañomotü, pot menahan hezaek ni Añaraboz Nanep balei nakat navareñapanez añañ-okovoz kapot tair? Ma ni mod tairapuz ok hameñ?” ³⁵Pot at mañahan Iesu maot ñeti epov parun mañah, “Met ne alizavonañ tinavoz maup ev arinañ aviam hem. Met kutur manapanen ganö ari nonoroz mel tat ñodepek hezag, nem aliz tinavokaharam emat sohozei. ³⁶Met ne aliz tin povonañap aviam ev het soman ari nemaz homeo badae batat nem alizavonañari ravat hezei.” Pot mañat Iesu parum etañik bon tat naekam sat heh.

Zudahol pimaz barotap navat heh

³⁷Met Iesu paru añaraboz ñaravatak gog ahö povor kao tovai emoh, oñ paruhö piin etet epat nak, “Rotap pi Godihö meehan emahap akek,

etei.” Pot paru pimaz nak, oñ am heh. ³⁸Tahan batam propet aban nap Aisaia popuhö menahan hez-epovoz rotapuv ou ravah.

Nem Amip, nim ñetiv mañegin paru hatevetet barotap navat, ma nim kezao ba ou bategin paru kapotaz tin hodad narav hez.

Aisaia 53:1

³⁹Met Aisaia ñetì modao amun epat menahan hezaek paru pim ñetivon hatevetet barotap batapanez bapap tat heh,

⁴⁰God parum etañ bakut tat parum hodadeo memorizahan hez.

“Met parum etañinañ etet hodad tapan hezavoz,

ma parum horiv betet nemaz homepanen batin batom hezavoz pot metoh,” pot pi hah.

Aisaia 6:10

⁴¹Met Iesu hamarrah naem heharah pi revah ahö ravat kezavonañ hehan Aisaia piin eteh, povoz ñetì epov menahan hezaek ev.

⁴²Met paru Zuda aban ahoi Iesu kos rez manahan paruhanañ nari kilam pimaz parum loporizaroh homeo badae batah, oñ paru pori Parisi abanarihö hatevetet paru Zuda poriz topour zeñikanañ ba iñidoh batapanen paru nalok hepan hezavoz homet paru pimaz homeo badae batah-pov ourah bar nak hehapuh, ⁴³paru Iesuz ourah hapanen God parumaz biñ ravapanez povoz homet nakez, oñ aban modari ganö parumaz kaev ravapan hez, pot homet parum kil homeoh-pov ourah bar nak.

Kaev ravapanezari hañiv bapan

⁴⁴Met Iesu ñeo ñarah epat hah, “Kar, met tairap nemaz homeo badae batat hepanez pop pi ne nenapuz homeo badae batapan bon, oñ pi nem Pap ne nemeehan eroh-popuz amun homeo badae batapanezap ok. ⁴⁵Met tairap nemaz hodad tat hepanez pop pi ne nemeehan eroh-popuz amun hodad tapanezap ok. ⁴⁶Met ne ari ham añarab kuturutak hezan aliz tinao anomaz ev arim ñaravatak eroh, povoz ari tairari nemaz homeo badae batat hepekezari ari modariz kuturutak het samahavoz zut maot nasotü. ⁴⁷⁻⁴⁸Met ne ari añarab an etat hañ horiv anomaz ev hamarrah naer, oñ ne ari horì tovai emamegiek maot nemi ba avatom hat ev eroh, povoz ari tairari nem ñetiv hatevetet baval nak het ñetì povoz kaev ravat kos rez manepekez pori neohö hañiv bepekez arin naañotü, oñ hañiv bepekez aliz posik nem ñetì añovai emamoh-epeñihö am het ari hatevetet kaev ravat hepekezariz horiv ba ou batapanen hañiv bepek. ⁴⁹Met tairaiz ba ou batapan, pot arin añamoh hometunei, oñ ne nem homevokam naañ, oñ nem Pap ne nemeehan eroh-pop pim ñetì tinañ arin añohomaz bar nañahaek haovai emamoh. ⁵⁰Met ne hodad, pim ñetì añamoh-epeñihö ari añaraboz pohao tin het hepekezao ba ou batamah, povoz nem Papapuhö añohomaz nañoooh-nen potahar arin ev añamoh.” Pot parun mañah.

Iesu mañairoohariz eñañ ivoh meveteh

13 ¹Met darimeri meñizahan tin hehavož homet anumair gipiz itir arö tat nohopanez^k aliz hones ravahan Iesu pot homeh, Ham epar betet nem Papapuhaz somazao totoi ravah. Pot homet ham añarab pim ñetiv hatevetet pimeri ravah-poriz orah rezah zakep tat map loporì paru manat het tovaì emooh-pov pi am tooh.

²Met Setenihö Zudas Saimon Iskeriotiz ropuz loporih Iesu ñai abanarin mañairapanen bapanez hodadeo hamanah. Tahan hapanezai ravahan Iesur pim mañairooh-abanari gipiz nohot heh. ³Met nohot hehapuh Iesu pot homeh, Met ne Godinañ honeo hehoekanañ eroh-porah nem Papap ne nonair nai mapotuz korav ravat hemaz pim kez ahov ne hananahan bat haerat ev hehoek, petev ne maot pi tapupuhaz somaz ev toh. ⁴Pot pi homehapuh Iesu bal hat pim ñim revahap tez biit taur tover bat pim pavarah barahan taur por okoh pim eñañik sat heh. ⁵Tahan pi ivov suasik ozour biit kapot tat pim mañairooh-abanariz eñ kokoñir zagivañik ivoh mevetet taur tové poraz teteranañ sos ba moolooh.

⁶Met pot tooh-pov paru Zuda aban ahoriz asit metamahariz tamahavož zut pi metovaì emat Saimon Pitaz totoi harehan epat mañah, “Nem Amip ae, niuhö nem eñañik ivoh nevetekazavoz ne kaev.” ⁷Pot hahan Iesu hañiv epat piin mañah, “Met nem tamoh-epovoz kapot petev ne niin bar nanañ, povoz ni ok hodad nat, oñ gitahahoh ari maporin bar añoman hodad tepek.” ⁸Pot hahan Pita maot epat mañah, “Evo, met ni aban ahö tinapuhoam ne betezapuz eñañik ivoh nanevetetü.” Pot hahan Iesu hañiv maot piin epat mañah, “Met ne nim eñañik ivoh nanevet tom, povoz ni nenañ honeo naketü, oñ ne ni ivoh nevetem, povozahoh nenañ honeo deip hepain.” ⁹Pot mañahan Saimon Pita hatevetet epat mañah, “Povoz nem Amip, ni nem eñ nenañiam ivoh nanevetetü, oñ nem marañir gagaih map honeo ivoh nevetekazait toh.” ¹⁰Pot mañahan Iesu epat maot mañah, “Met aban tairap pim heris ivoh hañodat tin hepanezap neohö maot ivov namevetetü, oñ pim eñ nenañ ivoh mevetem. Met ari mapori ivoh hañodat tin haravat hez, oñ aban hon nenap pim horivonañ am hez.” ¹¹Met ñai abanarin popuhö mañairapanen pi bapanez hah-popuz hodad hakeh, povoz pi pot parun mañah.

¹²Met pot pi metat garè hahapuh ivoh mevetepanez pim dimip tez bizahan oraehaek bat maot meet toutah. Tat pi parun epat mañah, “Met petì ari nem petev etoh-okovoz kapot tin hodad narav, povoz bar añom. ¹³Met ari neen, Añairameñip, ma Amip, pot nañameg, met rotap ne tapup ev, povoz ari tin ok neen nañameg. ¹⁴Oñ ne arim ahop aban ahoriz as roholoz metamahat ne arim as rop ravat arim eñañ ivoh eveteohö-

^k 13:1 Pavar 1 -Met pot toohavož abatao Pasova mañooh.

epovoz zut ari arim modariz asit am metovai sohozei. ¹⁵Met ne arim tohopekezat ok haañairoh, povoz ari amun nem petev etohon eteg-epovoz zut añaraboh metovai sohozei. ¹⁶Met rotap ne arin epat añom, gog aban napuhö pim aban koravop ritou metat ba irih navatotü, ma aban ahö nap pim gogotak meepanen sohopenez aban popuhö rekot pim ahö pop ritou nametotü. ¹⁷Met arin añoh-epataharam metovai sohopek, povoz ari biñ ravat tin hepek.

¹⁸Met nemauhö ba ou avatohon ari tin hez-eperiz ne hodad, oñ ne ari map eperiz homet ñeti epov arin añamoh bon, oñ arim ñaravatak hon nap peti horivonañap ok hez. Met Baiñetinavoz Tepatak rotap pim netapanezavoz epat menahan hez, Met aban nap nenañ deip honeo gipiz neg-pop nemaz kaev ravat kos rez nanapan. Met pot menahan hezavoz rotapuv ev ou ravapanez tah. ¹⁹Met povoz rotapuv ou narav hezanam petev ne arin bar añamoh-epov tokat ou ravapanen ari etet nemaz pot hapek, ‘Rotap pi dari bonorahanañ pohao het am hezap ok.’ ²⁰Met rotap ne arin maot epat añoman hatevetei, met nem gog aban nap meeman sapanezaek tairap pimaz biñ ravat tin metohopanez pop ne ok amun tin hanetohopanezavoz zut ravat hepan. Ma ne tin netohopanez pop nem Pap ne nemeehan eroh-pop amun tin ok metohopan.” Pot parun mañah.

Zudas Iesu hori metapanez mañah

Matiu 26:20-25; Mak 14:17-21; Ruka 22:21-23

²¹Met Iesu pot mañat pim loporih honoñai ahov tahapuh epat parun bar mañah, “Rotap ari eperihanañ ni nap ne navapanezarin mañairekë.” ²²Pot hahan pim mañairooh-abanari kut tahapuh et nae nap tat pot homeh, Met tairapuhö metapanezavoz pi ok añamah batah? ²³Pot homehapuh met Iesuz ahoam zait tat heh-pop pim totoi toutat hehaek, ²⁴Saimon Pitahö pim gagainañ piin zu metat pot mañah, “Met, ‘Tairapuz metapanezavoz homet okat hamah,’ pov darin bar añapanen hatevetekag ni piin at mañ.”

²⁵Pot homet piin zu metahan pi Iesuz totoi harè ravat epat at mañah, “Nem Amip ae, tairapuz netapanezavoz homet okat añeñ?” ²⁶Pot mañahan Iesu epat mañah, “Met ne berè epat bat ev suasik iv urü oraez-epovok barizat manoman bat napanez popuz netapanezat ok añoh.” Pot haovai teri taputanañ pi beret bat iv uruvok barizat Zudas, Saimon Iskeriotiz rop, manahan bat nah. ²⁷Met beret manahan bat novaiaim Setenihö Zudasiz loporih map lokat an pap manahan Iesu etet piin epat mañah, “Met nim ne netekez homeameñ-okov petev berevat sat zuam ta.” ²⁸Pot mañahan modari piin pot mañahavoz kapotaz hodad narav, ²⁹oñ Zudas pi parum moni kizoveñiz korav hehavoz homet paru nari pot homeh, Kar, pi peti sat deim tairavoz homet ev topouregivoz gipiz modatü zum tapanez ak mañamaha? Ma sat moni nas moniñ bonori

manapanez mañamah? Pot paru homeh. ³⁰Met Zudas berë pot nat bon tovaïam bal hat berevat zuam sah-porah kutur haravahanam am sah.

Iesuz kap mageitaz mañah

³¹⁻³²Pot piin mañahan Zudas berevat hasahan Iesu parun maot epat mañah, “Met Godiz kezao ne Añaraboz Naneputi berevapanezao petev haravahaek añarab neen etet Godiz abatao bat hel batapan. Met rotap pim kezao hananapanez hahan hezavoz homet pi ne bagaa nanavatotü, oñ zuam nanat nem abatao bat hel batapan. ³³Met neneri, ne arinañ honeo ev aviam het som. Toman ari nemaz mel tepek, oñ paru Zuda aban arim ahorin mañooh-taput ne maot arin epat añom, Petev nem somazaek ari rekot naemotü. ³⁴Povoz ne arim ñetü katë magei tin epovok tohopekezat epat añoman ari hatevetei. Met ne arimaz zakep tat loporü anat masak etamohovoz zut arim loporizaro nae nap manat masak metohozei. ³⁵Met ari pot tovaï sohopeken modari arin etet arimaz epat hahopan, ‘Rotap paru Iesunañ honeo samahari ok.’ ” Pot Iesu parun mañah.

Pitahö Iesuz bavai hapanezat mañah

Matiu 26:31-35; Mak 14:27-31; Ruka 22:31-34

³⁶Pot mañahan Saimon Pita at mañah, “Met nem Amip, dei evetet taek sekez ok hameñ?” Pot mañahan Iesu epat hah, “Petev nem somazaek ni rekot naemotü, oñ tokat emekë.” ³⁷Pot mañahan Saimon Pita maot epat mañah, “Nem Amip ae, tairaiz petev sekezaek ne rekot naemotuz hameñ? Met rotap ni ur noñomapanez hapan, povoz rekot ne amun navat deip honeo ur oñomapan.” ³⁸Pot hahan Iesu epat mañah, “Rotap ni nenañ honeo ñomek, pot ok hañ, oñ rotapuam ne niin epat nañom, Kutur epatak id hohor bizap ñeo nakam hepanen paru nemaz niin at nañapanen ni navokaro nao, ‘Evo, ne pimaz hodad nat,’ pot nemaz bavai mañekë,” pot mañah.

Iesu Papapuhaz nonor hez

14 ¹Met Iesu Pitan pot mañat maot parun epat mañah, “Met arim loporizaroh ñaihet tat homeme totunei, oñ Godiz homeo badae batat nemaz amun homeo badae batat hezei. ²Met nem Papapuz zeï hez-posik zeïñ ahoam hezaek ne sat arim emat hepekez zeï giruñ ba oñ batom. Met zeï poñ bonotin ne ñetü epov arin naañ toh narab. ³Met ne garos sat arim zeï hepekez poñ ba oñ batomapuhoh maot erat ari ba evizoman dari honeo helakapuh poek hek. ⁴Met nem sat hemazaek emepekez non pooroz ari hodad hakez.” ⁵Pot mañahan aban Tomas popuhö piin epat at mañah, “Nem Amip tin hañ, oñ nim sat hekez hameñ-poekaz dei unun, povoz tairaiz dei poek emakaz nonoroz ari

hodad hakez, pot añeñ?” ⁶Pot mañahan Iesu piin hañiv epat mañah, “Met ne arim emepekezavoz nonoroz maup ev, ma ne amun ñeti tin rotapuv hodad tohopekezavoz ma pohao tin het hepekezavoz nonoroz maup ne ev. Met ne nenap ev añamoh-map epotuz maup ev, povoz añarab tairari nehanañ non pataoroh sohopenez pori nem Papap hezaek rekot paru emat navrevotü. ⁷Met ari nemaz tin hodad hez, povoz nem Papapuz amun tin hodad tovaizahoh sohopek. Met rotap ari piin et hareg.”

⁸Pot mañahan aban mod nap Pilip popuhö pat, “Nem Amip, ni darim Pap añameñ-okopun añaireken dei etet pimaz hodad ravak.” ⁹Pot hahan Iesu epat mañah, “Met Pilip ae, ne arinañ honeo houloam ev hehon tairaz nem kapotaz ni tin hodad nat? Met nem Papap deip honeo hez, povoz neen et hareeg-eperi nem Papapun amun ok et haeteg. Povoz mod tairapun añairoman ari etepekez okat hañ? ¹⁰Met nem Pap tapupunañ ne hezan pi nenañ honeo deip hez-pov peti Pilip ni barotap navat het okat nañeñ. Met nem añovai emamoh-epeñiz ne ev het nem homevokam añamoh bon, oñ nem Pap nenañ honeo het gogot tamahapuhö badede nañamah-poñ ev arin añovai emamoh. ¹¹Met ne nem Papapunañ honeo hezan pi nenañ honeo hez-pot haañohoek ari hatevetet barotap batat hepekez zait toh, oñ ari am basat em tat kut hepek, povoz red poñir kañ toohon eteog-poñiz homet epat hapek, ‘Rotap paru Papap honeo hez.’ ¹²Met red poñir kañ toohon haeteog-poñiz homet rotap tohopekezat epat añom, Ari tairari nemaz homeo badae batat hepekez pori red poñir kañ amun tohopek. Met ne ham epar betet nem Papapuhaz som, povoz ne ev aviam gogot toh, oñ ari red ahö poñir kañ am tovai sohot nem tamoh-epeñ ritou netat ahoam tohopek. ¹³Met ari nem abatao tin bahorë hat het tairao tohopeken eñizohomaz neen nañohopeken ne rekot hatevetet ari eñizohom. Met pot tohoman añarab etet nem Papapuz abatao bat hel batohopan. ¹⁴Met ari nem abatao tin bahorë hat het tairavoz ne eñizohomaz hat nañohopek, povoz ne hatevetemaz taput tat rekot ari eñizohom,” pot mañah.

Pul Tinap meepanez mañah

¹⁵Pot mañat maot epat mañooh, “Met nemaz zait tat arim loporizaro nehar nanat hepek, povoz nem ñeti katë añamoh-map epeñ tin baval hat tovai sohopek. ¹⁶⁻¹⁷Pot tohopeken nem Papapun mañohoman pim Pul Tinap orah rezah ari eñizohot ñeti rotapuvohar añohopanez pop meepanen erat arinañ pohao het hepan. Tapanen ham añarab Godiz tin hodad nat hepaneze porinañ pi rekot naketü, ma paru pori amun pimaz hodad naravotü, oñ ari tairari nemaz homet hepekez poriz loporizaroh hepanen ari pimaz tin hodad tohopek.

¹⁸Met ñaro ononam gag beteamahan hez-poriz zut arim main hepek hezag, ne rekot ari naevetü, oñ ne maot emat arinañ am hem. ¹⁹Met ne ev aviam

het soman ham añarab betez het Godiz tin hodad nat hezari maot neen et nanerezotü, oñ ari nenari neen et nerepepek. Tat ne tin biririam het hemazavoz zut ari amun pohao biriri het tin hepek. ²⁰Met ne pot tomaz porah ari nemaz epat hodad ravepek, Pi pim Papapunañ honeo hezan dari pinañ honeo ev hez, pot ari hodad ravepek. ²¹Met ari tairari nem ñeti kateñ hatevetet baval hat tovai emohopekez pori nemaz zait tat hepekezari ok. Met nemaz zait tat hepekez poriz nem Papap amun arimaz zait tat hepan. Ma ne amun arimaz zait tat nemaуз hezhez tinao arin añairovai sohoman nemaz tin hodad ravovai sohopek.”

²²Pot hahan Zudas Iskeriotiz apetop Zudas modapuhö piin at mañah, “Nem Amip, ni hezhez tinao dein añairovai sooken dei hodad tovai sohokaz rotap ok añañeñ, oñ kar tairaiz ham añarab betez het Godiz hodad nat hepanez porin nim hezhez tin pov namañairotü?” ²³Pot at mañahan Iesu piin ñeti hañ epov mañahao ev, “Met nemaz zait tapanez pori nem ñeti kateñ baval hat tin tovai sohopenen nem Papapunañ deip honeo parumaz zait tat emat parunañ honeo hek. ²⁴Oñ nemaz zait nat hepanez pori nem ñeti kateñ baval nakaotü, povoz nem hezhez tinao parun namañairotü. Met ev añamohon ari hateveteameg-epov nem naekanañ bat emoh-ñetiv ev añamoh bon, oñ nem Pap ne nemeehan erohopuz ñetiv nañamahat arin ev añamoh.

²⁵Met ne ev arinañ hez-eparah ari tin hodad tepekez ñeti epov ev añamoh nanë. ²⁶Met nem Papap pim Pul Tinap meeapanen erat nem hez-epat arinañ honeo het eñizohopan. Tat nonair nai añairat ev añamoh-epañiz ari unun manohopek hezavoz puihö maot bahodad avatohopan.

²⁷Met ganö ari ñaihet tepek hezavoz nem lop tinarinañ biñ ravat hez-potaharam ari amun hepekez ne zait toh. Met paru Godiz tin hodad nat hez-pori lop tinarizaronañ hez-pov zuam bon tamah, oñ ari nemaz lop tinarinañ ravat hepekez añamoh-epov zuam bon natotü, povoz arim loporizaroh ñaihet tat homeme totunei. ²⁸Met ne arin epat haañohon ari hat haveteg, ‘Met ne ari evetet somapuh tokat maot arih erom.’ Pot haañohok ari nemaz tin zait tat loporizaro nanat hegitin nem Papaputi somaz hahon ari hatevetegipuh biñ raveg narab. ²⁹Met petev ari pot nat hezan ne arin añamoh, oñ tokat pov ou ravapanen ari etet, ‘Auma, rotap añoohat ev ou ravahan eteg,’ pot ari hapek. ³⁰Met añarab hamarrah nonair nai mapotuz zaitivoz berevamahat tovai samah-poriz ahopuhö ne hori netapanez pov ev totoi haravah, povoz arinañ aviam ev het ñetiv añohom. Met puihö nem ahop ravat ne ritou netapanez tamah, oñ pot pi tamahaek peti rekot bon, ³¹oñ neohö nem Papapuz zait tat het neen nañamah-nen pot tovai samoh-povohar ou ravapanen añarab etet hodad ravohopan. Povoz ari bal hapeken dari epekanañ berevat sak.” Iesu pot parun mañah.

Iesu bi tinarepez zut hez

15 ¹Pot mañahan paru poekanañ sovai Iesu maot parun epat mañah, “Met ne bi uloñinañ tin narepez zutap ev, met nem Papap

bi porepez koravop ok. ²Met ari nenañ honeo hezari bi porepez marañiz zut ravat hezaek mar tairañ uloñ tin navad hez-poñ korav hez-popuhö el beteamah. Tat bi mar tairañ uloñ tin badamah-poñ tinam bapai tamahan bi mar poñik ul badamah-poñ ahö ravamah. ³Met ari nem ñetiv añoohon hatevetet baval hat hezaek bi mar uloñ tin badamah, pot añooh-okoñiz zut ari hez. ⁴Met bi kapotanañ honeo marañ hepan, povoz uloñ tin badohopan, oñ mar poñ napuhö elapanen main ravat hepan, povoz mar poñik uloñ navadotü, povoz zut ari ne nevetet nehanañ main ravat hepeken arih tinao ou naravotü. Met bi kapot pim marañinañ honeo hezavoz zut ari nenañ honeo hepeken ne arinañ honeo hemazaek bi marañik ul tinañ badamahavoz zut arim tinao ou ravohopan.

⁵Met ne bi kapotaz zut hezan ari bi marañiz zut hez. Met ni tairap nenañ deip honeo hepainez pop ul tinañ badamahavoz zut nim tinao ahoam ou ravohopan. Oñ ne nevetet nim main ravat tookezavoz rekot niñ tin pov ou naravotü. ⁶Met bi marañ uloñ navad hezan elat tam tamatak basat beteamahan oraet ñu ravamahan mañaramahan ñadamahavoz zut ari tairari nenañ honeo naketuzari ravat hepek. ⁷Oñ ari tairari nenañ honeo hepekepuh nem ñetiv tin bahorë hat hepekezari tair etapanez homet darim Papapun bar mañohopek, povoz pi rekot ari taput etohopan. ⁸Met bi ul ahö tinañ badamahan eteamegivoz zut arim tinao ou ravohopanen añarab etet pot hahopan, 'Rotap paru Iesuzari ok.' Pot arimaz hahopanen nem Papapuz abatao ahö ravohopan. ⁹Met nem Papap nemaz zait tat pim loporï ne nanamahavoz zut ne arimaz zait tat nem loporï ari anat hez-povonañ honeo hezaek, tovai ari pov betet main ravotunei. ¹⁰Met nem Papapuz nañamahat baval hamohoeke, pim loporï ne nanat hezan ne tin hez. Met povoz zut ari nem añamohot baval hat tohopeken ne amun arimaz zait tat loporï anat hemaz povonañ ari tin het tovai sohopek.

¹¹Met tairaz ñetï epov arin ev añamoh hometunei, oñ ne petev biñ haravat het añamoh-epovoz zut ari amun biñ ravohopeken biñ pov arim loporizaroh map an pap manapanez homet ev añamoh. ¹²Met nem ñetï katë ahö tin tovai sohopekezao ev arin añomaz toh, met ne arimaz zakep tat nem loporï anamohovoz zut ari arim modariz zakep tat loporï manat meñizohozei. ¹³Met tairap pim ñoder kam modariz zakep tat paru tin hepenez homet het meñizat ñomapanez popuz zakepivohö modarizao map ritou metat ahö ravat hepan. ¹⁴Met ari nem ñetï katë añovai emooh-poñ baval hat tovai sohopek, povoz nem ñoder kam modari ravat hepek. ¹⁵Met aban ahorihö parumauz tapanez kap poñ parum gog abanarin bar namañ het parumauhoam am tamah, oñ nem Papapuz nañamahan ne hatevetet hez-ñetï kap poñ map ne arin badede haañoh, povoz petev ari nem gog abanari bon, oñ nem ñoder kam modari pot ravat hez.

¹⁶Met arihö ne ba ou navateg bon, oñ neohö ari nem gogotak tohopekez ba ou haavatohon hez-eperi ari nem gogot am tohopeken arim

tohopekez tin pov ou ravat pohao het hepan. Met pot tohopekepuh nem abatao bahorë hat het ari tairavoz teki tat nem Papapun bar mañepekez pov pi rekot eñizat anohopan. ¹⁷Met nem ñeti katë haañoh-tinao maot ev arin añomaz toh, Ari arim modariz zakep tat lopori manat masak metohozei,” pot mañah.

Paru hori metapanezat bar mañah

¹⁸Pot mañat maot epat mañah, “Met pot tovai sohopeken ham añarab betez het Godiz tin hodad nat hezari arimaz kaev ravat hori etohopenan pot homehopek, Met rotap garos darim Amipuz kaev ravat kos rez manahavoz zut dari pimaz homet hezari ev taput etamah, pot ari homehopek. ¹⁹Met añarab añañoh-pori betez Godiz tin hodad nat het parumauz zaitivok sat em tamah. Met ari parum tamahavoz zut tohopek, povoz paru arimaz zait tapan, oñ neohö ari ba ou haavatohon hez-eperi parum betezam sat em tamahat ari nat tepek, povoz paru pori arin etet kaev ravohopan. ²⁰Met gitamahar haañoh-tapuv maot ev añomaz toh. Met ev hamarrah gog aban napuhö pim aban ahop ritou namet, met povoz zut ne arim ahop petev paru ne bahori netovai samah-povoz zut tokat arimaz amun kaev ravat bahori etohopan. Ma nem baiñeti tinao mañooxon paru hateveteohatin arim mañohopekez pov paru amun hateveteoh narab. ²¹Met paru ne nemeehan eroh-popuz hodad nat, povoz ari nem abatao haovai sohopeken paru ari amun bahori avatohopan.

²²Met ne ev hamarrah erat dei Papapuz ñetiv parun namañatin paru deipimaz hodad nat hehan paruti hori nao ou narav heh narab, oñ ne haerat parun hamañohon hat havetet maot kos rez nanah, povoz peti paruti hori ahov ou ravapan. Met ne parun hamañohoek paru nemaz, ‘Dei pim kapotaz hodad nat,’ pot paru hat rekot parum horiv baiz navatotü. ²³Met rotap nemaz kaev ravat hepenez pori nem Papapuz amun paru kaev ravat hepenezari ok. ²⁴Met ne ev haerat parum ñaravatak hehopuh batam aban mod napuz gog nat heh-poñir kañ ahoam natatin nem kapotaz paru kut tat hehan horiv paruti ou narav tah narab, oñ ne ev haerat gog poñir kañ toohon paru et hareet dei Papapuz kaev ravah, povoz paruti hori ahov am ou ravapan. ²⁵Met darim Baiñetinavoz Tepatak batam epat menahan hez, Met ne hori nao nat hehon paru nemaz kaev ravah. Pot menahan hez-povoz rotapuv ev neeti ou ravapanez tah.

²⁶Met ne sat nem Papapun mañoman ari eñizohopanez pop meepanen erat het ñeti rotapuvohar arin añañat bahodad avatohot nem hezhez tinao añañirohohan. ²⁷Met batam nem gogot kapot tat tohoekanañ ari nenañ honeo het tovai emoog, povoz ari amun nem hezhez tinavoz ñetiv añarab modarin mañovai sohopek,” pot mañah.

16 ¹Met pot mañat maot epat mañah, “Met ganö ne ari evetet soman kaev ravat nem gogot betepek hezavoz petev ne ñeti tovë epov

arin ev bar añamoh. ²Met tokat paru Zuda aban ahori ari nemaz homet sameg-eperiz kaev ravat arim topour zeñnik ari nalokotuz ah ñeo hapanen iñidoh het modarinañ honeo ari lokat mañeo nakaotü. Met paru ari men oñomapanez pori pot arimaz hahopan, ‘Met rotap paru okori hori tahan dari God meñizat men ñomegin pi biñ ravah.’ Pot moreg paru hapan. ³Met tairaz paru pot etapan hometunei, oñ paru dei Papapuz hodad nat het hori añamoh-epeñ arih etohopan. ⁴Met tokat etohopanezavoz homet petev arin badede ev añamoh, povoz pov ariti berevohopanen pot homehopek, Rotap batam pim dein añoohan hateveteogivoz rotapuv petev deih ev ou ravamah, pot maot homehopek.”

Iesu Pul Tinapuz ñetiv mañah

“Met garos ne arinañ am hemaz homeohö, povoz ne ñeti añamoh-epeñ bar naañ hehö, ⁵oñ petev ne evetet ne nemeehan erohoputi maot somaz tohopuhoh ev añamoh. Met arihanañ napuhö neen epat nanañ, ‘Ni taek sekez dein añameñ?’ pot ni nap nak, ⁶oñ nem evetet somaz añamoh-epovoz ari homet arim loporizaroh honoñai ahov tameg. ⁷Met rotap arin epat añom, met ne som, povozahoh ari tin hepek. Oñ ne nas ev am hem, povoz ari eñizohopanez añamoh-pop erat naeñiz hepanen ari tin naketü, oñ somaz añamoh-porah rekot ne sat piin mañoman erat ari eñizohopanen tin hepek. ⁸Met pi meemaz hamoh-popuhö ham añaraboz hori tamahavoz kapot amun ba ou batat mañairohohan, ma hezhez tinavoz kapot amun ba ou batat mañairohohan, ma tokat ñevok biit horivoz hañiv manapanez hahan hez-pov amun ba ou batat mañairohopanen hodad ravohopan. ⁹Met ham añarab nemaz homeo badae navat tamah-poek parum hori tamah-poñ paruti am hezaek mañairat bahodad batohopan. ¹⁰Met ne nem Papapuhaz soman paru neen et nanereotü, povoz nem hezhez tinavoz kapot mañairat bahodad batohopan. ¹¹Ma ham eparah añarab hori tamahariz ahop ravat hez-pop kakamao metapanez hahan hakez, povoz añarab pim irih het tohopanez pori amun ñevok bizat hañiv metapanez pov, pi meeman erapanez añamoh-popuhö mañairat bahodad batohopanen paru nari homehohan.

¹²Met ne ñeti modañ ahoam añomaz zait toh, oñ ari hatevetet kapotaz tin hodad tepekez bapap tat hez, povoz petev arin ñeti modañ ne naañotü. ¹³Oñ pi eñizat ñeti rotapuvohar añohopanez pop sat meeman erapanez porahahoh ñeti rotapuvovoz kapotaz añairat hodadeo anohopanen ari hodad ravat tin sohopek. Met pop pim zaitivokam añairat bahodad avatohopan bon, oñ nem Papap pimauhö ñetiv piin mañohopanen hatevetehopanezat arin añairat bavadede avatohopan, met tokat berevohopanez poñiz piuhö arin amun añairat bahodad avatohopan. ¹⁴Met rotap nem homehot hemaz poñ pi hodad ravat hepanezaek ari bahodad avatat añairohopanen nem abatao ahö ravohopan. ¹⁵Met nem

Papapuz homeamah-nen taputam ne homeamohop ev, povoz pim Pul Tin pop amun hodad haravat hezaek, ari bavadede avatat añairohohan.” Pot parun mañah.

Paru maot biñ ravapanez mañah

¹⁶Pot mañat maot epat mañah, “Met ne aviam ev het soman ari neen et nanerë am hepekepuh tokat neen maot et nereepék.” ¹⁷⁻¹⁸Pot mañahan pim mañairooh-aban nari parumam kil epat nae nap mañah, “Ae, pi darin, ‘Ne aviam het soman ari neen et naneream hepekepuh tokat neen maot et nereepék,’ pot añahan hatevetegivoz kapot tair? Ma gitamahar epat amun darin añah, ‘Met ne nem Papapuhaz som.’ Met pim pot añah-kap okatakaro tair tat dari hodad ravak?”

¹⁹Pot parum kilam haohan Iesu paruhö piin kapotaz at mañapanez homet heh-pov zuam hodad hatahapuh parun epat mañah, “Met ne arin nem tomazat añohovoz basat em tat nae nap mañamegi? ²⁰Met rotap ev añomaz toh. Met ne petev soman añarab nem tamohovoz etet kaev ravat hez-pori biñ ravapan, oñ ari iñir zakep ahov tohopek. Tat tokat arim zakep tohopekez pov bon tapanen maot biñ ahov ravepek. ²¹Met añ nap pim ñarop batapanez tamah-porah pi kakam ahov hateveteamah, oñ tokat pim ñarop batamahapuh ñaropun etet biñ ravat pim garos kakam tamah-povoz unun manamah. ²²Met povoz zut ari petev nem somaz hahoekaz zakepiv ahoam tepek, oñ ne tokat maot emat arin etemaz porah, añ ñarop batat kakamavoz unun manamahapuz zut arim loporizaroh zakep tat hepekez-pov bon tapanen arih biñao map an pap manat hepanen biñ pov napuhö rekot bavon navatotü, oñ am pohao het hepan. ²³Met pot tat hepekez porah arihö maot neen at ñe nañ nañepekez hom nameotü. Met rotap epat añoman ari hatevetei. Ari nem abatao tin bahorë hat sohot nem Papapuhö tair etohopanez mañ mañohopekez povoz pi rekot mañohopekezat eñizat etohopan. ²⁴Met batam ari nem abatao haovai sohot pi eñizohopanez namañ emoog, oñ petev ari kapot tat nem abatavonañ pi eñizohopanez mañhozei. Met pot mañ mañohopeken pi rekot eñizohopanen arim tin hepekez biñao rekot ahö ravohopan.” Pot parun mañah.

Iesu hamarrah honoñai hezañ ritou metah

²⁵Pot mañat maot epat mañah, “Met ne nem Papapuz ñetiv arin ourah naañ, oñ povor kavotí bavatat ñetiñ añovai emooh, oñ petev pim ñetiv ourah bar añoman ari hatevetet hodad ravepek. ²⁶⁻²⁷Met ourah añoman nem abatao bahorë hat piin mañohopeken eñizohopan. Met ari nemaz zait tat, ‘Rotap Godihö pi meehan erahap ok,’ pot hamegiriz nem Papap arimaz zait tat loporí anat hez, povoz ari pi eñizohopanez homet, ‘Erom, nim Papapun mañeken dei eñizohopan,’ pot ari neen nañotunei, oñ

arimauhö nem Pap arimaz ahö zait tat hez-popun mañ mañhopeken rekot pi eñizat anohopan. ²⁸Met rotap ne batam nem Pap tapupunañ honeo hehoekanañ ham eparah haerat ev hez, met petev ne ham epar betet maot nem Papapuhaz somaz toh.”

²⁹Pot parun mañahan piin epat mañah, “Met petev ni pat navotĩ bavatat ñetĩ okov dein naañ, oñ ourah ok bar añameñin dei hateveteameg. ³⁰Met dei nimaz epat homeg, Ni nonair nai mapotuz hodad hakez, povoz mod napuhö ni hodad navoz tekĩ teken rekot niin badede nanañotü. Pot dei homet nimaz barotap batat epat ok hameg, ‘Rotap pi Godihö meehan erahap ok.’ ” ³¹Pot paru piin mañahan pi epat hah, “Met ari nemaz map barotap batat hez, pot nañegivoz ne arin epat añom. ³²Met petĩ gitah ari ne nevetet rapat nap nim zeñnik sat hepek. Met pot netepekezarrah nem main ok naketü, oñ nem Papap am nenañ honeo hepan. ³³Met ari nenañ honeo het lop tinarizaronañ hepekez homet ev ñetĩ tovë epov bar añamoh. Met rotap ham eparah honoñai povor kao ahoam hez, povoz tokat arih kakamavor honoñai mapoñ berevohopan, oñ ne honoñai poñ map ritou hametat ahop ravat hez, povoz aritĩ honoñai pot nañ ou ravapanez porah arim loporizaroh ñaihet totunei, oñ am rez kek tat het tovai emohozei.” Pot Iesu parun mañah.

Iesu pim Papapun mañ mañahat ev

17 ¹⁻²Met Iesu parun pot mañat revah abaran etet epat hah, “Apai, ne añarab maporiz revah het korav hemaz ni kezao nanat ba ou hanavateñiek ne añarab tairari nemi ravapanez au hañin hez-porin pohao tin het hepanez mañamoh. Povoz petev gog tinao tomaz ev eroh-pov ba ou bateken añarab eperi etet nim abatao bat hel batohopan. ³Met añarab pohao het hepanezavoz nonor epat hez. Paru ni God tin nenapuz hodad het ne Iesu Kristo nimauhö nemeñin ev hamarrah er horat hez-epopuz hodad tat homeo badae batohopan, povoz pohao tin het hepan. ⁴Met ne ham eparah het gogot tomaz nañeñin ev sohophu tovai emoohoe, gog pov map tat garë hat bavon batomaz toh. Met nim hezhez tinao ba ou batovai ev emooh, povoz paru añarab eperi nim abatao bat hel batovai emamah. ⁵Apai, batam abarar hamarrah nonair nai map bon heharahanañ ninañ honeo deip het abat ahovonañ tovai emooh, met petev haken ne maot ninañ honeo abat tin povonañ hemaz zait toh.

⁶Met ham añarabohanañ nari ba ou batat nemi ravapanez ni au hañin heh-pori naneñin nim hezhez tinavoz ñetiv ne parun mañovai emoohon paru hatevetet zait tat baval haovai emamah. ⁷Tat nem tamohovon etet paru pot hamah, ‘Ui, met Godiz mañamahat pi ham eparah erat het okat tamah,’ pot hamah. ⁸Met nim ñetĩ nañeñin bat er horoh-pov parun mañoonon hatevetet loporizaroh bizat het paru nemaz

epat homeamah, Rotap pi Godinañ honeo hehaekanañ meehan erahap ev, pot paru nemaz hodad haravat hez.

⁹Met Apai, paru nim ba ou batat neneri ravapanez au hañin hez-poriz homet ne niin mañ nañamoh, met paru ham añarab betez het nimaz hodad nat hezari meñizookez neohö niin mañ nanañotü, oñ ni paru nem nañamoh-pori meñizookez tin hepanez homet ne ev mañ nañamoh. Met paru pori nim ñarohol ok, povoz meñizookez homet ne niin mañ nañamoh. ¹⁰Met nem au ravat hez-pori paru amun nimeri ravat hez, ma nim au ravat hez-pori amun neneri ravat hez. Met paru porihö nem abatao bat hel batamah. ¹¹Met ne niitü totoiam maot emomaz toh, povoz ne ham eparah maot naketü, oñ am emoman paru ev am hepan. Povoz ni nem Pap tinaharam tovai sameñip nim kezavonañ ni parumaz tin korav heken deip lop honerinañ hezavoz zut paruhanañ nap main naravotü, oñ paru deipim hezat lop honerinañ ravat hepan. ¹²Met parunañ honeo ne ev hez-eparah nim kez naneñ-povonañ ne parumaz korav hezan mapori tin hez, oñ ne horiv netapanez ñetiv batam menahan hezaek, aban horiek sapanez ravah-nen pop pi main haravat non horioroh hasah.

¹³Met petev ne maot nihaz emomazao totoiam ravah, povoz ne petev parunañ ev hez-eparah ñetü haovai emooh-poñ paru eperi hatevetet nem biñ ravat hezavoz zut parutihon biñ pov ahö ravat paruh map rekö ravohopan. ¹⁴Met ne nim ñetiv parun hamañovai emooh, oñ ham añarab betez het nimaz tin hodad nat hezari parumauz zaitivok sat em tamah-pot ne nat hezavoz zut paru amun betez sat em nat hezan ham añarab pori parumaz kaev ravat kos rez manamah. ¹⁵Met ni aban nañamoh-eperi ham eparahanañ bat mod naek sat meñekez ne ev niin nanañ, oñ ganö horipuhö moreg metapanen paru ñodapan hezavoz parumaz ni tin korav ravat hekez ev nañamoh. ¹⁶Met ne ham añarab nimaz hodad nat het parumauz zaitivok sat em tamah-pot ne nat hezavoz zut paru neneri amun taput nat hez. ¹⁷Povoz ni paru meñizookez nim ñetü tin rotapuv parum loporizaroh bizat tin nenavohar tovai tinam sohop. ¹⁸Met niuhö ne nemeñin ev er horohovoz zut paru honep honep amun meeman ham añarab modariz ñaravatak sohot nem ñetiv mañovai sohopan. ¹⁹Met ne paru nimaz homet tin nenañ tovai sohopanez hat nem loporü nihar nanat het nim gog nenavohar tovai emooh.

²⁰Apai, met ne aban nen eperiz ni tin korav hekez nañamoh bon, oñ paru añarabon nem ñetiv mañovai sohopanen tairari hatevetet nemaz homeo badae batohopanez poriz amun ne homet niin mañ nañamoh. ²¹Met deip lop honerinañ hezavoz zut paru mapori amun lop honerinañ het deipinañ honeo dari hekaz ne zait tat ev nañamoh. Met pot tohopanen añarab modari parun etet epat hodad tat hahopan, 'Rotap God Kristo meehan emat añoh-poekaz paru lop honerü ravat ok hez.' Pot hodad tat hahopan. ²²Met nim hodad nanat hez-pov nehoz paru

manohoek deip lop honerī ravat hezavoz zut paru amun lop honeri ravat hepanez ne zait toh. ²³Met ni nenañ honeo hezan ne parunañ honeo hez, povoz paru lop honerī ravat hepan. Tapanen añarab modari parun etet epat homehopan, Met rotap God Kristo meehan erahan loporī manat meñizat hez-tapupuhö parumaz amun zait tat loporī manat hez. Pot paru homehopan.

²⁴Apai, batam abarar hamarar nonair nai map bon heharah ni nemaz zait tat heñ-poekanañ nim kez tinao ne am nanovai emameñ, met paru nemeri ravapanez au hañin hez-porī ne sat hemaz poek paru tokat emat nenañ honeo hepanepuh kez tin povon etehopanez ne zait toh. ²⁵Met nem Pap tinaharam tovai sameñip, ham añarab nimaz tin hodad nat hez-maporizaro nim hezhez tinavoz paru hodad nat, oñ ne nim ropuhö nim hezhez tin povoz hodad het paru porin mañohon niuhö nemeñin eroh-pov paru petev hodad haravah. ²⁶Met paru ba ou batat naneñ-porin nim hezhez tinao hamañairovai soohoek am mañairovai sohom. Met ni nemaz zait tat loporī nanameñivoz zut paru parumauhö nae nap zakep tat loporizaro manohopan. Tohopanen ne parunañ honeo hem.” Pot Iesu pim Papapun mañ mañiat bon tah.

Ñai abanari emat Iesu bah

Matiu 26:47-56; Mak 14:43-52; Ruka 22:47-53

18 ¹Met Iesu mañeo pot hat bon tahapuh pim mañairooh-abanarinañ tapurah er horat Kidron iv gup porih ñarat karom Oliv ziñ ñedehan heh-dañ povok helah. ²Met paru Iesunañ honeo poek orah rezah sat togü manat heh, povoz Zudas ñai abanarin mañairapanen bapanez pop parum togü manooh-ham poraz pi hodad heh. ³Povoz aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahorir Parisi abanarihö Zudasin mañahan pi aban tup ahomakez korav meñehan heh-porir ñai aban nari baviit ñaitü bahapuh havoñ rañizat bat Iesu sat hehaekaz hat emah. ⁴Met Iesu piih metapanezavoz hodad hatat heh, povoz ñai aban pori emahan pi etet parum nakoe haret epat mañah, “Erohol ae, ari tairapuz mel tovai emameg?” ⁵Pot at mañahan paru ñeti hañiv epat mañah, “Met dei Iesu Nasaret zeitakanañapuz melahar ev emameg.” Pot mañoochan Zudas pi ñai abanari bavizat emah-pop parunañ honeo rouvat het etet heh. Tahan Iesu epat mañah, “Ne tapup ev.” ⁶Pot haovaiam paru maot aviam zaur kotī kotī hon ravat hamararah hor orah. ⁷Tahan pi parun maot at mañah, “Met ari tairapuz mel tovai emameg?” Pot maot at mañahan paru epat hah, “Iesu Nasaret zeitakanañapuz dei mel tovai ev emameg.” ⁸Pot hahan Iesu epat parun mañah, “Met ne tapup ev pot arin haañoh. Met ari nemaz mel tovai emameg, povoz aban nenañ dei karar hez-eperi meepeken sap.” ⁹Met pi garos epat Papapun mañ hamañah, “Aban nem ev naneñin

hez-eperihanañ nap hori naravotü.” Met Iesu garos pot mañ mañahavoz homet paru meeapanen sapanez ñai aban porin mañah.

¹⁰Pot mañovai Saimon Pita pim en raves elevok meehan hehaek bat aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahopuz gog aban napuz abatao Malkas popuhaz menahan bazei manahan hat kap giñasiti poe men elah. ¹¹Tahan Iesu Pitan epat mañah, “Met nem Papap kakam tapuv hatevetemaz nañahan hezaek nem haitokor nemerizekez hat okat ni tameñi? Evo, met nim en raves pim elevok meeñin hehaek maot mee.”

Iesu Anasihaz basah-ñetiv

¹²Met pot tahan paru ñai abanarir parum ahop, ma Zuda pei du pori Iesu bat birepenañ demahapuh ¹³paru aban Anas pi garos aban ahop ravat hehapuhaz hat basah. Met aban ahö pop Iesu pot metah-krismas povok pi er hor ravahan pim ab lelamap Kaiapas pim urutak rouvat aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahop ravat heh. ¹⁴Met Kaiapas popuhö garos pim Zuda modarin epat hamañahan heh, “Met aban hon nenap ñomapanen dari añarab modari map tin hek,” pot hah. Met aban pot hahapuz ab lelamap Anas popuhaz paru Iesu basah.

Pita Iesuz bavai hah-ñetiv

Matiu 26:69-70; Mak 14:66-68; Ruka 22:54-57

¹⁵Met Iesu Kaiapasiz zeimakeh basahan Saimon Pitar mañairooh-aban mod nap parup houloñariv Iesur aban poriz tokat sooh. Met Kaiapas aban ahö pop pi mañairooh-aban Pitanañ sooh-popuz hodad, povoz aban pop parunañ honeo kohat ze romevok sah. ¹⁶Tahan Pita iñidoh romevoz haitokoroh totoi rouvat hehan mañairooh-aban mod pop maot berevat añ haitokoroz korav ravat hehapun mañahan Pita amun kohat romevok lokovaiam, ¹⁷añ popuhö Pitan etet epat at mañah, “Met ni aban okopuz nañairooh-aban napu?” Pot mañahan Pita epat mañah, “Evo, ne patap ev.” Pot hat kohat sah. ¹⁸Met porah zeis tamar ahov tooh, povoz parum ze ahomakez pei duholor as rohol itiñad mañarat rouvat het barai ñarooohan Pita honat paru honeo rouvat het barai ñaroooh.

Anas Iesun toohavoz at mañah

Matiu 26:57-68; Mak 14:53-65; Ruka 22:66-71

¹⁹Met pot barai ñarohot hehan Anas aban ahö pop epat Iesun mañah, “Met aban ninañ honeo emooh-poriz ñetiv, ma ni añarabon mañovai emooh-ñeti povokaro bar nañeken ne hatevetem.” ²⁰Pot mañahan Iesu piin ñeti hañiv epat mañah, “Met ne iz ravat kilam ñeti pov añarabon namañ, oñ orah rezah Godiz tup ahomakeh, ma darim topour zeñiñik añarab topouramaheak lokat ourah mañovai emooh. ²¹Oñ ni añarab ñeti pov hateveteoharin at mañeken paru hat havetet hodad haravat

hezari okeg, paruhö niin bar nañap, oñ tairaiz ni neen ok at nañeñ?”
 22 Pot hahan parum pei du nap rouvat hehaekanañ Iesu marasinañ urat pot mañah, “Tairaiz ni aban anumaihol bareñ elat mañaramahariz ahö okopun hori okov mañeñ?” 23 Pot hahan Iesu epat mañah, “Met ne ñeti tinao ev maño hog, hori tiraio hahon ni hatevetet ne noureñ-pov bar haken hatevetek, ma betezam ni ne noureñi?”

24 Pot Iesu aban popun mañah. Oñ Iesuz marañik birepenañ demahan hehatam am hehan Anasihö aban anumaihol bareñ elat mañaroorhariz ahop Kaiapas popuz ze girü hehavokaz meehan basah.

Pita Iesuz maot bavai hah

Matiu 26:71-75; Mak 14:69-72; Ruka 22:58-62

25 Pot toohan Saimon Pita pi itinañdek barai ñarohot rouvat hehaek, paru itinañdek heh-mod pori piin etet epat at mañah, “Erom ae, met ni aban akapuz nañairooh-aban napu?” Pot at mañahan pi maot bavai hah.

26 Tahan Pitahö hat kapoe men elah-aban popuz kapotak nap pi amun aban anumaihol bareñ elat mañaroorhariz ahopuz gog abanap ravat heh-popuhö epat piin at mañah, “Met ni pinañ Oliv ziñ ñedehan hezaek heñin ne niin et nereehö tapupu?” 27 Pot hahan Pita maot epat mañah, “Evo, mod napuz ok ni hameñ.” Pot haovai tapurah hohor bizap ñeo hah.

Iesu Pailat ahopuhaz basah

Matiu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Ruka 23:1-5

28 Met pot tahan zeit al teevai soohan paru maot Iesu bat Kaiapasiz zeimak betet gavman aban ahop Pailat popuz ze ahomakehaz basah. Met paru Zudahol añarab patariz zeñnik nalokotuz ah ñeo hahan heh, povoz paru pot homeh, Ganö dari kohat Roma pat okopuz zeimakeh lokakapuh darim ah ñeo elakan horiv darih berevapanen zeirevai darimeri meñizoohavoz homet¹ anumair gipiz rekot nain hek hezag. Pot homet ze ahö pomakeh nalok, 29 oñ iñidoham hehan Pailat Roma aban ahö pop berevat epat parun at mañah, “Met aban meegin kohat emah-okop hori tiraio tahan ari ñevok bizat ev bat emeg?” 30 Pot at hahan paru epat mañah, “Aban okop hori nao natatin dei nihaz pi bat naem teg narab.” 31 Pot hahan Pailat parun epat mañah, “Povoz pi maot basat arimauhö arim ñeti kateñir ah ñeñ hahan hezan hameg-poñiz homet pim horivoz an tat hat hatevetei.” Pot hahan paru Zudahol epat mañah, “Tin ok hañ, oñ ni hodad, deihö aban napuz, ‘Ni hori teñ, povoz dei ni ur noñomak,’ pot hat ur ñomakaz nonor bon, oñ ari Romaholohö dei pot tak hezavoz non poorö merizegin hez.” 32 Met Iesu pimauhö garos aban patarihö pi ur ñomapanez ñetiv mañoohavoz rotapuv ou ravapanez Zudahol pot hah.

¹ 18:28 Pavar 28 -Met parum pot toohavoz abatao Pasova mañooh.

³³Met pot hahan Pailat maot pimamakeh lokahapuh Iesuz as hahan ze girü modavok basat meñehan hehaekanañ pim nakoe bat emahan epat at mañah, “Met ni Zudaholoz aban ahopu?” ³⁴Pot mañahan Iesu epat hah, “Met nim homevokam ñeti okov neen at nañameñi? Ma aban mod narihö nemaz okat nañahan ni hatevetet neen at nañameñ?” ³⁵Pot hahan Pailat epat mañah, “Ae, ne Zuda aban bonop eveg, tair tat nem homevokam at nañom? Oñ nimaularir arim aban anumaihol bareñ elat mañaramahariz ahorihö ni navat nehaz emahag, ni tair teñin paru ni neeh bat neemah?” ³⁶Pot hahan Iesu ñeti hañiv piin epat mañah, “Met ne ahop ravomaz pov ham eparahazao bon, oñ ne ahop ravomaz pov ham eparahazavozatin nenañ honeo emamah-pori ne neñizapanez ñai tahan Zuda iñidoh hez-okori ne nanav tah narab. Oñ rotap ne ahop ravomaz pov ham eparahaz bonov, povoz nemeri ok nemaz ñai nat.” ³⁷Pot hahan Pailat epat mañah, “Kar, met okat hañin ne hatevetehon ni aban ahop, pot nim ñetiv ou ravah.” Pot hahan Iesu epat hah, “Rotap ne ahop ni ok hakañ. Met ne ñeti rotapuv haovai sohomaz nem nonop navatahan ham eparah emooh. Met añarab ñeti rotapuv hatevetevai sohopanez zait tat hez-pori nem ñetivon hateveteamah.” ³⁸Pot hahan Pailat piin pot mañah, “Met ñeti rotapuvöz hañ-okov tair batah?”

Iesu ur ñomapanez Pailat hah

Matiu 27:15-31; Mak 15:6-20; Ruka 23:13-25

Pailat pot hat iñidoh maot berevat emahapuh paru Zudaholon epat mañah, “Met ne hatevetehon aban okop ur ñomapanez hori tah-nao ou narav hez. ³⁹Met darim tamegit orah rezah arimeri meñizahan tin behavoz homet topourat^m gipiz nameg-aliz posik ne aban nap kakam zeimakeh hezaekanañ ari hamegin baverevamoh, povoz pei povoz homet gipiz nohopekez eparah ne ari Zudaholoz aban ahö okop baverevom, ma mod nap baverevomaz ari zait teg?” ⁴⁰Pot at mañahan paru maot ñeo ñarah hat epat hah, “Evo, pi am hepanen urapan, oñ Barabas baverev meeken sap.” Met Barabas hah-pop pi añarab modari menovai parumotü givogö boohap ok, oñ pot añarab hahan pop baverev meehan sah.

19 ¹Pot hahan Pailat sat pim ñai abanarin mañahan paru Iesu bat birepenañ urah. ²Tahapuh paru pi bat pimaz, “Zudaholoz aban ahop ev,” pot hat zu metat bi teñoñinañ narep bat bakoñ rezat koekasiz zut tat pim gagavok memevizah. Tahapuh aban ahö ravamahariz dim mav tin meamahariz nap bat pi memeeh. ³Pot metahan hehan paru honep honep pim nakoe emat epat haoh, “Erom ae, ni Zudaholoz ahopu?” Pot mañat parum marañinañ pi urooh.

⁴Pot metoohan Pailat kohat hehaekanañ maot iñidoh berevat emat paru Zudaholon epat mañah, “Hatevetei, met ne hatevetehon pi ur

^m 18:39 Pavar 39 -Met parum topour povoz abatao Pasova mañooh.

ñomapanez horiv bon, pot ari hodad tepekez ne pi ev baverevoman iñidoh arihaz emapanen etepekez.” ⁵Pot mañahan Iesu ñai abanarihö bi teñoñinañarep gagavok memevizahan heh-poreper dim mavap amun memeehan hehatam hehan berevat emahan Pailat parun epat mañah, “Etei, aban epopuz aňohop ev.” ⁶Pot mañahan paru aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahorrir parum irih korav ravat heh-nari piin etet kezao epat hah, “Akap zirah ur ñomap, zirah ur ñomap.” Pot haohan Pailat parun maot epat mañah, “Met pi hori tairao tahan ari okat hamegpovoz kapotaz ne hodad nat, oñ arimauhö bat zirah ur ñomei.”

⁷Pot mañahan paru Zudahol ñeti hañiv piin epat mañah, “Met deim ah ñe nao pot hahan hez, Met nap epat hapan, ‘Ne Godiz rop ev,’ pot hapanez pop pi ur ñomei. Pot hahan hez, povoz aban akap pi deim ah ñeo hahan hez-tapuv elat pi Godiz rop pot haohap akeg, pi ur ñomapanezap ak.” ⁸Pot paru hahan Pailat povon hatevetet pim ñaihet tat heh-pov map ahö ravah. ⁹Tat pi Iesuz kapotaz basat em tah, povoz pi bat maot kohat pim zeï ahomakez giruvok parup honeo lokat piin epat at mañah, “Met ni taekanañ emeñipuz paru okat hamah?” Pot at mañahan Iesu ñeti hañiv nak, oñ am heh. ¹⁰Tahan Pailat maot piin at mañah, “Erom, met ni tair homet neen ñeti hañiv nanañ, am hez. Met ne ba neverevoman sekez aban ahö tapuv ev, ma mañoman zirah ur noñomapanez amun haomaz tapuv ne ev, povoz met ni hodad nata? Tat neen ñeti hañiv ni nanañ hez.” ¹¹Pot hahan Iesu ñeti hañiv piin epat mañah, “Met Godihö ni hameñ-okop ev hamarrah ahop ravat hekez ba ou navatat neñehan hez, povoz niuhö rekot ba neverevokë, ma mañeken ur noñomapan. Oñ piuhö ni ba ou navatat naneñitin ni ahop narav, am heñ narab. Met aban tairapuhö ne navat ni nanah-aban popuz horiv ahoam piiti ok hez, oñ niiti horiv aviam ok hez.”

¹²Met pot mañahan Pailat povon hatevetet Iesu baverevat meepanez nonoroz mel tooh. Tahan Zudahol kezao pot haoh, “Met aban nap pimauhö, ‘Ne arim aban ahop ravoh,’ pot hahopanez pop Sisa ari Romaholoz aban ahop ritou metapan hezavoz Sisa pimaz kaev ravapan, povoz aban akap, ‘Ne arim aban ahop ev,’ pot hamahaek ni pi baverev meeken sapan, povoz ni Sisa popuz gog aban tinap ravat naketü.”

¹³Pot mañahan Pailat hatevetet Iesu maot baverevat sat dorovok hel pan kakañ hamarrah bizahan hehaek Ibru ñevonañ Gabata mañooh-poek basat meñeh. Tat Pailat pi Roma gavman ahop toutat añaraboz ñeñ hatevetet ba oñ batooh-tek potak toutah.

¹⁴Met pot tah-porah paru Zudaholoz biñ ravat gipiz nohopanez aliz poñiz garosikas zeirevai al tezapan, pot homet aliz irih posik anumair gipiz nohopanez-potü niania tat bizapanen oraepanez alizas ok. Met gitap revah heloohan Pailat toutat hehaekanañ Zuda aban ahö porin epat mañah, “Arim aban ahopun etei.” ¹⁵Pot mañahan paru maot kezao

epat mañooh, “Evo, akap basat zirah ur ñomap, zirah ur ñomap.” Pot mañoohan Pailat parun epat mañah, “Met ne mañoman arim ahö epop ur ñomapanez ari zait tegi?” Pot at mañahan aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahori epat hah, “Met deim aban ahö nenap Sisa ok hez.”¹⁶ Pot hahan Pailat parum zaitivok Iesu zirah ur ñomapanez ahoam haohavoz hatevetet betezam gu hahan paru ñai abanari Iesu zirah urapanez bat sah.

Iesu zirah urah-ñetiv

Matiu 27:32-44; Mak 15:21-32; Ruka 23:26-43

¹⁷Met sooh-porah Iesu pimau pim zir manahan ñelet zei pot betet ham naraz abatao Gag Hatai pot mañooh-porahaz basah. Met Ibru ñevonañ ham poraz abatao Golgota mañooh. ¹⁸Met poek paru Iesu basat zirah bizat urah. Tat aban nañariv pinañ honeo nap okatasiti zi porah urat nap epatasiti zi porah bizat urahapuh paru balei hat bavareñah.

¹⁹Met Pailat garos zi nasik ñetiv epat menat manahan tokorah pim gagavoz revah terimarah urahan heh,

IESU NASARET ZEITAKANAÑAP, PARU ZUDAHOLOZ ABAN AHOP EV.

²⁰Met Pailat ñeti pov Ibru ñe povonañ, ma Roma ñe povonañ, ma Grik ñe povonañ menahaek urahan heh. Met Iesu urahan heh-poek Zerusalem zei ahö potaz totoi, povoz paru Zudahol ahoam emat menahan heh-ñeti povon etet rekö haoh. ²¹Pot tahan hehan aban anumaihol bareñ elat mañaroohariz ahori kaev ravat sat Pailatin epat mañah, “Ni tairaiz zisik, Zudaholoz ahop ev, pot meneñin hez? Oñ baolat epat men, Met aban epop pimauhö epat haoh, ‘Ne Zudaholoz ahop ev,’ pot haohap ev, pot men.” ²²Pot mañahan Pailat ñeti hañiv epat mañah, “Met ne ñeti akao hamenohon hez, povoz ne maot ba naolotü, oñ am sa hepan.”

²³Met paru ñai abanari Iesu zirah urahan hehan pim dimihol bahapuh gamö reet orañ 4 biivai sat nap nim nem bah. Met pim dim tovep elat birepenañ putput namee, oñ tovep orahan hehatam meehan pim eñañik er horat heh-pop amun bah. ²⁴Tat paru ñai abanari etet pot nae nap mañah, “Dari dim epop ba nakelotü, oñ heleñinañ ekerë nao tohot tairap ritou tapanez popuhö pim dimip bapan.”ⁿ Pot hat toutat parum hahat tah. Met Baiñetinavoz Tepatak batam pot tapanez epat menahan hez,

Paru nem dimihol gamö rezat bapan. Tat paru nem dim tovep bapanez ekerë nao tapan.

Buk Song 22:18

Pot menahan hezaek paru ñai abanarihö pot tahan menahan hez-epovoz rotapuv ou ravah.

²⁵Met Iesu zirah urahan hehaek totoi pim nonopur nonopuz tetepur Maria Kliopasiz añapur Maria modap Magdala zeitakanañap paru añ pori

ⁿ 19:24 Pavar 24 -Met kasiv tamegivoz zut heleñinañ ekerë pov tapanez hah.

rouvat het etet heh. ²⁶Tahan pim mañairooh-aban Iesu pimaz ahoam zait tat hehap Iesuz nonopunañ parup honeo rouvat hehan Iesu etet pim nonopun epat mañah, “Amal, petev aban okop nim rop ok ravah.” ²⁷Pot mañat maot aban popun etet epat mañah, “Erom, añ okop nim nonop ok ravah.” Pot mañah, povoz aban pop Maria bavizat parup sat pim zeimakeh meñet korav heh.

Iesu ñomah-ñetiv

Matiu 27:45-56; Mak 15:33-41; Ruka 23:44-49

²⁸Met Iesu pot tah-porah epat hodad ravah, Nem gog mapoñ ev bavon havatoh. Pot homehapuh, met batam Baiñetinavoz Tepatak menahan hez-povoz rotapuv ou ravapanez hat pi pot hah, “Ne ivovoz netamah.” ²⁹Pot hahan met ñerë oraeh-navok bain iv sepeleo mañar bizahan hehaek paru pun nar bat iv povok meehapuh zi isop por bat bavorë manat Iesu napan hat bat em manah. ³⁰Tahan Iesu nahapuh pot hah, “Ev nem gogot garë hakahö.” Pi pot hat pimauhö gagao tok riit pulip meehan sahan ñomat mazeo rez badah.

Pim zabelusik kepas bareñah

³¹Met zeirevai anumair gipiz nohopanez aliz ahö poñiz garosikas al teepan, pot Zuda aban ahori hodad het aliz posik aban pori am hepenez paru kaev, povoz sat Pailatin epat mañah, “Ni rekot nim ñai aban nari meeken sat aban urahan hez-poriz eñañ ur rezapanen zuam ñomapanen parum ham heriñ bañizat basapane?” ³²Pot mañahan Pailat gu hat pim ñai abanari meehan sat aban Iesunañ zirah urahan hehañariviz napuz eñañ garos ur rezat tokat modapuz eñañ ur rezah. ³³Tat Iesuz eñañ ur rezapan hat tat etehan pi hañomah, povoz paru pim eñañ ur narez, ³⁴oñ ñai aban nap kepasinañ Iesuz zabelusik bareñahan pim uvevor uruv berevat er horah. ³⁵Met pot metahan pim etañinañ eteh-pop ñeti rotapuv ev menah. Met pi ñeti moregao ev menah bon, oñ tahan etehat ari amun hatevetet barotap batepekez hat pi ñeti rotap epov ev menah. ³⁶⁻³⁷Met batam Godiz ñetivok epat menahan hez, Pim hat nar ur narezotü. Met ñeti modao amun epat menahan hez, Aban pi bareñapanez popun añarab etepan. Met ñeti epovokaro menahan hezaek Iesuz hatar ur narez tahapuh pim zabelusik kepas bareñahan ñeti menahan hez-epovokaro rotapuv ou ravah.

Iesuz heris bavizah-ñetiv

Matiu 27:57-61; Mak 15:42-47; Ruka 23:50-56

³⁸Pot tahan Zosep Arimatia zeitakanañap pi Iesuz pim loporih kilam homeo badae batoohap, oñ pi Zuda aban ahoriz ñaihet tat pimaz homeo badae batoohavoz ourah bar nak heh-pop pi sat Pailatin Iesu basat

bizapanez mañahan gu hah. ³⁹Met Nikodemas pi batam kutur natak kil emat Iesunañ ñetiv haoh-pop amun emat paru Zosep honeo pim heris bapanez sah. Met Nikodemas zi namedekaroz tik ulagi tinavonañakaro bahoneo batat matut tahan heh-pov ahoam pim honoñaiv 34 kilogram^o pot hehao bat emah. ⁴⁰Tahapuh aban poñariv Iesu bat Zuda parum ñomamahari basat bizapanez hat tamahat zimedekaroz tik tin navokaro pim herisik ur memelat givoñinañ el hatah. ⁴¹Met paru Iesu zirah urahan hehaek nakoe ziñir zibuñ ñedehan tin heh-ham porah hel pui magei naorö menahan heh, met hel pui pooroh paru garos ñomah-mod nap poek basat naviz. ⁴²Met parum gogot natotuz pov totoiam ravah, povoz parup pot pah, “Darim gogot natotuzao ev totoi ravahag, zuam beken deip hel pui totoi ev menahan hez-okoroh basat bizopain.” Pot hat parup hah-taput tat basat kohat lokat bizahapuh berevat hel ahos bat torop metat sah.

Iesu maot biriri ravah

Matiu 28:1-8; Mak 16:1-8; Ruka 24:1-12

20 ¹Met basat bizahan oraehan Sande aliz pos maok al teevaiam Maria Magdala zeitakanañap hel puioroh emat etehan hel ahos bat torop metahan hehaek tez betehan oraeh. ²Tahan pi etehapuh Maria pop zuam borourat porü hat emahapuh pim mañairooh-aban Iesu pimaz ahoam zait tat hehapur Saimon Pitahaz hat maot emat parupin epat mañah, “Eroñariv ae, met paru darim Amip hel puioroh kohat bizahan hehaek dei sat etegin bonog, basat mod naek bizahan oraez, ma tair? Povor dei unun.”

³Pot hahan pim mañairooh-aban popur Pita honeo porü hat hel pui pooroh kohat etepanez sahapuh, ⁴pi Pita betet garos ravat sahapuh hel pui pooroh ⁵kohat nalok, oñ am iñidoh rouvat het tok riit etehan giv nenañ oraeh. ⁶Tahan Saimon Pita tokat emoohaek haret pi kohat lokat etehan giv nenañ oraeh, ⁷met Iesuz gagavok giv bapoti urahan heh-por giv modañinañ honeo naoraez, oñ pim gagaih main bapoti urat bizah-poekam oraeh. ⁸Tahan aban garos emat hehapuhon lokat etet, Met Iesu ñomahan ev bizahan hehaek maot bal hakah, pot homet barotap batah. ⁹Met garos Iesu ñomapanenzaekanañ maot bal hapan, pot menahan hez-pov parup rekö haohaek hodad nat, oñ am het hel puioroh lokat eteh-porahahoh parup hodad ravah. ¹⁰Tat parup zeitak maot borourat sah.

Maria Iesun eteh

Matiu 28:9-10; Mak 16:9-11

¹¹Tahan Maria maot emat hel puioroz iñidoh rouvat iñ hahot het tok rizat kohat eteh. ¹²Tahan enzol dim aerañariv meet hehañariv Iesu

^o 19:39 Pavar 39 -Met añ napuz ad ki baruapanen honoñai ahö hepanezavoz zut ok heh.

bizahan oraehaek nap gagaiz oraehaek, met modap eñañiz oraehaek tat parup toutat heh. ¹³Tahan Maria etehan enzol napuhö epat at mañah, “Eñarim ae, ni tairaz in hameñ?” Pot mañahan pi parupin epat mañah, “Met paru nem Amip bat sat naek bizahan ne ev emat mel tat pimaz in hamoh.” ¹⁴Pot pi haovai teritanañ havoe tat pi Iesu rouvahan eteh, oñ Maria, Pi Iesu ev, pot pi hodad nat. ¹⁵Oñ am hehan Iesuhon piin epat at mañah, “Eñarim ae, tairapuz ni mel tat in hameñ?” Pot mañahan pi epat homeh, Aban epop peti ham eparaz koravop ev, pot homehapuh pi epat piin mañah, “Erom, niuhö nem Amipuz heris naek basat biñin heza? Povozi ni basat bizeñin hezaekaz badede nañeken ne sat bom.” ¹⁶Pot mañahan Iesu piin epat mañah, “Maria.” Pot pim abatao haovaiam Maria pim ñevon hatevetet zuam hodad ravat havoe tat Ibru ñevonañ epat mañah, “Rabonai.” Met ñe mañah-povozi kapot ev, Añairameñip. ¹⁷Met pot mañahan Iesu epat mañah, “Met petev ne nem Papapuhaz nahel, povoz ni neeh navotun, oñ ni sat nemaz homet hezarin nem ñetiv epat mañ, ‘Iesu God pim Papapuhaz helapanez tah, met God pi amun arim Papap ok.’ Pot parun sat mañ.”

¹⁸Met pot hahan Maria Magdala zeipotakanañap emat paru Iesuz mañairooh-abanarin epat mañah, “Met ne darim Amipun et hareohö.” Pot mañat Iesu Papapuhaz helapanez mañah-ñeti pov pi parun bar mañah.

Mañairaholoz ñaravatak ou ravah

Matiu 28:16-20; Mak 16:14-18; Ruka 24:36-49

¹⁹Met aliz posik gitap bañodahan kutur manahan pim mañairooh-abanari honeek topourat het ganö Zuda aban ahozi paruhoz bat urapan hezavoz paru ñaihet tahapuh parum zeipotakor merizat map badao hah. Tat hehan Iesu parum ñaravatak ou ravat rouvat parun epat mañah, “Ari lop tinarizaronañ hezei.” ²⁰Pot mañat pim marañir zabelusin mañairah. Tahan paru piin etet pimaz ahoam biñ ravah. ²¹Tahan pi maot parun epat mañah, “Ari lop tinarizaronañ hezei. Met Apai ne nemeehan erohovoz zut ne ari honep honep emeeman nem gogot tovai sohopek.” ²²Pot hat pim gizasikanañ pulio paruh pul men memehapuh parun pot mañah, “Ari Godiz Pul Tinap arim loporizaroh bahorë hat hezei. ²³Met ari añarabon, ‘God arim horiñ ok ol haveteh,’ pot mañohopeken God parum horiñ ol betehopan. Oñ tairarin, ‘Evo, arim horiñ ariti am hez,’ pot mañohopeken God poriz horiñ ol navetetü, oñ am hepan.” Pot pi parun mañah.

Tomas Iesun eteh

²⁴Met Iesu pim mañairooh-abanarih emah-porah paru porihanañ nap pim abatao Tomas Didimas pop paru honeo nakez. ²⁵Povozi pi

soohaekanañ maot emahan paru modarihö epat piin mañah, “Met ni sooñin darim Amip emahan dei et hareeg.” Pot mañahan Tomas pi parun epat mañah, “Evo, peti ari ok moreg ne netameg, oñ nem etañinañ pim marañik ñirihol urahaek mor moroñin etet nem marapunañ ut urom, ma pim zabelusik bareñaheak nem maras meet bagi tom, povozahoh rekot ne pimaz, Rotap pi bal hakah, pot homem. Oñ ne pot nat tom, povoz arim nañameg-okovoz ne barotap navatotü.” Pot pi parun mañah.

²⁶Tat hehan Sande modavok pim mañairooh-abanari maot kohat Tomasinañ honeo topourat haitokor merizat badao hat hehan Iesu parum ñaravatak maot ou ravat rouvah. Tat pi parun epat maot mañah, “Ari lop tinarizaronañ hezei.” ²⁷Pot mañat Tomasin epat mañah, “Met ni ev nem marañin eterë. Tat nim maras meeken ev emat nem marañik mor moroñ hezaek ut nourapanen nim maras maot ev nem zabelusik navareñaheak meet bagiz tekepuh ni nemaz lop houlorizaronañ het barotap navat tameñ-pov bon tap. Tapanen ni nemaz pot homekë, Rotap pi bal hakah.” ²⁸Met pot haovaiam Tomas zuam epat mañah, “Rotap ni nem ahop God hakez.” ²⁹Pot hahan Iesu epat mañah, “Met ni neen etet nemaz homeo badae bateñ, oñ añarab tairari neen et naream het nemaz homeo badae batapanez pori biñ ahov ravat hep,” pot mañah.

Ñeti menah-epeñiz kapot ev

³⁰Met Iesu gog ahö navor nao toohan pim mañairooh-abanari eteoh, oñ ñeti poñ ne map tep epatak namen. ³¹Met ñeti map nem menovai emooh-epovoz kapot epat hez, Met ari Iesuz homeo badae batat epat homehopek, Rotap pi Godiz rop, Kristo meeapanen erat eñizapanez au hahan hehap ok. Met ari pot homepekepuh pimaz homeo badae batohopek, povoz ari pim kezavok pohao tin het hepek. Met ari pot tohopekez homet ne ñeti epeñ ev menooh.

Pim mañairoohari 7 Iesun eteh

21 ¹Met aliz nañ bon tahan tokat pim mañairooh-abanari iv havë ahö navoz abatao Taiberias^p pot mañooh-povoz totoi sat hehan Iesu ñomahaekanañ poek maot ou ravat tah-ñetiv ev. ²Met Saimon Pitar Tomas Didimasir, Nataniel pi Galili zeisik Kena ze potakapur, Sebediz roñariv, ma Iesuz mañairooh-aban modañariv paru honeo heh. ³Tat Saimon Pitahö bal hat paru modarin epat mañah, “Ne pisihol bovai somaz ev toh.” Pot hahan paruhoz epat hah, “Met dei amun ninañ honeo dari sak.” Pot mañahapuh paruparo sat bout natak helat het kuturutak sohot ki deveñ pisihol holapanen bapan hat iv havë ahö povok betevai ahoam sat em toohapuh paru pis nari nav, ⁴oñ betezam soohan zeit

^p 21:1 Pavar 1 -Met Galili iv havevoz abat modao Taiberias pot mañooh.

al tezahan gitap magei berevovai Iesu iv havë povoz gaorevok rouvat heh, oñ pim mañairooh-abanari piin etet, “Tairap ak hez, batah?” pot hah. ⁵Tahan Iesu parun epat at mañah, “Erohol, ari pisihol nava?” Pot mañahan paru piin epat mañah, “Evo, bonon dei upaiam ev emameg.” ⁶Pot hahan pihoen epat mañah, “Kar, povoz ari boutitak hezaek arim mar giñañitihanañ ki deveñ maot bat betei. Tat pisihol ok bepekeg.” Pot mañahan paru pim hahat tahapuh pisihol ahoam holahan ki deveñ beri hat revah bavizapanez pap tah.

⁷Met pim mañairooh-aban Iesu pimaz ahoam zait tat heh-popuhö Pitan epat mañah, “Erom ae, darim Amip akeg, eterë.” Pot mañahan Saimon Pita hatevetet pim dimip tez bizat pisiholoz gogot toohaek zuam maot bameet kohat iv havevok ar meñet Iesu rouvaehaek bavizapanez hat sah. ⁸Tahan mañairooh-aban modari boutitak emat ki deveñik pisihol ahoam holat hehaek boutitanañ karar iv havevozañ berihar emohot gaorevoz totoi 90 mitaz zut het poekanañ beri hah. ⁹Tahapuh paru gaorevok em berevat etehan it nañad ñadoohaek pis nari arö tahan ñadoohan berë nañ amun bizahan oraeh. ¹⁰Tahan Iesu parun epat mañah, “Arim pis begirihanañ nari bat emei.” ¹¹Pot mañahan Saimon Pita revah boutitak helat ki deveñ havevokanañ gaorevoti beri hat emah. Met ki deveñik pis ahori har holat beo rezat hehan bat rekö hahan sat 153 ravah, oñ ki deveñ por naur hehan paru etehapuh home midin tah. ¹²Tahan Iesu parun epat mañah, “Ari emat gipiz nei.” Pot mañahan paru, Deim Amip ok, pot homeh, povoz paruhanañ napuhö, “Ni tairap ok?” pot piin at namañ, oñ am heh. ¹³Tahan Iesu berë nañir pisihol bat paru manahan nah.

¹⁴Met pi ñomahaekanañ maot bal hat navokaro parum etañik ou ravahan eteh, met iv havevoz gaorevok maot ou ravah-povonañ honeo ravahan navokaro nao ravah.

Iesu Pitan mañahat ev

¹⁵Met paru gipiz nat garë hahapuh Iesu Saimon Pitan epat at mañah, “Saimon Zoniz rop ae, met ni nem gog aban eperi ritou metat nemaz ahoam zait tat loporï nanat heza?” Pot mañahan Pita epat hah, “Gu, nem Amip ni hodad, ne nimaz ahoam zait tat hez.” Met pot hahan Iesuhoen maot epat mañah, “Povoz aban koravop pim sipsip roholoz korav hezavoz zut ni nem añaraboz korav ravat gipiz manohoz.” ¹⁶Pot mañat Iesu piin maot epat mañah, “Saimon Zoniz rop, ni nemaz zait tat nim loporï nehar nanat heza?” Pot mañahan Pita epat hah, “Gu, nem Amip ni hodad, ne nimaz zait toh.” Pot mañahan Iesu maot epat mañah, “Povoz nem añaraboz korav ravat hez.” ¹⁷Met navokaro mañat maot modao epat at mañah, “Saimon Zoniz rop, rotap ni nemaz zait teñi?” Pot mañahan navokaro nao at mañahavoz Pita pim loporih honoñai tat pi Iesun epat mañah, “Met nem Amip, ni nonair nai mapotuz tin hodad hez, povoz ne

nimaz zait tat hezavoz ni amun hahodad.” Pot mañahan Iesu epat hah, “Ni nem añarab gipiz manohoz.” ¹⁸Pot mañat maot epat mañah, “Met ne rotapuum epat nañoman ni hatevet. Met ni goerah dimihol meet nimauz zaitivok sat em tohot petev am tameñ, oñ nem marañiz navat nedemahan hehovoz zut ni tokat aban añavaip ravat heken nim marañiz aban modapuhö navat nedemapaneputh nim sekez zait nat hekez poek navat sapan.” ¹⁹Met pot mañahavoz kapot epat hez, Met Iesuz bat urahavoz zut modarihö Pita bat ur ñomapanen Godiz abatao ahö ravohopanez Iesu homet Pitan pot mañah. Met pot mañat maot epat mañah, “Met ni nenañ honeo emohoz.”

Iesu aban modapuz hahat ev

²⁰Pot mañovai Pita havoe tat etehan pim mañairooh-aban Iesu pimaz ahoam zait tat heh-pop parupim kosimarah toutat heh. Met batam pi tapup paru gipiz nohot heh-porah Iesuz totoi toutat het pot piin mañah, “Nem Amip, tairapuhö ñai abanarin mañairapanen ni navapanez hameñ?” Met pot mañah-tapup parupim totoi toutat hehan, ²¹Pita piin etet Iesun epat at mañah, “Nem Amip ae, aban okop tokat tair metapan.” ²²Pot mañahan Iesu epat hah, “Met nim bonov ok nemov, povoz nehö, ‘Pi am hepanen ne maot emom,’ pot haom, povoz nemov ok. Met nim modapuz tohopanezavoz neen at nañotun, oñ ni am nenañ honeo emohoz.” ²³Met pot mañahan tokat Iesunañ sooh-modari hatevetet kapotaz hodad nat het aban popuz pot haoh, “Okop nañomotuz hahap ok.” Pot haovai emooh, oñ Iesu pi nañomotuz Pitan namañ, oñ Pitahoam pimaz at mañah, povozam epat piin mañah, “Met ‘Pi hepanen ne maot emom,’ pot haom, povoz nim bonov ok, nemov.” Pot Pita hodadeo bapanez upaiam mañah.

Ñeti metevokaro

²⁴Met ne Iesuz nañairooh-aban tapü epopuhö Iesuz tovai emooh-ñeti mapoñ hat menovai emohot ev bon toh. Met dari hodad, ne pinañ honeo het et hareohö, povoz ñeti rotapuñ ev menoh.

²⁵Met ev menoh-nen epeñ Iesu tooh bon, oñ mod mapotü ahoam amun tooh. Met aban napuhö ñeti poñ map menapan, povoz peti darim ham eparah tep poñ bizakan oraepanez mopas rekot bon.

(Iesu ñetiv aban Zoniz menahat nen ev.)